

TARİH ABD 2014

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SERKAN ÇAĞLAR

SERKAN ÇAĞLAR

GAZİANTEP
NİSAN 2014

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SERKAN ÇAĞLAR

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Murat AĞARI

GAZİANTEP

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜ
Serkan ÇAĞLAR

Tez Savunma Tarihi: 8 Nisan 2014.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Hİlmi BAYRAKTAR
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Murat AĞARI
Tez Danışmanı

Jüri Üyeleri:

Doç. Dr. Murat AĞARI

Yrd. Doç. Dr. Yunus Emre TAŖANSÜ

Yrd. Doç. Dr. Fettah KUZU

ÖZET
HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜ
ÇAĞLAR, Serkan
Yüksek Lisans Tezi, Tarih ABD
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Murat AĞARI
Nisan 2014, 81 sayfa

Bu çalışmada Türkiye’ de 1980-2010 yılları arasında ülke gündeminde oldukça büyük bir yer teşkil eden Hizbullah terör örgütünün tarihsel arka planı ile birlikte faaliyetleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ortadoğu coğrafyasında ortaya çıkan dini hareketlerin Ortadoğu toplumuna radikal yansımaları ve buradan doğan İslami radikalizm değerlendirilmiştir. Gizli olarak teşkilatlanan ve yaptıkları eylemlerle ülke gündeminde damga vuran Hizbullah terör örgütünün yapılanması, mali durumu ve ideolojik altyapısı ortaya konulmuş ve örgütün beslendiği tarihsel ana damarlar kendi görüşleri ışığında değerlendirilmiştir. Bununla birlikte özellikle “Batınî Hareketi” gibi tarihsel süreçte İslam Dünyasında ortaya çıkan radikal dini terör de ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hizbullah, Cihat, Dini Motifli Terör, Radikalleşme, İbn-i Teymiyye, Hariciler

ABSTRACT
HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜ
ÇAĞLAR, Serkan

M.A. Thesis, Department Of History
Adviser of the Thesis: Associate Professor Murat AĞARI
April 2014, 81 pages

In this study, it was exhibited that actions along with historical background of “Hezbollah Terror Organization” in Turkey which is constituted quite great location in country agenda between 1980 and 2010. The radical reflections of religious movements to the Middle East societies which was existed in the Middle East Region, and Islami Radicalizm are assessed which was born there. The organization, financial situation and ideological base of “The Hezbollah Terror Organization” which is founded as secret and marked to country agenda have put forward and the historical main veins which is fed of the organization was assessed with in light of their opinion. At the same time, especially, the radical religious terrorism is handled which is existed in historical process like “Batınî Organization” in the Islamic World.

Keywords. Hezbollah, Jihad, Religiously Motivated Terrorism, Radicalization, İbn-i Teymiyye, Harici’s

ÖNSÖZ

Bilindiği üzere tarih bilimi sadece savaşları ve hanedanları konu alan bir bilim dalı değildir. Aksine bir toplumun tüm hayat hikâyesiyle ilgilenir. Buradan hareketle denilebilir ki; Tarih, toplumların sadece yaptıkları savaşları değil, sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik, askeri ve hukuki faaliyetlerini de, yani kısacası bir toplumu toplum yapan her konuyu, ele alıp inceler.

Teşkilatları ve siyasi dehaları ile sağlam temellere dayanan devletler, tarihte hep uzun ömürlü olmuştur. Devletin halkla bütünleşmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan teşkilatçılık medeni düşüncenin de en olgun seviyeye ulaşmasını sağlamıştır. Buna tarih boyunca kurulmuş Türk devletlerinin her birinin birer imparatorluk haline gelmesi iyi bir örnektir.

Bu devletlerin özellikle çoğu zaman kendi içerisinde peyda olan meselelerle uğraşmak zorunda kalmış olduklarını ve hatta bazı zamanlarda bu meselelerin devletin yıkılmasına sebep olan ciddi bir soruna dönüştüğü görülmektedir. Özellikle Türk-İslam devletleri döneminde bu meseleler arasında din kaynaklı olanlarının önemli bir yer tuttuğunu görülmektedir. Selçuklular devrinde vezir Nizamü'l-mülk'ün bir Hasan Sabbah fedaisi tarafından öldürülmesi veya Osmanlılar devrinde devlet kurumları üzerine sirayet edecek kadar büyük bir harekete dönüşen "Kadızedeliler" meselesi bu duruma iki güzel örnek olarak verilebilir. Yine Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşundan bu güne kadar çeşitli dönemlerinde din kaynaklı isyan ve terör hareketleriyle karşı karşıya kaldığı da bilinmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere Türkiye Cumhuriyeti'nin de zaman zaman mücadele etmek zorunda kaldığı terör örgütleri kendi meşruiyetlerini çeşitli nedenlere bağlamak zorundadır. Örgütün geleceği, örgütün ideolojilerine inanmış militanlara bağlıdır. Provokatif ve kanlı eylemlerin meşruiyetini sağlamak oldukça zordur. Bu meşruiyet sağlanamadığı takdirde örgüt hızla küçülür ve yok olur. Dini istismar eden terör örgütleri yüzyıllardan beri din olgusu altında meşruiyet zemini aramaktadır. Dini emirlerin yanlış veya eksik yorumlanarak ideolojik ve siyasi

amaçla kullanımını bu günde oldukça yaygın ve istismar edilen bir olaydır. İnsanların bir şeylere inanma arzusu ve dini köktencilğin çeşitli nedenler sonucu dünya genelinde yaygınlaşması dini istismar eden terör örgütlerinin sayısında hatırı sayılır ölçüde bir artışa neden olmuştur. 11 Eylül 2011’de Dünya Ticaret Merkezine yapılan saldırılar sonrası Amerika’nın ve dünyanın düşman algılamasında önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Tehdit algısını İslâm coğrafyasına yönelten dünya, zamanla “Müslüman eşittir, terörist” imajı oluşturmuştur. Bunun en önemli sebebi ise İslâm kimliği altına sığınan terör örgütlerinin eylemlerini İslâm adına yaptıklarını dile getirmeleridir.

Bu çalışmada terör örgütü “Hizbullah” incelemeye alınmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde genel anlamda terör kavramı, küresel terörizm ve dini akımlar incelenmiştir. Radikal yaklaşımlar olarak adlandırılan II. bölümde ise çeşitli dini düşüncelerin ve İslâm dininin örgütlerce nasıl yorumlanarak istismar edildiği anlatılmıştır. Bu kapsamda terör kavramı, terör örgütlerinin istismar ettiği kaynaklar, ideolojik hazırlık çalışmaları, eleman temin süreçleri, geçmiş ve günümüzde yer alan terör akımları değerlendirilmiştir. Çalışmanın son bölümünde ise Hizbullah terör örgütünün geçmişteki ve günümüzdeki faaliyet alanları ile ideolojik çalışmaları incelenmiştir. Çalışma sonuç ve yararlanılan kaynaklar kısmıyla sona ermiştir.

Bu çalışmada sınırsız desteklerini sağlayan saygıdeğer hocalarım Doç. Dr. Murat AĞARI, Yrd. Doç. Dr. Yunus Emre TANSÜ ve Yrd. Doç. Süleyman ÜNÜVAR’a, yine değerli eşim Aslı ÇAĞLAR’a, değerli dostlarım Muhammet POLAT ve Mehtap ÇAĞLAR’a teşekkürü bir borç bilirim

Serkan ÇAĞLAR
GAZİANTEP 2014

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. GİRİŞ.....	1
2. KAVRAMLAR VE GENEL BİLGİLER	3
2.1. Terör ve Terörizm	3
2.2. Dini Radikalizmin Geçmişi.....	9
2.3. İslâmi Terörizmin Kaynağı	10
2.3.1. İbn-i Teymiyye	10
2.3.2. Selefilik-Vahhabilik	14
2.3.3. İhvan-ı Müslimin Hareketi	19
3. RADİKALİZİM VE TERÖR BAĞLANTISI	23
3.1. Radikalleşme	23
3.2. Örgütlerin Eleman Temini ve Yöntemleri	25
3.3. Radikal Yaklaşımlar	28
3.3.1. Amaç	28
3.3.2. Topraklarını Kâfirlerden Korumak ve Bu Yolda Cihad	29
3.3.3. Kabul Edilen Dini Otoritelerin Görüşü ve Dini Yaklaşımlar	36
4. HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN DÜNÜ, BUGÜNÜ ve YARINI.....	44
4.1. Hizbullah Terör Örgütünün Felsefi Oluşumu	44
4.2. Türk Hizbullahı'nın Oluşumu, İlim ve Menzil Grupları ile PKK'yla Mücadeleleri.....	52
4.3. 17 Ocak 2000 Beykoz Operasyonu ve Sonrasında Hizbullah'ın Durumu	63
4.4. Hizbullah Terör Örgütünün Eleman Profili.....	69
10. Şekil 3: Örgütlenme Şeması	72

SONUÇ	74
KAYNAKÇA	78
A. Yazılı Kaynaklar	78
B. İnternet Kaynakları	81
EKLER	83
Ek 1- Hizbullah Sözlüğü	84
ÖZGEÇMİŞ	viii
VİTEA	viii

KISALTMALAR

A.g.e.	: Adı geçen eser
A.g.m.	: Adı geçen makale
ASAM	: Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi
C.	: Cilt
çev.	: Çeviri.
DİA.	: Diyanet İslâm Ansiklopedisi
Ed.	: Editör
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
EGMİDB	: Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı
H.	: Hicri
İA.	: Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi
KSÜ	: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
M.	: Miladi
R.	: Rumi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
T.C.K.	: Türk Ceza Kanunu
TEMUH	: Terörle Mücadele ve Harekât Daire Başkanlığı
T.M.K.	: Terörle Mücadele Kanunu
TKAE	: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü
USAK	: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu
UTSAM	: Uluslararası Terörizm ve Sınırtaşın Suçlar Araştırma Merkezi.
YY.	: Yüzyıl
YYLT	: Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Soğuk Savaş yılları olarak kayıtlara geçen 1948-1989 yılları ABD ve SSCB'nin savaşmak yerine düşman oluşturma eğilimine girdikleri dönem olarak tarihteki yerini almıştır. Diğer gelişmiş devletler bu dönemde oluşturulan çift kutuplu anlayış çerçevesinde ulusal ve uluslararası politikalarını şekillendirmiştir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının acı tecrübesi, savaşların bedelinin ağır olması nedeniyle gelişmiş olan devletler birbirleri ile savaş yapmayı göze alamamışlardır. Ayrıca bu dönem, Avrupa ülkelerinin İkinci Dünya Savaşı sonunda kaybettikleri sömürge ülkelerin kaynaklarını doğrudan elde tutma anlayışının değiştiği bir dönem olarak da adlandırılmaktadır. Gelişmiş ülkeler sınır aşan siyasetlerinde terör örgütlerini kullanarak operasyonlar yapmaya başlamıştır. İki kutuplu bu dönemde Sovyetler Birliği Marksist örgütlere destek sağlarken, ABD ve batı bloğu geliştirmekte olan diktatör yönetimlere ve bazı silahlı gruplara destek vermiştir. Terör örgütlerinden ele geçirilen silahların menşei dahi bu olguyu desteklemektedir. Bu bağlamda son 60 yıl bütün dünya ülkelerinde özellikle jeopolitik öneme sahip geliştirmekte olan ülkelerde, terör eylemlerinde artış gözükmiştir. SSCB dışındaki gelişmiş ülkeler tarafından 1960-1990 yılları sol terör ve komünizm başlıca terör algısı olarak tanımlanmış ve önlemler bu doğrultuda alınmıştır. Fakat Soğuk Savaş'ın bitmesi ve ABD'nin soğuk savaş sonrasında tek süper güç olarak devletler arenasına çıkması ile terör algısında konsept değişikliğine gidilmesi gerektiği düşüncesi ortaya çıkmıştır. İşte tam bu zaman diliminde ortaya çıkartılan “İslâmi terör” veya “dini motifli terör örgütleri” kavramları gelişmiş devletler tarafından düşman algısı olarak tanımlanmıştır.¹

Ülkemizin son 60 yılı incelendiğinde terör eylemlerinin ülkemizde hiç bitmediği ve belli duraklama dönemlerine girse de süreklilik arz ettiği görülecektir. Ülkemizin terörle mücadelesinde bölücü terör örgütü PKK en önemli öncelik konusu olmuştur. Bu nedenle, diğer terör örgütleri ile mücadele zorlaştırmıştır. Güvenlik

¹ Serhat Erkmen. (2001). 11 Eylül Terörizmin Yeni Miladı, *Stratejik Analiz Dergisi*, C:2, S.18, s. 5-16

güçleri PKK lideri Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra duran PKK eylemlerini fırsat bilerek Hizbullah terör örgütünün üzerine gitmiş ve örgüt elemanlarının büyük bir kısmının yakalanmasını sağlayan büyük çapta operasyonlar yapmıştır. Örgüt elemanlarının yapmış oldukları itiraflar sonucunda hücre evlerinden çıkartılan cesetler toplumda büyük bir hayret uyandırarak örgütün tüm yönleri ile deşifre edilmesine yönelik bir kamuoyu oluşturmuştur.² Son süreçte kurulduğu yıllarda legal alanda yayın yapmayan örgüt, dağılma aşamasından kurtulmak amacıyla legal alanda da faaliyet göstermeye başlamıştır. Kanlı eylemleri ve bu eylemleri yapabilecek kadroların oluşmasını sağlayacak ideolojik alt yapıyı içerisinde barındıran Hizbullah Terör Örgütü her ne kadar 17 Ocak 2011 tarihinde örgüt lideri Hüseyin Velioğlu'nun öldürülmesi ile sonuçlanan Beykoz operasyonu sonucunda dağılma sürecine girmiş olsa da, Yargıtay kararıyla tahliye edilen örgüt yöneticilerinin basında yankı bulan açıklamaları ile tekrar gündeme gelmiştir.

1980'lerden itibaren çeşitli kitabeveleri bünyesinde çekirdekleri atılan, Hizbullahi düşünceyi kendilerine rehber edinerek Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yapılan ve taban kazanan Hizbullah terör örgütünün, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde Şeriata dayalı bir Kürt-İslâm devleti kurmayı amaçladığı bildirilmektedir.

² İhsan, Bal. (2008). "Hizbullah Örneği Çerçevesinde Polisin Terör Operasyonları ve Terörle Pro-aktif Mücadele", *Polis Bilimleri Dergisi*, C.2, S.5-6, s.53-68

İKİNCİ BÖLÜM KAVRAMLAR VE GENEL BİLGİLER

2.1. Terör ve Terörizm

Terör ve Terörizm kavramı üzerine pek mutabakat sağlanamayan fakat çok fazla kullanılan bir kavramdır.³ Mevcut iktidarı ortadan kaldırmak amacıyla uygulanan terör eylemlerinin ahlaki, siyasi ve dini boyutları olmasından dolayı devletlerin terör örgütlerini bakış açısında farklılıklar bulunmaktadır. Bir devletin terör örgütü olarak tanımladığı bir yapı başka devlet tarafından özgürlük savaşçısı olarak görülebilmektedir.⁴ Zira ülkemizin senelerden beri mücadele ettiği PKK terör örgütünü özgürlük savaşçısı olarak adlandıran ülkeler bulunmaktadır.⁵ Ayrıca teröre maruz kalan, terörü destekleyen veya terörizmden zarar gören devletlerin terörle yapmış oldukları mücadeleye uygun bir tanım arayışları “terör” kavramının ortak bir tanımının yapılmasını da engellemektedir.⁶ Ortak bir tanımın yapılamamış olması ülkemiz tarafından da uluslararası mücadele yapılmasının önünde büyük bir engeldir.⁷

Terör aslen Latince bir kelime olup “Terrere” korku manasına gelmektedir.⁸ Eski Türkçe’de Arapça “dehşet” kelimesinden türetilen “tedhiş” ise şiddetli korku manasına gelmektedir. İngiltere Terörle Mücadele Kanunu terörü “siyasi amaca ulaşmak, toplumu veya toplumun çeşitli kesimlerini korku içinde bırakmak maksadıyla şiddet kullanılması”⁹ şeklinde tarif etmektedir. Fransız Terörle Mücadele Kanunu ise “baskı veya tehdit yoluyla mevcut kamu düzenini ciddi olarak tehlike altında bulunduran herhangi bir faaliyet”¹⁰ olarak tanımlamaktadır.

³ Necmettin Özerkmen. (2004), “Terör Terörizm ve Radikal İslamcı Terör”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Dergisi*, S.44, C.2, s.247-265.

⁴ Ahmet Özel, (2007), *İslam ve Terör Fikhi Bir Yaklaşım*, Küre Yayınları, İstanbul, s.117.

⁵ Sabri Dilmaç. (2004), “Global Tehdit: Terörizm ve Türkiye’ye Etkisi”, *Polis Dergisi*, S.40, Ankara, s. 357-367.

⁶ Faruk Örgün (2002), 11 Eylül, Küreselleşen Terör ve Medya, *Hatay Polis Dergisi*, S.5, s.78

⁷ <http://www.haberler.com/utf-8-b-imsww4fesmwetevsxlagqk-2434973-haberi/>; (15/04/2013)

⁸ Laquer Wilkinson, (1977). *Terrorism*, Little Brown and Company, Boston, s.6.

⁹ İngiliz Terörle Mücadele Kanunu, Madde:20

¹⁰ Fransız Terörle Mücadele Kanunu, Madde:16

12.04.1991 tarihli 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1. maddesinde terör, “baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle Anayasa’da belirtilen Cumhuriyet’in temel niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirme, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti’nin ve Cumhuriyeti’nin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak ve yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığını bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemdir” şeklinde tanımlanmaktadır.¹¹

Terör, toplumda yılgınlık oluşturan eylemleri ifade ederken, terörizm siyasi amaçları gerçekleştirmekte terör eylemlerini amaç olarak kullanmayı anlatmaktadır.¹² Terörizmde teröristler kurbanlarını tanımazlar; verilen mesaj uğruna kendi ideolojilerine bağlı insanların ölmesi düşünülmez. Kalabalık hedef seçimi mesajın verilmesinde daha etkin olduğu düşünülmekte, gerçekleştirilen eylemler, amacın gerçekleştirilmesinde araç konumunda olup savaflara benzememekte ve kurallı olmamaktadır.¹³ Paul Wilkinson terörizmi, örgütlerin siyasal isteklerini kabul ettirmek için terör faaliyetlerinin ve eylemlerinin kullanması olarak tanımlamaktadır.¹⁴

Dini terörün amacı mevcut laik düzenin yıkılarak yerine örgüt tarafından anlaşılan şer’î esaslara dayalı bir devlet kurulmasını sağlamaktır.¹⁵ Bu amacı gerçekleştirmek isteyen örgütler mevcut düzende bulunan ve devletin ideolojik sisteminin bir yansımasından kaynaklanan adaletsizlikleri, getirecekleri ideolojinin veya örgüt liderinin karizması ile çözüleceğini iddia ederek kamuoyunun dikkatini üzerlerine çekmek istemektedirler.

Terörizmin amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Devlete olan güveni zedelemek,
- Yapılan eylemler ile örgütün ideolojisini duyurmak ve ilgiyi savundukları ideolojinin üzerine çekmek,

¹¹ 12.04.1991 tarih ve 3713 Kanun no’lu Terörle Mücadele Kanununun 1. Maddesi (TMK)

¹² İhsan Bal, (2006), “Terör Nedir? Neden Terörist Olunur?”, *Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler*, Bal, İ.(Ed.),USAK Yayınları, s 7-8

¹³ Taner Tavas. (2000). “Terörizm: Psikolojisi ve Hedefleri”, *Terörizm İncelemeleri, Teori, Örgütler, Olaylar*, Özdağ, Ü. ve Öztürk, O. M. (der.), ASAM Yayınları, Ankara, s 16-18.

¹⁴ Paul,Wilkinson. (1977). *Terrorism and The Liberal State*, Macmillan Pres. Ltd., London, s.27.

¹⁵ Süleyman Özeren, (2005),*Hezbollah in Turkey*, University of North Texas, s.29

- Şiddet eylemlerinin yarattığı panik ve güvensizlik ortamı sayesinde kitleleri kendilerine itaat ettirmek¹⁶.

Terörizmde hedef seçimi çok önemlidir. Sivil hedeflerin vurulması terörist faaliyetler için önemli değildir. Önemli olan eylemin çok ses getirip kamouyunda yankı uyandırmasıdır. Planlı olarak gerçekleştirilen eylemlerde şiddetin araç olarak kullanılması çok yaygındır. Çünkü toplumda şiddet faaliyetleri gerçekleştirilmeden korku salmak pek mümkün değildir. Burada kullanılan şiddet araç olup amaç gerçekleştiği takdirde şiddet durmaktadır. Gerilla faaliyetlerinde durum oldukça farklıdır. Yapılan eylemler doğrudan devletin güvenlik güçlerine yönelik yapılmaktadır. Gerilla savaşlarında sivil hedef tercih edilmez çünkü sivil hedefler meşrutiyeti engelleyici faktör olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, gerilla savaşının olduğu bölgelerde, gerilla ve güvenlik güçleri arasında çatışma alanının varlığından bahsedilebilmektedir. Oysaki terörizm gerilla savaşına nazaran geniş bir eylem alanına sahiptir ve bir savaş alanında değil, tam tersine barışın hüküm sürdüğü bölgelerde gerçekleşebilmektedir. Savaş hukukuna uyan gerillalar hafif silahlı gruplarla rahatlıkla savaşabilmektedirler. Aksine terör faaliyetlerinde herhangi bir sınır yoktur.¹⁷ Terörizm kavramının içerisinde bulunan “izm” kavramı belli bir metodolojiyi anlatmaktadır. Bu bağlamda ideolojinin yöntemini tanımlayan kavram olarak kullanılmaktadır. İşte bu “izm” kavramının doğum yeri olan Batı Medeniyeti veya bu günün “Küresel Güçleri” Küreselleşme çabaları uğruna “terörizm” ve “terör örgütlerini” bir koz veya bir alet olarak kullandıkları görülmektedir.

Küreselleşme birçok tanımının olmasına yanında genel olarak yerel bazda meydana gelen olayların kilometrelerce uzakta olan güçlerin etkileşimi ile biçimlenmesidir. Bu durum güçsüz devletlerin güçlü devletlerce dönüştürülmesi olarak da tanımlanmaktadır.¹⁸ Uluslararası arenada karşılıklı ekonomik, ticari, siyasi, sosyal ve kültürel ilişkilerin gelişmesi, yaygınlaşması küreselleşme olarak adlandırılmaktadır.¹⁹ Küreselleşme ile birlikte; bilimin, teknolojinin, felsefenin ve ahlakın sınırları ortadan kalkmıştır. Küreselleşmenin yansıması maddelerin ve değerlerin yaygınlaşmasıdır. Bu sayede uluslararası pazar ekonomisi oluşmuş ve

¹⁶ Dilmaç, a.g.e., s.359

¹⁷ Paul, Wilkinson, (2002),” Terörist İdeolojiler ve İnançlar”, *Silinen Yüzler Karşısında Terör*, Güzel, C. (haz.), Ayraç Yayınevi, Ankara, s.180-189.

¹⁸ Anthony Giddens. (1994).*Modernliğin Sonuçları*, Ersin K.(Çev), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, s.62

¹⁹ Fikret Başkaya. (2005). *Kavram Sözlüğü & Söylem ve Gerçek*. Özgür Üniversite Yayınları, Ankara, s. 325.

hâkim ideolojiler diğer ideolojileri baskılamıştır.²⁰ Bu aşamaya küreselleşme üç evrede ulaşmıştır

1. Teknolojinin yaygınlaşması
2. Hayat tarzını üretim ve tüketim paralelliği içerisinde standartlaşması
3. Ekonomik, sosyal vb. mekanizmaların tekelden evrensel olarak yürütülmesinin sağlanmasıdır.²¹

Küreselleşmenin vermiş olduğu imkânlar sayesinde dini eğitim alan kişiler için kendilerini anlatma imkânı doğmuş ve dinlerin gelişme ivmesi hızlanmıştır. Dini topluluklar ve uygarlıklar kendilerini küreselleşmeye adapte ederek durağan yapılarından sıyrılmışlardır. Küreselleşmenin etkisi ile bu dinamikliğin içerisinde dini anlayışlarda da değişimler ve gelişmeler meydana gelmektedir. Fakat diğer bir taraftan da dinler buldukları toplumun değer yargıları ile sıkı bir etkileşim içerisinde bulunmaktadır. Evrensel bir fenomen olan din kurumunun küreselleşmenin değer yargılarından etkilenmemesi mümkün değildir.²²

Devletler uluslararası arenada menfaatlerini korumak için Terör eylemlerini kullanarak küreselleşebildiği gibi, terör mağduru olan devletlerin de kendisini korumak için terörizme başvurması vakidir. Zira örgütler lojistik desteklerini veya propaganda faaliyetlerini yurt dışı faaliyetleri sayesinde yürütmesi bu olguyu desteklemektedir. Devletlerin terörist faaliyetlere destek vermesi ile terör ve terörizm daha karmaşık hale gelmektedir.²³

Terörizm tanımlarının hemen hemen hepsinde şiddet, ideoloji, örgütlenme ve destek unsurlarının terör tanımının içerisinde ortak olarak bulunduğu görülecektir. Şiddet etimolojik olarak Arapça kökenli bir kelime olmakla birlikte, eski Yemen’de zulüm yapmakla meşhur bir Yemen hükümdarının adı olduğu bildirilmektedir²⁴ Terör örgütleri sistematize olarak gerçekleştirdikleri eylemlerinin şiddet dozunu önemsemezler. Önemli olan propagandanın başarılı olmasıdır. Bu nedenle siviller de terör örgütlerinin hedefi olabilmektedir. Örgütler kendi sempatanlarını eylemlerde öldürebilmektedir. Örgüt, elemanlarına, sivilleri hedef alan eylemleri sonrasında ceza

²⁰ Mustafa Erkal. (2007). *Yol Ayrımındaki Ülke*, İstanbul: Derin Yay., s.236-237.

²¹ Ahmet Davutoğlu, (2002) *Küresel Bunalım*, Küre Yayınları, İstanbul, s. 210

²² John L. Esposito. (2003). *Kutsal Olmayan Savaş; İslamcı Terör*, Nuray, Y.-Ertan, Y.(Çev), Oğlak Yayınları, İstanbul. s.152-153.

²³ Emre Kongar. (2002). *Küresel Terör ve Türkiye*, Remzi Kitabevi, İstanbul, s.31.

²⁴ Özerkmen, a.g.e., s.247.

vermemekte ve bu durumu kamuoyunda basit bir özür ile geçiştirmektedir.²⁵ Örgütlerin planlı eylemlerine dikkat edildiği takdirde, yapılacak eylemlerin risk değerlendirmesi yapılırken sivil insanların ölümleri dikkate alınmamaktadır. Önemli olan yapılacak eylem sonucunda verilecek mesajın yerine ulaşım ulaşmadığıdır.²⁶

Silahlı eylemler terör örgütlerinin en çok başvurduğu eylem biçimidir. Eylemsizlik terör örgütlerinin zayıflığının göstergesi olduğu için dağılmak istemeyen örgütler dereceleri farklı olsa da legal ve özellikle illegal eylemler gerçekleştirmektedirler.²⁷ Yapılan bu eylemlerde örgüt, eylem dinamiklerini ve şiddet boyutunun vereceği zararı yüksek tutarak örgüt elemanlarının kopuşunun önüne geçmeyi hedefler. Terörizm ile binlerce kişi öldürülmüş olsa da amaç kitlelerin tamamının öldürülmesi değil, kitlelerin örgütü dinlemelerini, seyretmelerini ve eylemden etkilenmelerini sağlamaktır. Bir yönü ile terörizm içerisinde var olan şiddet rastgele olmayan düşünülmüş bir şiddettir ve amaca götüren yansımaları vardır²⁸.

Bir diğer taraftan şiddet eylemlerine katılmamış olan örgüt mensupları kamuoyu tarafından örgüt hakkında oluşmuş olan nefret duygusundan çekinmektedir. Sonuç olarak örgüt mensubu kendisini yalnız hissetmektedir. Yalnızlaşan terör örgütü mensubu devlet–vatandaş ayrımı yapmadan hedeflerine acımasızca saldırmaktadır. Türk Ceza Kanunu’nun etkin pişmanlık hükümleri uyarınca terör örgütü üyesi olan örgüt mensupları herhangi bir eyleme katılmadan örgütten ayrılmaları durumunda haklarında cezaya hükmolunmaz.²⁹ Bu durumun önüne geçmek için örgüt, mensuplarını en kısa zamanda eylem içerisine dâhil etmekte veya örgüte katılmak için eylem yapmayı şart koşmaktadır. Tezimizin konusunu oluşturan Hizbullah Terör Örgütü diğer terör örgütlerinden farklı olarak örgüt içerisinde ajan olarak değerlendirdiği kişilerin infaz edildiği görüntülerini örgüt mensuplarına göstererek örgütten kopuşun önüne geçmek istemiştir.³⁰ Bu yönü ile şiddet eylemleri örgütler tarafından mesaj verme gayesi dışında, örgütü bir arada tutmak için de kullanılmaktadır.

²⁵Ekrem Dumanlı, *Yolun Sonu Gözüküyor*, <http://www.zaman.com.tr/yazar.do?yazarno=1030> (04.10.2011).

²⁶<http://www.aksam.com.tr/yeterki-bir-polis-olsun,-50-sivilin-onemi-yok--70179h.html>. (03.10.2011).

²⁷Necati Alkan. (2002). *Gençlik ve Terörizm*, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi Şube Müdürlüğü, Ankara, s.35

²⁸ Özerkmen, a.g.e., s.253

²⁹ 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 220. Maddesi (T.C.K)

³⁰ Süleyman Özeren (2011), “*Hizbullah Gerçeği*”, Kaynak Bugün Gazetesi <http://www.aktifhaber.com/iste-hizbullah-gercegi-385402h.htm>: (03.10.2011).

Silahlı eylemlerin yanında ideoloji unsuru da terör örgütleri için önemlidir. İdeoloji siyasal veya toplumsal bir öğreti oluşturan, bir hükûmetin, bir partinin, bir grubun davranışlarına yön veren politik, hukuki, bilimsel, felsefî, dinî, moral, estetik düşünceler bütünü olarak tanımlanmaktadır.³¹ İlk olarak Fransız Destutt de Tracy (1755-1836) tarafından peşin hükümlerden sıyrılarak, fikir ve düşünceleri inceleyen sistematik düşünce sistemi olarak kullanmıştır.³² Ülkemizde ve dünyada, terör örgütleri ideolojileri “Marksist-Komünist, Etnik-Milliyetçi ve dini referanslı olmak üzere üç ana başlıkta toplanmaktadır.”³³

Tek taraflı ve süreklilik arz eden ideolojik eğitime tabi tutulan örgüt mensupları bütüncül bir ideolojik alt yapıya sahip olamaz. İdeolojik zıtlıklarını öğrenmekten mahrum kalan, düşüncenin zıtlıkları ile bir bütün olduğunu anlayamayan örgüt mensubu kendi ideolojisini inatla ve büyük bir taassup içerisinde savunmaktadır. Bu savunma duygusu o kadar ileriye gitmiştir ki Rusya’da 1915 yılında ortaya çıkan Bolşevik İhtilali ve İspanya’da ortaya çıkan sağ-sol çatışmaları sonrasında devrimin gerçekleşmesi adına milyonlarca insan acımasızca öldürülmüştür.³⁴

Bir diğer unsur da örgütlenme içerisinde bulunmalarıdır. Türk Ceza Kanunu’nun 220. maddesinde “Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gereklidir.”³⁵ hükmü bulunmaktadır ve örgütlenmenin yapısının Türk Ceza Hukuku açısından hangi kriterleri taşıması gerektiği gösterilmektedir. Örgütler genel anlamda legal ve illegal olmak üzere iki başlık içinde örgütlenirler. Örgüte eleman devşirmek için kullanılan legal alanda panel, parti, toplantı, dergi, TV ve radyo gibi yasal zeminler kullanılırken, illegal faaliyet için hücre yapılanması ve hiyerarşik bütünlük tercih edilmektedir. İlegal faaliyetlerde gizliliğin tercih edilmesi yapılacak operasyonlara tedbiri oluşturmak, örgüt mensubunun şartlanma sürecini sağlamak ve güvenlik güçlerine karşı sızmaları engellenmektedir.³⁶

³¹ Tükçe Sözlük, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları. (2005). s. 936

³² Orhan Hançerlioğlu. (1996). *Felsefe Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul,s176

³³ Alkan, a.g.e., s.25

³⁴ Şerif Mardin. (2004). *İdeoloji*. İletişim Yayınları s.172.

³⁵ 26.09.2004 tarihli ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun”220. Maddesi (T.C.K).

³⁶ Alkan, a.g.e, s.25-26

Son olarak örgütlerin destek unsuruna sahip olmaları gerekmektedir. Örneğin Hizbullah Terör Örgütü sempatanlarından, zekat, infak, fidye, kurban derisi, hibe, kaset ve CD satışları gibi destekler almanın yanında dış destek ve örgüt adına açılan yerlerde yapılan faaliyetlerden elde edilen iş yeri gelirleri diye adlandırılan nakdi desteklerin mevcudiyeti bilinmektedir³⁷. Ayrıca terör örgütleri yasa uyuşturucu ve silah kaçakçılığından elde edilen gelirlere dolaylı veya doğrudan sahip olarak örgütün lojistik gücünü kuvvetlendirmektedirler.³⁸

Örgütlerin bu metodları kullanma amacı varlıklarını duyurmak, taraftarlarını moral ve motivasyon açısından takviye etmek, rakiplerini sindirmek, devletin otoritesini zayıflatmak, üyeleri üzerinde hakimiyet kurmak ve zayıflayan devlet otoritesine paralel kaos oluşturmaktır.³⁹

2.2. Dini Radikalizmin Geçmişi

Dini motifli terör örgütlerinin eski zamanlarda da örnekleri mevcuttur. “Zelalot” olarak bilinen Musevi tarikatı M.Ö 6-135 yılları arasında Roma İmparatorluğu’nun lejyonerlerine karşı suikastlar düzenlemiştir.⁴⁰ Yine din eksenli terör faaliyetleri arasında sayabileceğimiz Sicari isimli örgüt, Ortadoğu’ da Filistinli din adamları tarafından M.S. 66-73 yılları arasında eşkıyalık tarzı eylemleri ile bilinmektedir.⁴¹ Örgüt adını eylemlerini gerçekleştirdiği Sica denilen hançerlerden almış ve bu eylemleri Kudüs, Mısır ve çevresinde Yahudilere karşı gerçekleştirmiştir.⁴²

Din tandanslı terör örgütlerinde yapılan eylemler ibadet olarak görülmektedir. Örgütler kendi inanışlarını mutlak doğru olarak gördükleri için örgütlerinin isimlerini sert ve radikal söylemler arasından seçmektedirler. İnanışlarında kırılğanlığın az bulunması hem örgütün ismine hem de sloganlarına yansımaktadır. “Hizbullah/Allah’ın partisi”, “Cünd-el Hak/Gerçeğin Askerleri” gibi. Din motifli terörist eylemler dini ve ahlaki açıdan kutsal farz edildiği için daha şiddetli olabilmektedir. Teröristler yapmış oldukları eylemlerde insani duygularla değil, kendi inancıyla bağlantılı, saptırılmış, dogmatik dürtülerle hareket ederler ve eylem

³⁷ Ruşen Çakır.(2004). *Derin Hizbullah İslamcı Şiddetin Geleceği*, Metis Yayıncılık, İstanbul. s.150

³⁸ <http://www.zehirli.org/pkk/yillik-geliri.html> .(11.10.2011).

³⁹ Alkan, a.g.e, s.28

⁴⁰ Selçuk Arı-Okan Arslan, (2005). *Uluslararası İlişkiler ve Din; Tanrı Tarafsız mı?*, Platin Yayıncılık, Ankara. s.159.

⁴¹ Emin Demirel,(2002), *Terör*, İstanbul, IQ Yayıncılık, s.23

⁴² Deniz Ülke Arıboğan,(2003), *Tarihin Sonundan Barışın Sonuna Terörizmi Anlamak ve Anlamlandırmak*, Ankara: Timaş Yayınları, s. 78.

sonucunda kutsanmışlığın hazzını yaşar.⁴³ Örneğin Sicari örgütü mensupları yapmış oldukları eylemler sonucunda Tanrı'nın mükâfatına kavuşacaklarını düşünmüşler ve eylemlerini eğlence şeklinde görmüşlerdir.⁴⁴

Bu anlamda ideolojisini dini temellere dayandıran teröre dini istismar eden terör örgütleri denilmektedir. Bu örgütlerin genel olarak ideolojisinin arkasında dinin cihat ile ilgili ayetlerinin yanlış yorumlanması bulunmaktadır. Bu yorumların eylem aşamasına dönmesi toplumlarda bulunan sosyal sorunların çözülememesi sonrasında ortaya çıkmaktadır.

2.3. İslâmi Terörizmin Kaynağı

Türkiye'yi etkileyen radikal hareketlerinin temelinde 1920'lerde Mısır'da kurulan İhvan-ı Müslimin⁴⁵ ve Arabistan'da 19. Yüzyılda yayılan Vahhabi –Selefilik anlayışı yatmaktadır. Bu sebeple İslâm coğrafyasında örgütlenen bu örgütlerin fikir babası olarak kabul edilen İbn-i Teymiyye ve Ortadoğu coğrafyasında 20. yüzyılda derin izler bırakan Vahhabilik hareketini irdelemek konunun anlaşılması ve tarihsel arka planını anlamak açısından son derece önemlidir.

2.3.1. İbn-i Teymiyye

Ortadoğu'da radikal İslâm öğretisinin belirmesinde İbn-i Teymiyye' den (1268 -1328) daha fazla etkisi olan başka bir bilgin görülmemektedir. Sünni devrimcilerce İslâm'ın manevi babası olarak kabul edilen İbn-i Teymiyye'yi Selefiye hareketini savunucuları silahlanma açısından model olarak görmüştür. Dininin toplumu ve devleti şekillendirmedeki önemini vurgulayan İbn-i Teymiyye'nin düşünceleri XVIII. yüzyılda Suudi Arabistan'da ortaya çıkan Vahhabilik mezhebinin kurucusu Abdülvehhab'ı⁴⁶, İslâmi cihat anlayışını ortaya çıkaran Mısır'ın modern ideologu Seyyid Kuttub'u⁴⁷, Muhammed el-Farac ve günümüzün dini liderlerinin düşüncelerini bilerek veya bilmeyerek etkilemiştir.⁴⁸

1263 yılında Harran'da doğan İbn-i Teymiyye hayatı boyunca vermiş olduğu birçok fetva yüzünden defalarca hapse atılmıştır. Yirmi üç yaşında hadis dersleri verecek kadar iyi yetişmiş olan İbn-i Teymiyye Dimaşk'ın Moğol istilası döneminde

⁴³ Richard Clutterbuk, (1994). *Terrorism in an Unstable World*, Routledge Press, London, p.76.

⁴⁴ Arıboğan, a.g.e., s.78

⁴⁵ Mehmet Dalar. (2010). “Mısır'da Müslüman Kardeşler Hareketinin Demokrasi Anlayışı ve Sisteme Etkisi”, *Alternatif Politika*, Özel Sayı; 1, İstanbul, s.48-73.

⁴⁶ Ahmet Vehbi Ecer, (2001). *Tarihte Vehhabi Hareketi ve Etkileri*, Ankara, s. 64; Ethem Ruhî Fıçlalı. (1998). *Çağımızda İtikâdî İslam Mezhepleri*, Ankara, Selçuk Yayınları, s.100-101.

⁴⁷ Mesut Erdal. (tarihsiz). Seyyid Kutub, Yeni Ümit Dergisi (e-dergi), <http://www.yeniiumit.com.tr/konular/detay/seyyid-kutub>: (05.05.2012).

⁴⁸ Esposito, a.g.e., s.64-65

ülkesine terk etmeyerek halkı için Moğol hükümdarının karargâhına gitmiş, Dimaşk halkı için aman dilemiştir.

Hayatı mücadele ve hapislerle geçen İbn-i Teymiyye yine bu mücadelesine dayandırdığı birçok eser telif etmiş ve bu eserleri sayesinde İslâm dünyasının en üretken müelliflerinden biri olmuştur.⁴⁹ İbn-i Teymiyye cihadı sadece savunma aracı olarak görüyor ve savunma amaçlı olan cihadı, gücü yeten her Müslüman için farz-ı Ayın olduğunu vurgulamaktadır. İbn-i Teymiyye'nin bu hükme varmasının temel nedeni ülkesinin Moğollarca yağmalanması, istila edilmesi ve Moğol hükümdarı Hülagu'nun ülkeyi şeriatla değil Cengiz Han kanunnameleri ile yönetmeye kalkmasıdır⁵⁰. Bununla beraber İbn-i Teymiyye'nin yaşadığı çağda İslâm dünyası bir taraftan Moğol saldırıları ile karşı karşıya iken diğer taraftan ise Haçlı seferleri ile mücadele etmiştir. Bu kaotik çağda Dimaşk'a göçen İbn-i Teymiyye hayatının Moğol istilasından korunmak ve çıkış bulmak üzerine şekillendirmiştir.⁵¹

Tüm bu kaotik ortamın yanı sıra bazı siyasal meseleler nedeniyle bölünmüş olan İslâm ülkeleri içerisinde hizbî diyebileceğimiz çatışmalar yaşanmaktaydı. İslâm ülkeleri Haçlılarla ve Moğollarca yağmalanması, fikri ve ilmi hayatın tahrip olmasına yol açmış, birçok farklı tarikatlar doğmuştur. Mezhep farklılıkları o derece ileriye gitmiştir ki İslâm tarihinde ilk defa Sultan Baybars döneminde Kahire'de farklı mezhepler için kadılar tayin edilmiştir. Bağdat Moğollarca işgal edilmiş ve Abbasi halifesi Mu'tasım öldürülmüştür. Moğol saldırıları ile maddi ve manevi değerleri içerisinde barındıran şehirler harap edilmiş, medeniyetler yıkılmış ve kütüphaneler yakılmıştır. Moğol tahribatı manevi değerleri saklayan kitleleri de içine alan her şeyi imha etmiştir. Bu saldırılardan sonra İslâm dünyasının varlığı ile gelişen Orta-Asya medeniyetlerinin onarılması bir hayli zaman almıştır.⁵²

Ayrıca bu dönemde Nusayriler ve Şiiilerin Bâtını kollarının ihanetine şahit olunmuştur. Bu yüzden İbn-i Teymiyye, bu mezheplere Hasan Sabbah'ın Haşhaşilerine karşı çıktığı gibi karşı çıkmıştır. Tasavvuf ile bütünleşen tarikatların mantık ve felsefe içerisinde yer almayarak hurafelerle boğulduğunu ileri sürerek

⁴⁹ Ferhat Koca. (1999). "Takuyiddin İbn-i Teymiyye", *DİA*, C.20, TDV, İstanbul, s.391-405.

⁵⁰ Demirel, *Türkiye de El Kaide Unsurları*, s.34

⁵¹ Esposito, a.g.e, s 64

⁵² Laszlo Rasonyi.(1993). *Tarihte Türklük*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 3. Baskı, 1993 Ankara, s.181

bunlar ile mücadele etmiştir. Ona göre İslâmiyet yozlaştırılmıştır ve ilk çıktığı Asr-ı Saadete dönülmesi gerekmektedir⁵³.

İbn-i Teymiyye'nin yaşamış olduğu dönem ele alınırken Müslümanların Moğol istilası ve Haçlı seferleri ile darmadağın edildiği dönemin koşul ve şartlarının gözetilmesi gerekmektedir. Bu kadar sorunlu bir zamanda yaşamış olmasına rağmen İbn-i Teymiyye'nin, Yahudiler ve Hıristiyanlar içinde Kur'an'a uygun dini özgürlükler talep eden bir İslâm âlimi olduğu iddia edilmektedir.⁵⁴

İslâm içerisinde olmayan bid'atlara karşı savaşan İbn-i Teymiyye, halkın yanlış uygulama inanışlarına karşı dinin asli kaynaklarına dönüş çağrısı yapmıştır. Bu sebeple taklide karşı çıkmıştır. İbn-i Teymiyye inanç-ahlak alanındaki sapmaları giderme ve fıkıh alanındaki donukluğu açma yönünde bir ıslah projesi başlatmıştır. İbn-i Teymiyye'nin selefiliği dinin asli unsurları olan inanç ve ibadetler alanında öze dönüşü ve saflığı amaçlasa da hukuk sahasında akla ve yoruma geniş bir alan bıraktığından İslâm toplumlarına geçmişi tekrar yaşatmayı değil, dönemi ve sonrası için çözüm üretmeyi, hatta devamlı kendini yenilemeyi hedefleyen ıslahatçı bir çizgiye sahiptir.⁵⁵

İbn-i Teymiyye 1304 yılında ahlaki zaafılarla itham edilen Muhammed el-Habbaz⁵⁶ ve halk arasında derviş kıyafeti ile dolaşıp aşırı görüşleri savunan, uyuşturucu aldığı iddia edilen mutasavvıf İbrahim el-Kettan⁵⁷ ile mücadele etmiştir. Kendisiyle ilgili bir rivayete göre; insanların bir kısmının nehir kenarındaki bir kayaya gidip adakta bulunduğunu öğrenince bir kısım öğrencileri ile beraber gidip o yeri ortadan kaldırmıştır⁵⁸. Yine İbn-i Teymiyye'nin Şiiler üzerine düzenlenen seferlere bizzat katıldığı rivayet edilmektedir.⁵⁹

Hanbeli mezhebinin gelişiminde önemli katkıları olan bir ailenin çocuğu olan İbn-i Teymiyye, iyi bir dini eğitimin ardından birçok dini ve sosyal eserler yazmıştır. Bunun yanı sıra İbn-i Teymiyye'nin hayatında fikir ve aksiyonu birlikte görmek mümkündür. Bidatlara karşı olunması ile ilgili fikri eserler yayınlar ve aynı zamanda nehir kenarında bulunan insanların adak diledikleri bir taşı gider kaldırır. Günümüzde ise İbn-i Teymiyye ve fikirleri çok basitleştirilmek suretiyle İslâmı aktif

⁵³Demirel, *Türkiye de El Kaide Unsurları*, s.34

⁵⁴Ahmet Akbar. (2007). *İslam'a Yolculuk*, Kapaklıkaya, İ. (çev.), Ufuk Kitap, s.67.

⁵⁵Koca, a.g.m., s.391-405.

⁵⁶Koca, a.g.m., s.391-405.

⁵⁷Koca, a.g.m., s.391-405.

⁵⁸Koca, a.g.m., s.391-405.

⁵⁹Koca, a.g.m., s.391-405.

olarak savunmak ve Selef'in (ashab, tabiin, teba-i tabiin) yaşam tarzını benimseyerek o dönemin toplumunun saflığını kazanabilmeye indirgenmiştir. Oysa İbn-i Teymiye "İslâm dünyasının en velud müelliflerinden biridir"⁶⁰ İbn-i Teymiye'nin hayatı dönemin şartları göz önüne alınarak incelendiği takdirde adaletsizlik karşısında kaderciliği, velilerin aracılığına güvenmeyi reddedip kişisel sorumluluğu ve aktiviteyi ön plana çıkardığını diğer yandan ise hukuk alanında akla geniş bir alan bırakarak, İslâm hukukunun dönemin şartlarına göre yeniden yorumlanması gerektiğini vurguladığı görülecektir.

İbn-i Teymiye denilince akla gelen ve örgütler tarafından en çok istismar edilen husus ise meşhur Mardin veya Tatar fetvasıdır. Fakat bu fetvaya bakılınca, Moğollar tarafından işgal edilmiş olan Mardin'de yaşayan Müslüman halk için verilmiş bir fetva olduğu ve bizzat Mardinlilerin başvurup bu konuda fetva istedikleri görülmektedir. Tarihi olaylar değerlendirilirken dönemin şartları göz önüne alınmalıdır. Zira bu fetvanın verildiği yerde bulunan insanların tabii reaksiyonları da dikkate alınmalıdır. Zira bu dönemde birçok din âlimi İbn-i Teymiye'nin vermiş olduğu fetvalara benzer fetvalar vererek zulme uğrayan Müslümanların Moğol işgaline karşı direnmesini sağlamışlardır. Düşman saldırılarına direnmek sadece İslâm topluluklarına has değil, aksine bütün toplulukların dinlerinde ve geleneklerine yerleşmiş bir davranıştır.⁶¹ İbn-i Teymiye bu fetvasında, işgal altındaki Mardin için;

*"Mardin'de veya başka yerlerdeki Müslümanların kanları ve malları haramdır. İster Mardin halkı, isterse başkaları olsun, İslâm şeriatından çıkanlara yardım da haramdır. Orada yaşayanlar eğer dini vecibelerini yerine getirmekten aciz ise hicret üzerine vacip olur. Böyle bir aciziyet söz konusu değilse hicret vacip değil müstehabtır. Müslümanların, düşmanlarına canları veya malları ile yardım etmeleri haramdır. Gerek kaçarak, gerek tevriye yaparak, gerek aldatarak; hangi yolla olursa olsun, bundan kaçınmak üzerlerine vaciptir. Eğer bundan kaçınmaları ancak hicret ile mümkün oluyorsa hicret etmeleri farz olur. Dârü'l-harb ya da Dârü'l-İslâm olmasına gelince: Orası bu iki niteliği de üzerinde taşıyan Dârü'l-Mürekkebe'dir. Bu, şu iki manayı ifade eder: Burası ne ordusu Müslüman olduğu için İslâm hükümleri uygulanan bir Dârü'l-İslâm, ne de halkı kâfir olan Dârü'l-Harp konumundadır. Bilakis üçüncü bir kısımdır. Orada Müslümanlara gerektiği gibi muamele edilir, İslâm şeriatından çıkanlarla ise hak ettikleri şekilde savaşırlar."*⁶²

demektedir.

⁶⁰ Koca, a.g.m., s.391-405.

⁶¹ <http://www.turansam.org/makale.php?id=1277>. Erişim tarihi, (05.05.2012).

⁶² İbn-i Teymiyye, *Mecmuu'l-Fetâvâ*, (28/240-241), Abdülkadir bin Abdülaziz (Akt.), s.32.

İbn-i Teymiyye öğretilerinde silahlı cihadın sadece savunma amaçlı yapılacağına vurgu yapmıştır. Kâfirlere karşı vatan savunma cihada gücü yeten her Müslüman için farz bir ibadettir ve İbn-i Teymiyye’de cihadın sadece küfre karşı yapıldığını kabul etmemektedir. İslâm’ın barış üzerine kurulduğunu vurgulamaktadır fakat Moğol istilasıyla birlikte Hülagü Han’ın saldırısından dolayı savaş yapılması gerektiğini savunmaktadır. Hülagü Han’ın işgal ettiği bölgelerde şeriat ile değil de Cengiz Han’ın kanunnameleri ile hükmetmeye çalışması İslâm esaslarına aykırılık oluşturmaktadır. “*Yasağa uymak dinden çıkarır. Şeriat dışında bir şeraite uyanda kâfir olur, uyanlarla savaşmakta caiz olur diyordu.*”⁶³ Bu nedenlerden dolayı yasağa boyun eğen Müslüman Tatarlarla da savaşmanın caiz olduğunu söylemektedir⁶⁴.

2.3.2. Selefilik-Vahhabilik

Bir görevde, bir makamda kendinden önce bulunmuş kimseye selef denilmektedir.⁶⁵ Selefilik anlayışının esasını; sahabe, tabiin, teba-i tabiin’ in anladığı şekilde dini anlayıp yaşamak oluşturur. Hz. Peygamber’ tarafından en hayırlı nesil olarak adlandırdığı, sahâbe, tâbiîn ve teba-i tâbiîn neslini, yani “selef”in (kelime anlamıyla “öncekiler”) İslamiyet’i anladığı ve yaşadığı şekilde anlamak ve yaşamak hedefi, Selefi dini akımın başlıca motiftir⁶⁶.

İslâm dünyasını XVII. yüzyılın sonlarında etkileyen bir takım gelişmeler yaşanmış ve bu gelişmelerin sorgulanması yeni fikir ve dini akımların ortaya çıkmasını sağlamıştır. İşte Hanbelî düşüncesinin katı olarak yorumlanması sonucu ortaya çıkan Vahhabilikte bunlardan biridir. Arabistan’ın Necd bölgesinde Muhammed b. Abdulvahhab’ın Muhammed b. Suud ile ittifakı ile hayat bulmuştur.⁶⁷ 1703 tarihinde Riyad’a yakın Uyeyne kasabasında doğan Muhammed b. Abdulvahhab, Hanbelî mezhebine mensup bir ailenin oğlu olup ilk eğitimini doğduğu kasabasında almıştır. On yaşında Kur’an’ı ezberleyen Muhammed bin Abdulvahhab ilim öğrenmek için Mekke ve Medine’ye gitmiş ve Medine’de bulunan din âlimi Muhammed Hayat el-Sindi’den⁶⁸ çok etkilenmiştir⁶⁹. 1730 yılında

⁶³ Demirel, *Hizbullah*, s.34.

⁶⁴ Demirel, *Hizbullah*, s.34.

⁶⁵ Türkçe Sözlük,(2005), Türk Dil Kurumu, Ankara, s. 1726.

⁶⁶ Mehmet Ali Büyükkara. (2007). *11 Eylül’le Derinleşen Ayrılık: Suudi Selefiye ve Cihadi Selefiye*, Dini Araştırmalar Dergisi Özel Sayısı, s.205-234

⁶⁷ Büyükkara, a.g.m. s.201.

⁶⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. John Voll. (2007). A Sufi Salafi Connection: Sh. Abdul Wahab and Muhammad Hayyat el-Sindi, <http://www.suhaibwebb.com/islam-studies/a-sufi-salafi-connection-sh-abdul-wahab-ra-and-imam-al-sindi-ra-dr-john-voll/>: (16.04.2014)

⁶⁹ Koca, a.g.m., s.391-405.

babasının kadılık yaptığı Hureymile'ye⁷⁰ gelerek tebliğ vazifesi yapan Muhammed bin Abdulvahhab yerel halkın kendisini öldürmeye hazırlanması üzerine 1740 yılında doğduğu kasaya dönerek dinde ıslahat çağırısında bulunmuştur. Bu çağrıya uyan Emir Osman b. Mamer, mezar ve kubbeleri yıkmış ve zina suçunu itiraf eden bir kadının recmine yardımcı olmuştur⁷¹. Yaptığı ıslahat çalışmalarına karşı çıkan Bahreyn prensi Şeyh Muhammed, Muhammed bin Abdulvahhab'ı Necd bölgesinden uzaklaştırmıştır. Bölgeden uzaklaştırılan Abdulvahhab Suudîlerin emirlik merkezi olan Der'iyye'ye gitmiştir⁷². Vahhabilik anlayışı bu buluşmadan sonra başlamıştır. İbn-i Suud ile İbn-i Abdülvehhab birbirlerini dini ve siyasi anlamda tamamlamışlardır. Bu nedenledir ki; Vahhabilik akımının başlangıç tarihi olarak 1744 tarihli ulema-umera ittifakı şeklinde tanımlanan "Der'iyye Anlaşması" kabul edilmektedir. 1744 yılında yapılan ve Der'iyye Sözleşmesi olarak bilinen bu anlaşma ile Muhammed b. Abdülvehhab fikirlerini savunacak maddi ve siyasi güç elde etmiştir. 1745-1775 yılları arasında dini-ve siyasi söylemler kullanan bu ikili anlayış yeni yerler ele geçirerek hakimiyet alanlarını Orta Arabistan'nın tamamına yaymayı başarmışlardır. 1790 yıllardan sonra Ürdün ve Suriye'ye doğru etkisini genişleten bu akım daha sonra Şam'a doğru etkisini artırmış ve Suriye- Hicaz ticaretini baltalamıştır.⁷³ Osmanlı Devletinin içinde bulunduğu kötü şartlar Vahhabi-Suudi hareketinin yayılmasını kolaylaştırmıştır. Vahhabiler Basra körfezi civarında hakimiyet kurmuşlardır. Neced'de Şiiilerle geçen bir tartışma sonucu bazı Vehhâbilerin öldürülmesini bahane eden Abdülaziz b. Suud, 1802'de Kербela törenlerine katılan binlerce insanı kılıçtan geçirmiş ve Hz. Hüseyin'in türbesi yağmalamıştır. Bu zaman diliminde Taif, Mekke ve Medine ele geçirilmiştir.⁷⁴ Mekke şerifi kısa bir süre sonra Mekke'yi geri alması üzerine Abdülaziz, Necd'e geri dönmek zorunda kalmış ve bir Şii suikastçı tarafından öldürülmüştür. 1805 yılında Abdülaziz'in ailesi Hicaz'ı ele geçirmiş ve insanları kendi inancına davet etmiştir. Bu zaman diliminde sahabe mezarları tahrip edilmiş hatta Hz. Muhammed'in mezarı da yağmalanmıştır.

⁷⁰ Suudi Arabistan'da, Sedeyr (Sudeyr) eyaletinde bir kentin adıdır. Riyad'ın kuzey batısındadır. Güçlü surlarla çevrili olan kentte, Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa'nın yaptırdığı bir de hisar bulunmaktadır. Bkz. <http://www.nuveforum.net/1191-terimler-sozlugu-h/263526-hureymile/>

⁷¹ Büyükkara, a.g.m., s.205-234

⁷² Koca, a.g.m., s.391-405.

⁷³ David Dean Commins, (1993), *Osmanlı Sariyesinde Islahat Hareketleri*, Yöneliş Yayınları. İstanbul s 44

⁷⁴ Ethem Ruhi Fiğlali. (1980). *Çağımızda İtikadi İslam Mezhepleri*, Selçuk Yayınları, İstanbul, s.67.

Vahhabi hareketi zamanla sadece dini bir hareket olmaktan uzaklaşarak siyasal bir güç haline almıştır. Muhammed b. Suud ile ilk Vahhabi devleti kurulmuş, sonradan gelenlerin elinde bu devlet büyük güç kazanmıştır. Osmanlı Devleti'nin başına büyük dertler açmıştır.⁷⁵ 1902 yılında Riyad' ı işgal eden Abdulaziz b. Suud günümüzdeki Suudi Arabistan devletini kurmuştur. Osmanlı devletini karşı gerçekleştirilen bu isyan hareketini milliyetçilik akımından bağımsız düşünmek büyük bir yanılıdır. 1902 yılında Riyad'ı işgal ederek şu anki Suudi devletini kurmuştur. Vahhabilerin Osmanlı Devletine isyan etmelerinin sözde sebebi dindir ve Osmanlıyı dinden uzaklaşmakla suçlamaktadırlar. Ancak bu hareketleri XIX.yy da alevlenen “milliyetçilik” akımının etkisi ve diğer unsurların kışkırtmalarından bağımsız bir hareket olarak değerlendirmek imkânsızdır. İsyanların etkili olmasının nedeni ise; Abdulvehhab'ın kendisinden olmayanlara bilhassa dönemin yerleşik düzenini temsil eden Osmanlıya karşı açıkça ortaya koyduğu tepkiselliktir. Vahhabilik duygusu ile daha geniş Müslüman topluluktan kendini soyutlayarak, üstünlük duygusu oluşturmaya çalışmıştır. Hareketin Necd bölgesinde ortaya çıkmasında Necd halkının okuma yazma oranının düşüklüğü ve bölgenin dışarıya kapalı olması gibi nedenler gösterilmektedir⁷⁶. Necd Bölgesi; Haricîlerin Hz. Ali tarafından bozguna uğratıldığı, peygamberliğini ilan eden Müseylemetü'l-Kezzab'ın bulunduğu bir yerdir. Bölge halkı her ne kadar Hz. Muhammed zamanında Müslümanlığı kabul etmiş olsalar da Yemen, Aden, İran, Hint, Irak ve Suriye bölgesinin yanlış akidelerinin tesirleri altında kalmıştır. Bu yönüyle Muhammed b. Abdülvehhab'ın fikirleri bu bölgede hızla yayılmış ve bu fikri kabul etmeyen binlerce insan kılıçtan geçirilmiştir⁷⁷. Vahhabi hareketi bir yandan orta Arabistan' da yerli gruplara karşı üstünlüğü ele geçirme yolunda siyasal bir protestonun ideolojisi olmuş, bir yandan da Osmanlı yönetimine karşı ayrılıkçı bir mücadeleye kaynaklık etmiştir.⁷⁸

İbn-i Abdülvehhab genel anlamda İbn-i Suud ile yapmış olduğu ittifakla ona kurmak istediği devlet ile ilgili teolojik gerekçeler hazırlamıştır. Müslüman olan yerlerin mallarının ganimet olarak görülmesi ve halifeyi dinlemek te dâhil genel bir

⁷⁵ Derya Kılıç. (2004). *Tespihin İpi Koptu*, IQ kültür sanat yayıncılık, s.77.

⁷⁶ H. Ezber Bodur. (2003), “Vahhabi Hareketi ve Küresel Terör”, *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), s.7-20.

⁷⁷ <http://www.mehmedkirkinci.com/index.php?s=article&aid=1320>: (25.04.2013)

⁷⁸ Bodur. “Vahhabi Hareketi ve Küresel Terör”, s. 7-20.

cihat anlayışı oluşturmuştur.⁷⁹ Vahhabilik, Selefilikten büyük ölçüde etkilenmiştir. Ancak Arabistan'ın Necid bölgesinde XVIII. yy da Muhammed b. Abdulvehhab'ın önderliğinde siyasi ve iktisadi bir mezhep olarak doğmuş olup siyasi yönü ağır basmaktadır. Suudi kraliyet ailesi mevcut düzeni meşrulaştırmak için Vahhabilikten yararlanmıştır.⁸⁰

Vahhabilik üç temel esastan oluşmaktadır.

1- Amel imanın parçasıdır. Farz olan ibadeti yerine getirmeyen kişi kafir olmaktadır. Bu kişi öldürülür ve mallarına el konularak Vahhabilere dağıtılmaktadır.

2-Peygamberlerin, evliyaların mezarlarını ziyaret eden onlardan şefaah isteyen kişi kâfir olmaktadır. Bu kişilerden yardım dileyen şirke düşmektedir.

3- Mezarlar üzerine türbe yapmak, oralarda namaz kılmak ve ölülerin ruhlarına sadaka vermek caiz değildir. Bu kişilerin kestikleri yenmez ve bu kişilerin öldürülmeleri caizdir.⁸¹

Muhammed b. Abdulvehhab, İbn-i Teymiyenin eserlerinden etkilenmiş fakat onun eserlerinde belirtmiş olduğu hususları kendince yorumlayarak bir takım sonuçlar ortaya koymuştur. Kendi görüşünden başka bir görüşü doğru kabul etmeyen Abdülvehhab'ın kurduğu Vahhabilik ile İslâm'ın ilk ayrılıkçı fikir akımı olan Haricilik arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır. Vahhabiler ile Hariciler arasında inançlarında taassup gösterme, kendi inançlarından olmayanları tekfir etme, muhaliflere karşı acımasız ve sert davranma gibi benzerlikler de bulunmaktadır.⁸² Bu anlayışları ile Vahhabiler ile sayısı günümüzde çok az olan Hariciler ile yarışır bir halde bulunmaktadır. Her iki akımda da kabilecilik ve kabilecilik ruhunun getirdiği yabancıyı dışlama ön plana çıkmıştır.⁸³

Genel bir bakış açısı ile değerlendirildiğinde, Selefi-Vahhabi inancına göre iman, tasdik, ikrar ve ameldir. Artmakta yahut azalmaktadır. Allah'ın zatına Kur'an ve hadislerde haber verildiği gibi inanmak gerekmektedir. Allah'ın birliğine fikri ve ameli boyutlarda tam olarak inanmak gerekir, bu konuda eksikliği olan insan şirke girmektedir. Büyük günahları işleyen kişilerde kâfir olur ama bu küfrü onu dinden çıkarmaz. Tarikat gibi bid'atlardan uzaklaşmak gerektiğini savunmaktadırlar.

⁷⁹ Ali Tarık. (2002). *Fundamentalizmler Çatışması*, Everest yayınları, s.100-101.

⁸⁰ H. Ezber Bodur, (2004). "Orta Asya da Militan İslamcı Hareketler ve Vahhabilik", *Dini Araştırmalar Dergisi*, 7(20), s.195-204.

⁸¹ <http://www.mehmedkirkinci.com/index.php?s=article&aid=1320>: (25.04.2013)

⁸² Emin Demirel. (2002). *Taliban El-Kaide ve Paylaşılamayan ülke Afganistan*, IQ kültür sanat yayıncılık s.89.

⁸³ Muhammed Ebu Zehra. (2004). *Mezhepler Tarihi*, Kaya, S. (çev.), Şura Yayınları, İstanbul, s.75.

Müminleri dost edinip, imansızlardan uzaklaşmak gerekmektedir. Tek bir mezhebe bağlı kalmak ve mezhepleri öne çıkarmak uygun değildir⁸⁴. Kendilerinininkinden başka her türlü kültüre bile tahammülsüzlük söz konusudur. Hatta gelenek göreneklerde bile Müslüman toplumlardaki -dine uygun olsa bile- farklı gelenekleri hoş görmemektedirler. Selefi ideolojisinde hadis ve sünnetlerden dine uygun olanları kendine göre seçen ile Ahmed bin Hanbel'in görüşlerinden ayıran husus; Kur'an ve Sünnette bulunan hususların yoruma başvurulmadan direkt olarak alınması gerektiğini kabul etmeleridir. Selefi ideolojisinde modernleşme dinden uzaklaşma olarak görülmektedir.⁸⁵

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İslâm dünyasının batıya bağımlılığının artması sonucunda din ve inanç özgürlüğü konusunda baskılar ortaya çıkmıştır. Bu baskıların sonucunda Selefilik hareketi daha tutucu olmuş ve Selefilik hareketinde mezhepleşmeler ve siyasallaşmalar oluşmuştur. Soğuk savaşın etkisi ile 1970'li yıllarda politik yönleri ağır basan aksiyonel gruplar meydana çıkmış ve selefilik anlayışında büyük değişiklikler meydana gelmiştir.⁸⁶

1970'lerden itibaren din-mülk ittifakı düşüncesinin, Suudi yönetimince istismar edildiği görüşleri taraftar bulmaya başlamıştır. Bu gruplar, Suudi yönetimini kâfirlerle işbirliği yapmaları, onlarla dostluk kurmaları, ülkelerinin zenginliklerini ucuza satmaları ve kutsal toprakları kâfirlerin asker ve bürokratlarına açmış olmaları sebebiyle suçlamıştır.⁸⁷ Nitekim 1970 yılında Cuheyman el-Uteybi'nin önderliğindeki bir fanatik Vahhabi grubu, Mescid-i Haram'ı işgal etmiş, Mekke ve Medine bölgesinde tahribata sebep olmuşlardır. Gerekçe olarak, Suud ailesinin ve ulemaların dinden sapmalarını öne sürülmüştür. Günümüzde Vahhabi anlayışı içerisinde farklılaşmalar bulunmaktadır. Bütün Vahhabi anlayışları ilk ortaya çıktığı dönem kadar radikal değildir. Bazı literatürlerde cihadi selefiye olarak adlandırılan kısım ile Suudi Selefiye anlayışı arasında da anlaşmazlıklar söz konusudur. Der'iyye ittifakının ruhu zedelendiği için bu anlaşmaya bağlı kalmak zorunda olmadıklarını iddia eden gruplar bulunmaktadır. Vahhabiliğin farklı fraksiyonlarına rağmen günümüzde, Suudi-Vahhabi ulema içerisinde, beraber yaşama kültürünü arayan din adamlarının sayısı da az değildir.

⁸⁴ Büyükkara, a.g.e, s. 208.

⁸⁵ Mehmet Faraç, (2004), *İkiz Kuleler'den Galata'ya El Kaide*, Günizi Yayınları, İstanbul, s. 99.

⁸⁶ M. Sait Özervarlı. (1999), "Selefiyye", *DİA*, TDV, İstanbul, c.36, s. 399-402.

⁸⁷ Büyükkara, a.g.e., s.201.

2.3.3. İhvan-ı Müslimin Hareketi

İhvan-ı Müslim'in hareketinin kurucusu Hasan el Benna'dır. Şeyh Abdurrahman el-Benna'nın en büyük oğlu olan Hasan el Benna Mısır'da 14 Ekim 1906'da dünyaya gelmiştir.⁸⁸ İhvan Müslim'in hareketi de özünde düzene başkaldırı olarak ortaya çıkmış bir harekettir.

1928 yılında Mısır'da kurulan İhvan hareketi, kurulduğu yer olan Mısır ve Ortadoğu coğrafyasında bulunan İngiliz sömürgeciliğinin toplumda bırakmış olduğu başkalaşıma tepki olarak ortaya çıkmıştır. Her ne kadar bu sömürge faaliyetlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik düşünceler Vahhabilik anlayışı ile örtüşmese de sömürgeciliğin kaldırılması için İslâm'ın özüne dönülmesi fikri ile paralellik göstermektedir. Hasan el-Benna İslâm'ı;

“Biz İslâm'ın hayatın tüm yönlerini düzenleyen ona bağlı tüm meseleleri hükme bağlayan onun için katı sert bir düzen emreden her şeyi kuşatan bir kavram olduğuna inanıyoruz”⁸⁹

şeklinde tanımlamıştır. Hasan el Benna'nın Selefilik anlayışı Vahhabiler'in Selefilik anlayışı gibi modernliğe karşı değildir. Batının tekniğinden ve modern araçlarının alınabileceğinden bahsetmektedir. Benna, Mısır'ın içinde bulunduğu durumu İngilizlerin sömürüsü olmalarına bağlamıştır. Hasan el Benna'ya Mısır'da liberal milliyetçiliğin başarısızlığı yüzünden İsrail Devleti'nin kurulduğunu, binlerce Filistinlinin topraklarından kovulduğunu, işsizlik ve yozlaşmasının baş gösterdiğini söylemiştir. Ortaya çıkan bu yozlaşmayı İslâm hükümleri ile yönetilmemeye bağlamıştır.⁹⁰

Nasır yönetimin emperyalist uygulaması, İsrail-Filistin meselesi, Kanal hadisesi gibi sosyal, ekonomik, siyasi hadiseler dönemin fikir adamları üzerinde etkili olmuştur. Hasan el Benna yaşamış olduğu çağı İbn Teymiye dönemindeki Moğol istilasına benzetmiştir. Ona göre İngiliz emperyalist yayılcılığı ve beraberinde getirdiği kültürel yozlaşma ile halklarda ahlaki bozukluk ortaya çıkmıştır. Hasan El-Benna bu durumdan ulemayı da sorumlu tutmuş ve onları da eleştirmiştir. Kötülüğün kaynağı olarak sömürgeciliği, batıyı taklidi, ateizmi, çıkarıcılığı, aşırı arzular ve iffetsizliği göstermiştir⁹¹ Hasan el Benna ülkesinin her yönüyle batıya bağımlı hale gelmiş olduğu bir dönemde yeni fikirler ortaya atan, bu

⁸⁸ Bora Bayraktar. (2007). *HAMAS*, Karakutu Yayınları, İstanbul, s.44-45.

⁸⁹ Hasan, El Benna, (1969), Kongre Risalesi, Karcioğlu, A. N. (çev.), Dava Yayınları, İstanbul, s.27.

⁹⁰ Esposito, a.g.e, s. 71-74.

⁹¹ İbrahim Abu Rabi. (2001). *İslami Hareketin Entelektüel Kökenleri*. M. Ali D.(Çev), Yöneliş Yayınları, s.142.

bağımlılığın engellenmesine yönelik fikirler ortaya koyabilen bir aksiyon adamıdır ve bulunduğu şartlar göz ardı edilmeden değerlendirilmelidir. Kendisi bu yönüyle yeni fikirler ortaya atan ve çağının şartlarından bağımsız düşünülemez birisi olarak görülmektedir⁹².

Hasan el Benna'ya göre Müslüman olmayanların dine davet edilmeleri ve Müslümanların Selefî anlayışına dönmeleri gerekmektedir. Bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için toplumsal hizmet birimleri oluşturulmuştur. Hasan el Benna'nın görüşlerinde İslâm'ın aslı öğretilerini ortaya koyma çabasını 3 ilkeye dayandırdığı görülmektedir:

1- Kur'an ve sünnete dönmek, İslâm dünyasına sonradan sokulmuş bidat ve hurafelere karşı Müslümanları dünyasını bilinçlendirmek,

2- Selefî anlayışın modern hayatın ihtiyaçlarına cevap verebileceği fikrini İslâm dünyasında oturtmak

3- Bu faaliyetlerin yürütülebilmesi için İslâm kardeşliğine dayanan teşkilatlanmaya gitmek⁹³.

Sonuç olarak Hasan el-Benna tarihi ve fiili sebeplerden kaynaklanan kötü vaziyetin ortadan kaldırılabilmesi için İslâmi bir devletin kurulmasının zarurî olduğunu ve hilafetin tekrar tesis edilmesi gerektiğini savunmaktadır ancak ona göre bu yolla İslâm birliği gerçekleştirilebilecek, bütün İslâm dünyası her türlü yabancı hâkimiyetten kurtarılacaktır.⁹⁴

İhvan hareketinin bir diğer önemli temsilcisi Seyyid Kutub'dur⁹⁵. Hasan el-Benna'nın 1949'da suikasta kurban gitmesinin ardından hareketin en güçlü temsilcisi 1951 yılında İhvan'a katılan Seyyid Kutub olmuştur. Seyyid Kutub'un eser ve söylemlerindeki vurgu noktası, emperyalizm ve emperyalistlerin yerli işbirlikçileridir. Seyyid Kutub, Mısır toplumunun batılaşmasına ve batılaşmasının sembollerine karşıdır. Bu yüzden İngiliz okullarına ve misyonerliğe toptan karşı çıkmaktadır.⁹⁶ Aynı zamanda sömürücü olarak gördüğü bu güçlere karşı devamlı bir savaş vurgusunda bulunmaktadır. Örneğin;

⁹² Esposito, a.g.e., s.121

⁹³ İbrahim El-Beyyûmî Gânim. (1999). "Hasan el-Benna", *DİA*, TDV, İstanbul, c.16, İstanbul, s.307-310.

⁹⁴ Gânim, a.g.m., s.307-310.

⁹⁵ İ. Abu Rabi, a.g.e., s.201.

⁹⁶ İ. Abu Rabi, a.g.e., s.201.

*“Bu kahraman Müslüman halk, hürriyet ve bağımsızlığını elde edinceye ve İslâm topraklarından emperyalistlerin çizmesi altından kurtarıncaya kadar savaacaktır.”*⁹⁷

ifadesi bu durumu bariz bir şekilde ortaya koymaktadır. Ayrıca Kutub; emperyalistlerin yerli işbirlikçilerine dikkat çekmiş ve bunlara “*siyah derili İngilizler*”⁹⁸ ismini vermiştir. Bu kişileri sosyal adaletin gerçekleşmesinin önündeki en büyük engel olarak görmüştür. Tüm bunların yanında Kutub, İslâm’da savaşın ne demek olduğunu şöyle açıklamaktadır:

*“İslâm sömürünün, köleciliğin ve her türlü zulmün kökünü kazımak için var olagelmıştır.”*⁹⁹ *Bir ulusa veya belli bir dine mensup olanlara değil, insan olduğu için tüm insanlığa karşı hoşgörü vardır İslâm’ın özünde”*¹⁰⁰.

Kısacası Seyyid Kutub ideolojisi şöyle tarif edilmektedir:

1- İslâm dini, bütüncül bir yaşam tarzıdır. Herkese ve kişinin cemaatine ve siyasi hayatına yol gösteren bütüncül, kapsayıcı doktrinler içermektedir.

2- Allah’ın vahyi Kur’an Hz. Peygamberin sünneti ve Müslüman cemaati, İslâmi hayatın temelleridir. Günlük davranışlara yol göstererek, insanların yaşamını şekillendirmektedir.

3- İslâm hukuku şeriat, Batılı modellere ait olmayan ve onlardan bağımsız, Müslümanlara özgü bir plan sunmaktadır.

4- İslâm dininden ayrılma ve batılılaşma Müslümanların zayıflamasının nedenlerindedir. İslâm Müslümanlar tarafından doğru yaşandığı takdirde İslâm cemaatinin kimliği, başarısı ve zenginliğini eski haline gelecek, öbür dünyada da ebedi ödülü kazanılacaktır.

5- Bilim ve teknoloji kaçılması gereken değil, yararlanılarak amaçlar doğrultusunda kullanılması gereken araçlardır. Ancak bilim ve teknoloji toplumun batılılaştırılmasından kaçınmak için İslâmi anlayışlara uydurulması zorunludur.

6- Cihad, hem kişisel hem de bütüncül olarak İslâmi reform ve devrim için çaba göstermek ya da mücadele etmektir. Bu sayede dünyanın İslamlaştırılması başarılabılır¹⁰¹ görüşleri yer almaktadır.

Hasan el Benna’ya benzer şekilde Kutub’da da düzene bir isyan, ulemaya bir eleştiri vardır. Fakat hiçbir zaman kırmızıçizgileriyle belli bir Vahhabilik anlayışı söz

⁹⁷ Seyyid Kutub. (1982). *Yahudi İle Olan Savaşımız*, Arslan Yayınları, İstanbul, s.53.

⁹⁸ İ. Abu Rabi İ, a.g.e., s.201.

⁹⁹ Seyyid Kutub.(1993). *Cihan Sulhu ve İslam*, Arslan Yayınları, s.171.

¹⁰⁰ Seyyid Kutub. *Cihan Sulhu ve İslam*, s.175

¹⁰¹Esposito, a.g.e, s.73

konusu değildir. Batı dnyasının özgür dünya anlayışına karşı çıkan Kutub dünyadaki cinayetlerin, sorgusuzca insan öldürölmelerin, milletlerin yerinden edilmesinin Batı dnyasının “özgür dünya” anlayışının getirileri olarak görmekte ve bu durumu entelektüel sömürü kavramı ile açıklamaya çalışmaktadır.¹⁰²

¹⁰² İ. Abu Rabi, a.g.e., s.217

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM RADİKALİZİM VE TERÖR BAĞLANTISI

3.1. Radikalleşme

Radikal terör örgütleri kendi ideolojilerine uygun şekilde yönetilen bir devlet hedeflemektedirler.¹⁰³ Bu amaçlarını gerçekleştirmek isteyen örgütler yeni elemanlar kazanmak istemekte ve kazandıkları bu elemanları örgütün faaliyetleri doğrultusunda eğitmektedir. Radikalleşme, İslâm'ı referans alan terör örgütlerinde, dinin özüne dönmek için yürütülen her türlü faaliyet olarak tanımlanmaktadır. Dini referans alan terör örgütlerinde radikalleşme kısaca geriye dönmeyi isteyen bir hareket olarak karşımıza çıkmaktadır. Kısaca dinin özüne dönmeyi isteyen ya da bilinen en temel şekline geri dönmeyi isteyen bir hareket ya da inançtır. Bu yaklaşımların büyük bir kısmı modern dönemde ortaya çıkmıştır.¹⁰⁴

Radikal terör örgütleri temel olarak dini aşırı zorlama yoluyla genişletmeye ya da aşırı zorlama yöntemleri ile daralmaya çalışmaktadır. Burada örgütlerce gerçekleştirilmek istenilen amaç dini bilgisi yetersiz olan insanların etkilenecek stratejik amaçlar doğrultusunda yönlendirilmeye çalışılmasıdır.¹⁰⁵

Radikal sağ kavramı, aşırı sağ görüşlüler tarafından 1950'li ve 1960'lı yıllarda Amerika'da popüler kültür ve komünizm karşıtı tartışmalarda ortaya atılmıştır. Avrupa'da ise radikal sağ kavramının, 1880'lere kadar uzanan, entelektüel tartışmalar neticesinde, birinci dünya savaşının sona ermesi neticesinde siyasi karakteri yükselen otoriter, askeri, anti-sosyalist ve anti-demokratik ekolü nitelenmek için kullanılmıştır.¹⁰⁶

Dinin insanlar arasında dünyayı kavrama açısından kullanılan en büyük metafor olması din üzerinden faaliyetler yürütülmesi sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu

¹⁰³ Emin Demirel. (2003). *Hizbullah*, IQ Kültür-Sanat Yayıncılık, İstanbul s.27

¹⁰⁴ Gordon Marshall. (2003). *Sosyoloji Sözlüğü*, Akınhay, O.- Kömürcü, D. (çev.), Bilim-Sanat Yayınları, Ankara, s.251.

¹⁰⁵ Nadim Macit. (2006). *Küresel Güç Politikaları, Türkiye ve İslam*, Fark Yayınları, Ankara, s.321.

¹⁰⁶ Mehmet Yılmaz. (2003). *Mağdal, Radikal Sağın İsrail Dış Politikasına Etkisi*, Zaman Kitap, Şubat, s.26.

yönüyle tarih boyunca Hıristiyanlık, Yahudilik ve İslâmiyet yanlış şekilde yorumlanarak insanlar yasadışı faaliyetler içerisine sokulmuştur.¹⁰⁷ 1925 yılında İran Şah'ı Rıza Pehlevi yönetimince İran' da gerçekleştirilen bazı dinsel reformlarından rahatsızlık duyan radikal Şii din adamlarından “Seyyid Muhammed Nevab-ı Safavi”nin 1930'da Irak'ta bulunan Kerbela kentine göçü ile XIX. yüzyılın radikal İslâmcı söylemleri Hizbullahçı kimlik adı altında hayat bulmaya başlamıştır.¹⁰⁸ Hayat bulan bu fikirler 1979 yılında İran'da gerçekleşen İran İslâm Devrimi gerçekleşmiş ve bu yolda faaliyet yürüten örgütlerin hayallerinin gerçekleşebileceği fikrini pekiştirmiştir. Kendinden olmayan herkesi kafir ilan eden Vahhabilik düşüncesi, her ne kadar İslâm inanç sistemi içerisinde terör grubu olarak değerlendirilmese de, günümüzde radikalleşen grupların en önemli ilham kaynağıdır.¹⁰⁹ Radikalleşme süreci sonunda gerçekleştirilmesi istenilen amaç insanları inançlarının özüne döndürmek olsa da asıl amaç devleti veya toplumu ele geçirmek ve toplumu devlet eliyle dönüştürmeye çalışmaktır.¹¹⁰

XVI. yüzyılda başlayan sömürgecilik faaliyetleri ile gelişen batılı devletlere karşı XX. yüzyılın başlarında sömürülen devletlerce bu faaliyetlerin bitirilmesine yönelik bağımsızlık mücadeleleri başlatılmıştır. Fakat XIX. yüzyılda ortaya çıkan Fransız İhtilalinin etkisi ile bu mücadeleler milliyetçi karakteristiğe bürünmüştür. Batılı devletler sömürgelerini kaybetmemek için şiddet eylemlerini uygulamıştır. Neticede bölge halkında sömürgeci devletlere karşı şiddete karşı şiddet kullanmaya yönelik düşünceler ortaya çıkmıştır. Sömürgelerine devam etmek isteyen batılı devletlerin kendilerine karşı ayaklanan halkı baskılamak için rakip ve radikal eğilimleri desteklemesi terör faaliyetlerinin meşru zemin bulmasını sağlamıştır. Hatta sömürgeci devletler rakip radikal eğilimleri kendileri bularak veya oluşturma eğilimine dahi gitmişlerdir. Sonuçta batılı devletlerin dünyayı sömürgeleştirmelerinin neticesinde radikal eğilimler ve terör hareketlerinde artış meydana gelmiş ve zamanla anti-sömürgeci hareketler terör faaliyeti olarak değerlendirilmiştir.¹¹¹

İslâm'ı referans alan terör örgütlerinde temel inanç, yapılan eylemlerle dine hizmet edildiği düşüncesidir. Bu eylemi yapan örgüt mensupları İslâm dinine hizmet

¹⁰⁷ AbdülhakimYüce. (2010). *Dini Maskeli Terörün Din Tahripçiliği*, Sever, M., Cinoğlu, H. Başbüyük, O. (Der.), *Terörün Sosyal Psikolojisi*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, s.115

¹⁰⁸ Demirel,a.g.e., s.38.

¹⁰⁹ Esposito, a.g.e, s.67.

¹¹⁰ Fred Halliday, (2001), *Bin Ladin'in Ötesi*, der. Ahmet Demirhan,(2001), *ABD, Terör ve İslam*, Vadi Yayınları, s.170

¹¹¹ Abdülkadir Baharççek, “Radikalleşmenin Önlenmesi ve Terörle Mücadele Üzerinde Demokratikleşmenin Rolü”. *Terörün Sosyal Psikolojisi*, UTSAM, Ankara, s.25-38.

ettikleri yanılığısı ile eylemlerini gerçekleştirmektedir. Doğrunun tek temsilcisi olduklarını düşünen bu örgütler, kitle hareketlerinin sağladığı motivasyondan oldukça yararlanmaktadır. İlk zamanlarda basit eylemlere katılan birey, kitle hareketlerinin içerisinde kaybolacağını düşünerek suçun içerisinde rahatlıkla yer almaktadır. Daha sonraki aşamada kitle hareketlerinin içerisinde yer alan örgüt sempatzanı örgütün istediği şekilde kullanabileceği bir özgüven kazanmaktadır. Kitle hareketlerinin sempatzanlar üzerinde oluşturduğu psikolojik etkiyle ölümü göze almak ve birlikte yürüyüşe geçmek gibi yoğun duygular meydana getirmektedir. Güçlü faaliyet akışı yaratmaya elverişli olan kitle hareketleri insanlarda sorgulanmayan sadakat duygusu oluşturmaktadır. Bir yönüyle örgüte kanalize edilmek istenen bireyin psikolojik duyguları, becerileri, mantıksal sorgulamaları ne kadar zayıfsa o kişinin inanmış olduğu din, mezhep, inanış, milli duygular o kadar kuvvetlidir. Radikalleşen birey, kişiliğinden kaynaklanan sorunların dahi inandığı değerler üzerinden tartışılmasını istemektedir.¹¹²

3.2. Örgütlerin Eleman Temini ve Yöntemleri

Öğreti ve ilham yönünden örgütler arasında farklılıklar olsa da kitle oluşturmak isteyen örgütler, ilk taraftarlarını aynı tip insanlar arasından seçerek ilişkilerini sürdürmektedirler. Zira örgütlerin kurulduğu yerlerdeki ortamlar bu duruma oldukça müsaittir. Çünkü kitle hareketlerine geçmek için mevcut ortamda sistemi sorgulayan veya vazgeçmek isteyen insanlar bulunmaktadır. Zira bu topluluklar kapalı toplumlar olmaları nedeniyle çaresizlik içerisindeyler ve kapalı topluluklar özelliğini taşımaktadırlar. Bu kişiler sistemden kurtulmanın yolunu bulamamışlardır.¹¹³ Eleman kazanmadan faaliyetlerini yürütemeyecek olan terör örgütleri çeşitli argümanları sistemli bir şekilde kullanarak örgütlerine eleman temin edebilmektedir.¹¹⁴ Genel olarak terör örgütlerinin hedef şahıslara yönelik olarak kullanmış olduğu argümanlar şu şekilde sıralanabilir:

- 1- Şehitlik metaforu
- 2- Finansal nedenler
- 3- Kahramanlık metaforu
- 4- Kin ve intikam metaforu

¹¹² Eric Hoffer. (2011). *Kesin İnançlılar*, Günür, E. (çev), Plato Film Yayınları, İstanbul, s.23.

¹¹³ Hoffer a.g.e., s.54

¹¹⁴ Özeren, S., Sözer, M.A. ve Demirci, S., (2010). "Terör Örgütlerinde Militan Kimlik Profili: Türkiye'de Hizbullah Örneği", Sever, M., vd. (der.), *Terörün Sosyal Psikolojisi*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, s.142

- 5- Kendini ispat metaforu
- 6- Tehdit ve korkutma yoluyla ikna
- 7- İçinde bulunduğu ümitsizlik ve bu durumdan kurtulma isteği şeklinde sıralanabilmektedir.¹¹⁵

Bireyin terör örgütlerine katıldığı en yoğun grup olan gençlerde akran çevresi ve akrabalık ilişkileri örgüte katılımı etkileyen en önemli faktörlerdir. Kendilerini günün koşullarına adapte eden terör örgütleri, illegal unsurlarla eleman kazandıkları gibi panel söyleşi gibi sosyal etkinlikleri de kullanarak eleman kazanabilmektedirler. Terör örgütlerinin nasıl eleman kazandığının devletlerce ve toplumca iyi anlaşılması durumunda örgütlerle mücadele kolaylaşacaktır.¹¹⁶ Yapılan araştırmalarda DHKP/C terör örgütü elemanlarının %66'sı Hizbullah Terör örgütü mensuplarının %39'u en az bir suçtan sabıkalıdır. Genel anlamda örgütler seçecekleri elemanlarda suçlu profilinin olup olmadığına bakmaktadır. Suç işlemeyen aday örgüt mensuplarına suç işlemelerine yönelik baskılar yapılmaktadır.¹¹⁷ Ayrıca suç işleyen kişilerde bulunan pişmanlığı ve suçluluk duygusu örgütler tarafından suiistimal edilmektedir. Suçlularda bulunan suç işleme yetisi örgütler tarafından kendilerine hizmet edildiği takdirde bu kişilere tövbe kapısı olarak sunulmaktadır.¹¹⁸

Hamas'ın askeri kanat sorumlusu Salih Şehade bir intihar bombacısının seçim sürecini şöyle anlatmaktadır:

“Seçim dört kritere göre yapılmaktadır. Bunlardan birincisi, samimi dini inançtır. İkincisi genç adamın ailesinin istekleriyle uyumlu davranıp davranmadığı, ailesi tarafından sevilip sevilmediği ve şehit olması halinde ailesinin etkilenmeyeceğidir. Ailenin reisi olmadığına ve kardeşleri olduğuna dikkat edilir. Üçüncü olarak ona verilen görevi yerine getirme ve ciddiyetini kavrama kabiliyetine bakılmaktadır. Dördüncü kriterde onun şehit olmasının başkalarını intihar eylemlerine teşvik etmesi ve insanların yüreklerine Cihâd fikrini sokmasıdır. Daima bekar erkekler tercih edilmektedir.”¹¹⁹

Örgüte ilk katılımın ardından örgüt mensubu, gelmiş olduğu toplumda kazanamadığı sosyal statüyü hiyerarşisinde elde edeceğini zannetmektedir. Yani birey gelecek kaygısını giderme amaçlı olarak kitlesel terör faaliyetleri içerisinde yer

¹¹⁵Bilal Sevinç. (2012). “İntihar Bombacısı ve Ölümüm Rasyonelleştirilmesi”, *UGT Dergisi*, C.3, S.1, s.70-73

¹¹⁶Niyazi Ekici, v.d, (2012), “İdeoloji ve Örgütsel Yapının Örgüte Eleman Kazanma Üzerindeki Etkisi: Türkiye’de DHKP/C ve Hizbullah Örneği”, *UGT Dergisi*. C.1, S.1, s. 54-55

¹¹⁷ Ekici, vd. a.g.m., s.54-55

¹¹⁸ Hoffer, a.g.e, 66

¹¹⁹ Loretta Napoleoni. (2003). *Modern Cihat*, Bulut Yayın, İstanbul, s.189.

almaktadır. Bu yönüyle örgütlerin ideolojik temeli kadar geleceğe vereceği umutta kuvvetli olmalıdır.¹²⁰ İdeolojilerin getirmiş olduğu kurtarıcılık anlayışı örgüt mensuplarının eğitim durumlarının düşük olmasının etkisi daha güçlü olarak savunulmaktadır. Zira radikal faaliyetler içerisine giren birey nefsinin kendisini sürekli yanılttığından ve mevcut durumunun sorumlusu olduğunu gördüğünden dolayı bütün benliği ile örgütlerin ideolojik faaliyetlerini sorgulamadan kabul etmektedir. Terör Örgütü mensuplarında üniversite mezunlarının sayısı çok azdır. Bu kişiler genellikle tebliğ faaliyetlerinde yer alırken orta ve lise mezunu örgüt mensupları örgütün askeri faaliyetlerine katılmaktadır.¹²¹ Tebliğ yolu ile yapılan eğitimler sohbet, münazara ya da sistematik metotlarla desteklenmektedir.¹²² Eleman temininde örgütler, kitabevleri, camiler, okullar, arkadaş ve aile çevreleri gibi sosyal ortamlardan yararlanmaktadır.¹²³ Eğitim seviyesi düşük olan örgüt mensuplarının kazanılmasında detaylı olmayan yoğun eğitim programları uygulanmakta ve örgüt mensubunun mantığından çok duygusuna hitap eden programlar düzenlenmektedir. Radikalleştirilme sürecinde İslâm dinince kutsal sayılan yerlere yönelik yapılan saldırılar ve saygısızlıklara karşı duyarsız kalındığı düşüncesi örgütler tarafından kullanılmaktadır. Bu eğitimler sonucunda duygu ve düşüncesi örgütün kendisine vermiş olduğu ideoloji doğrultusunda biçimlenen birey, eylem yapma konusunda heveslendirilmiş olmakta ve militan kimliği oluşturulmaktadır. Örgütler şahısların bu isteklerine karşı başta isteksiz davranarak bireyin silahlı eylemi daha fazla arzulamasını istemektedir. Bütün bu süreçte hedeflenen durum eylem yapan örgüt mensubunun militan sürecinin tamamlanması ve yapmış olduğu eylemlerden dolayı herhangi bir vicdani sıkıntı çekmemesidir. Anlaşılacağı üzere kitlesel hareketlerin tamamına yakını, mensuplarını aynı prototip insanlardan oluşturmak istemektedir. Psikolojik eğitimle fazla zaman harcamak istemeyen örgütler mensuplarını en kısa zamanda eyleme katmanın yolunu aramaktadır. Tek yönlü eğitimin etkin zamanda sonuç vereceği sonucunda mensubunun bireyselliğinden kurtulacağı, benliğini örgüt içerisinde eriteceği ve sınırsız fedakârlıkta bulunacağı kişiler tercih edilmektedir¹²⁴.

¹²⁰ Hoffer , a.g.e., s.24

¹²¹ Gültekin Avcı. (2008), *Entrikalar Ağında Kürt Buhranı, Öcalan-PKK-Hizbullah-Devlet-ABD*. Metropol Yay. İstanbul. s.162

¹²² Emniyet Genel Müdürlüğü. (1996). *İlim-Menzil*, Hizbullah Örgütleri, EGMİDB Yay. Haziran. s.70

¹²³ EGM, a.g.e., s.75

¹²⁴ Hoffer, a.g.e., s.68

3.3.Radikal Yaklaşımlar

3.3.1. Amaç

Dini istismar eden radikal terör örgütlerinin temel söylemi, halkının çoğunluğu Müslüman olan devletlerin İslâm hükümlerine göre değil de batılı devletlerin isteği doğrultusunda yönetildiğidir. Bu nedenlerden dolayı örgütler şeriate dayalı bir yönetim istemektedir. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nce yakalanan Hizbullah İlim mensubu M. Nesih Salamboğa alınan ifadesinde:

“Şeriatın, önce yaşanılan eve, sonra köye, sonra ilçeye, sonra ile sonra Doğu ve Güney Doğu'ya, sonra Türkiye Cumhuriyeti'ne, sonra diğer dünya devletlerine getirilmesini amaç edindiklerini”¹²⁵.

belirtmiştir.

Dini istismar eden radikal terör örgütlerinin amaçlarını dayandırdığı Seyyid Kutub'un kitaplarında bulunan şu ifadeler örgütlerin amaçlarını göstermede oldukça anlamlıdır:

“Tekelleriyle, tefeciliği ile şu kapitalizme bakın! İnsani sempatinin ve yasa zoru olmadıkça akrabalara yönelik sorumluluğun olmadığı şu bireysel özgürlüğe bakın! Ruhü zayıflatan şu maddeci tutuma bakın tıpkı hayvanlar gibi cinslerin özgürce birleşmesi dediğiniz şu davranışa bakın! Kadınların özgürleşmesi dediğiniz şu kalabalığa bakın! Şu kötü ve fanatik ırk ayrımına bakın!”¹²⁶

İslâmi öğretilerde uzaktan yakından ilgisi olmayan ve buna rağmen kendini İslâm Dünyası olarak adlandıranların yanlış yasalarının ve gelenek ağırlığı altında ezilen o İslâm topluluğunu harekete geçirmek zorunludur¹²⁷

Dünyada Darül-İslâm denebilecek tek bir yer vardır orası da İslâmi devletin kurulduğu şeriatın uygulandığı Allah'ın, koyduğu hadlerin gözetildiği ve devlet işlerini bütün Müslümanların karşılıklı danışarak yönettiği yerdir. Dünyanın geri kalanı Darül Harb'tir.”¹²⁸

O zaman insanlara İslâm'ı getirin. Çünkü İslâm cihad okulu, mücadele dinidir. Bırakın kendilerini ıslah etsinler ve kendilerini mükemmel bir güce dönüştürsünler. Böylece onlar emperyalizmin bize dayattığı zulüm rejimini yıkabilir ve İslâmi bir yönetim kurabilirler. Eğer Müslüman ülkelerin belirli yöneticileri yabancıların etkilerini yaymaya izin verirlerse bunu kendiliğinden mevkileriyle öderler. Daha da

¹²⁵ Gültekin Avcı. (2008).*Entrikalar Ağında Kürt Buhranı*, Öcalan-PKK-Hizbullah-Devlet-ABD. Metropol Yayıncılık. İstanbul,

¹²⁶ Kutub, Seyyid Milestone s.261 Akt ESPOSITO John L.*Kutsal Olmayan Savaş İslamcı Terör* s.78

¹²⁷ Kutup, a.g.e, s.79.

¹²⁸ Kutup, a.g.e, s.78.

ötesi Müslümanların mümkün olan her araçla onların cezalandırılması bir görevdir”

129

Müslüman ülkelerin batılı devletlerce işgal edilmesi hiç olmazsa üs kurmaları İslâmî referans alan örgütler tarafından mensuplarına cihat fikrini aşılama sıklıkça kullanılmakta ve referans olarak gösterilmektedir. Örneğin Afganistan’ın 1979 yılında Sovyet İşgaline karşı direnişi, direnişe öncülük eden Üsame Bin Ladini fenomen haline getirmiştir. Dini motifli radikal terör örgütlerinin tamamına yakınında amaç aynıdır ve meşru hükümetin yerine kendi arzu ettikleri ve anlamış oldukları şeriat düzeninin getirilmesini istemektedir.

3.3.2. Topraklarını Kâfirlerden Korumak ve Bu Yolda Cihad

Dinlerin tamamına yakınında Tanrı ve din için mücadele, yani savaş vardır. İslami literatürde ise Cihad, her Müslüman’ın Allah yolunda, Allah’ın hoşnutluğunu kazanmak için sarf ettiği her türlü cehdin, çabanın, gayretin adıdır. Bu anlamda cihad, kıyamete kadar kesintisiz olarak devam edecek olan bir ibadet biçimidir”¹³⁰ İslâm dini Arap milletinin kullanmış olduğu “harp” kelimesinin yerine “cihad” kavramını kullanmıştır. Bunun sebebi “harp” kelimesinin belli bir dünyalık gayeyi amaçlaması fakat cihadın yüce bir gayeyi hedef alarak bütün dünyaya İslâm hakikatini duyurmak istemesidir. Cihadın sonucunda bütün siyasi etkiler ortadan kalktıktan sonra insanların dine inanma meseleleri evrensel sistemin gölgesinde ferdi, vicdanen ikna etmeye bağlıdır. Fert ikna olursa boyun eğip eğmemekte hürdür.¹³¹ Bu yönüyle bazı fikir adamları ferdin vicdanını elinden alan kula kulluk yaptıran devlet yapılarının yıkılarak, fertlerin fikri hürriyetinin tesis edileceği savunmaktadır.¹³² İnsanlar kutsal olduklarına inandıkları değerler uğruna Tanrı adına düşmanla savaşarak görevlerini yerine getirdiklerini düşünürler. Bu savaş bazen bir topluma bazen de başka bir dine karşı olabilir. Cihad kelimesi Arapçada “güç ve gayret sarf etmek, bir işi başarmak için elinden gelen bütün imkânları kullanmak” manasına gelen Ce-he-de kökünden gelmektedir.¹³³ Cihad, Mekke döneminde İslâm’ın tebliğ edilmesi ve dinin emir ve yasaklarının yerine getirilmesi manasında

¹²⁹ Kutup, a.g.e,s.82

¹³⁰ Hamza Aktan.(2004). “Kur’an ve Sünnet Işığında Terör ve İntihar Eylemleri”, *İslam’a Göre Terör ve İntihar Saldırıları*, Çapan, E. (Der.), Işık Yayınları, İstanbul, s. 37-56.

¹³¹ Mevdûdi-Seyyid KUTUB,(2004), *Cihat*, Dünya Yayınları, İstanbul, s.13

¹³² Mevdûdi-Kutup, a.g.e., s.43-44

¹³³ Büyük Laurese Sözlük ve Ansiklopedisi, Milliyet Yayıncılık, İstanbul, c.22

kullanılırken, Medine döneminde gelişen olaylar sonucunda kapsamı genişleyerek savaş anlamında da kullanılmıştır.

Kur'an'dan ve hadislerden anlaşılacağı üzere cihadın maddi ve manevi cepeleri bulunmaktadır.¹³⁴ Manevi cepesinde kişinin nefsi ile mücadelesi söz konusudur. İslâm'ın belirlediği ölçülerde Allah ve Resulünün hoşnutluğunu kazanmaktır. Maddi cephede ise İslâm ülkelerini ve Müslümanları her türlü tehlikeye karşı korumak ve bu uğurda savaşmaktadır. Bu savaş meşru müdafaa için gerçekleştirilmektedir. Bu mücadele sonucunda gayrimüslimlerden İslâm dinini zorla kabul etmesi istenmemektedir. Müslüman olmayan, İslâm dininin izin verdiği hoşgörü içerisinde ibadetlerini yerine getirme konusunda serbest olmaktadır.

Savaş izninin Müslümanlara Allah tarafından 622 yılında verildiği bildirilmektedir. Mekke' den Medine'ye göç etmek zorunda bırakılan ve geride bıraktıkları mallar müşriklerce yağma edilen Müslümanlara kendilerini korumaları için cihat yapma izni verilmiştir. Bu izin Müslüman olmayanları İslâm'a zorlama adına değil yeni kurulan cemaatin yaşama hakkını temin için söz konusudur. Mevdûdî cihadın Batılılar tarafından Haçlı seferleri gibi gösterilmeye çalışıldığını belirtmiştir. Batılılar "Holly War (Kutsal Savaş)" kavramı ile cihad kavramını eşdeğer olarak adlandırmışlardır. Cihad anlayışının sonuçlarını haçlı seferleri ile özdeşleştirileceğini düşünen batı dünyası İslâm dinine olan mesafesini daha da artırmış ve Müslümanları barbar, vahşi kişiler olarak adlandırmıştır. Zira Haçlı seferlerinde Kudüs'ü işgal eden Haçlı Orduları kendinden olmayan bütün din mensupların kılıçtan geçirmiştir. Bu yönüyle Batılı dünya Müslümanlarında aynı şeyi yapacağını varsaymaktadır ve bütün dünyada Müslümanların kendinden olmayan kâfirleri kılıçtan geçireceği fikrini algılarda oluşturulmaya çalışılmaktadır.¹³⁵

Dini hareketler, farklı görüşlere rağmen Müslümanların tek bir ümmet olduğu ve birlikte hareket edilmesi gerektiği konusunda hem fikirdir. Bütün hareketlerde Allah'ın koymuş olduğu kurallardan sapmalar olmuş ve Müslümanlık parçalanmıştır. Bu parçalanmaların önüne geçmek ve parçalanmış Müslümanlığı tekrardan tek bir ümmet olduğu hakikatinde birleştirmek için Allah'ın koymuş olduğu kuralların hakim olması gerekmektedir. Bu yönüyle bütün dini hareketler içlerindeki tüm farklılıklara rağmen, Müslümanlığın tek ümmet olduğu düşüncesi ile hareket etmekte

¹³⁴ Gürol Korkmaz. (1999). *Terör ve Medya İlişkileri*, EGM Basımevi, Yayın No: 1999-1, Ankara, s.

145

¹³⁵ Mevdudi- Kutub, a.g.e., s .5

ve bugün parçalandığına inandıkları bu ümmeti tekrar bir araya getirmek için çaba çalışmaktadır.¹³⁶ Kur'an'daki belli bazı ayetlerin farklı yorumlanması sonucunda Seyyid Kutub, Mevdûdî, Hasan el-Benna, İbn Teymiyye gibi yazarların yaptığı çalışmaların çarpıtılmasıyla kitleler radikalizme sürüklemiştir. “Din Allah’ın oluncaya kadar savaşın”¹³⁷ ayeti örgütlerce Darü’l harb bahanesi ile kullanılmaktadır. Darü’l harb günümüzün en çok tartışılan kavramlarından biridir. “Savaş yurdu” anlamına gelen Darü’l harb devletin unsurlarından olan egemenliği temsil etmektedir. Kur'an'da herhangi bir ayette geçmeyen Darü’l harb kavramını daha çok İslâm hukukçuları geliştirmiştir. Çoğunluğun kabul ettiği klasik görüşe ve İslâm hukukçuların anlayışına göre Darü’l Harb hakkında şunları söyleyebiliriz.

1- Darü’l Harb için Müslümanların hayat tarzlarını ve dinlerini yaşayabilmelerini engelleyen hukuki düzenlemelerin bulunması ve Müslümanlara zulüm ve baskının mevcut bulunması gerekmektedir. Ayrıca Gayrimüslim bir ülke ile yapılan savaşta o ülkede bulunan Müslümanlara baskı ve zulümün yapılması da o ülkeyi Darü’l Harb durumuna sokar.

2- Bir ülkeyi yöneten idarecilerin günahkâr olmaları o ülkeyi Darü’l Harb yapmaz.

3- Bir yerde Müslümanların hayat tarzlarını koruma altına alan düzenlemelerin bulunması o ülkeyi Darü’l harb olmaktan çıkarmaktadır.¹³⁸

Radikal gruplar ve diğerleri arasında en büyük ayırım cihadın metodolojisidir. Radikal gruplar silahlı mücadelenin taraftarı iken ılımlı gruplar ise alternatif yöntemleri kabul edebilmektedir. İslâm'da cihad, insanın nefsiyle olan “büyük cihad” ve diğer insanlara karşı olan “küçük cihad” olmak üzere ikiye ayrılmaktadırlar. Bu ayrımı da Peygamberin Tebuk Seferi dönüşündeki söylemiş olduğu “küçük cihaddan büyük cihada döndük”¹³⁹ hadisine dayanmaktadır. Bu söylemi dikkate almayan örgütler küçük cihadla büyük cihad arasında ayırım yapmamaktadır. Darü’l-Harb olan ülkelerle savaşmanın tüm insanların görevi olduğu, ülkeleri işgal edilen milletlerin işgal eden gruplara karşı cihad yapmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. Bu yönüyle ideolojik ve dinsel cihat faaliyetlerinin yürütülmesini öngören bir grup, komünistlere karşı Afganistan’da, Siyonistlere karşı Filistin’de cihat yapılması gerektiğini savunmaktadır. Bunun dışında radikal

¹³⁶EGM. a.g.e., s.26.

¹³⁷ *Kur'an*, 2. Bakara Sûresi, Ayet 193

¹³⁸ Yüce, a.g.e., s.124

¹³⁹ Kollektif. (2004). *Cihad ve Terör*, Zafer Yayınları, İstanbul, s.29.

İslâmcılara göre dinden çıkanlara ve kâfirlere karşı geniş manada silahlı mücadeleye girilmelidir.¹⁴⁰

Türkiye'deki İslâmi hareketlere yön veren kişiler söylemlerinde Marksizm'in ülke gençliğini tehdit etmesi gibi kavramları kullanmaktadır. Fakat rağmen mücadele metodolojisinde kendilerine Marksist örgütlenmeyi örnek almaktadırlar. Marksizm'in silahlı propaganda yöntemiyle iktidarı ele geçirme düşüncesi radikal İslami hareketleri etkilemiştir. İslâmi Marksizm İslâmi Sosyalizm gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda İslâm'ın "cihad" kavramının dinsel algısına Marksist yöntemlerin kabul edilmesine yönelik söylemler katılmıştır.¹⁴¹

11 Eylül dünyadaki terör eylemlerinin 3. Evresi olarak kabul edilmektedir. Terörizmin uluslararası savaş stratejisi haline gelmesi ile ortaya çıkan durumu terör örgütleri kendi lehlerine çevirmişlerdir. Küreselleşmenin getirmiş olduğu zenginlikleri ideolojileri doğrultusunda kullanan terör örgütlerinin kendilerine has bir iletişim ağı oluşturdukları, eğitim aldıkları görülmektedir¹⁴². Bu farklılaşmalar sonrasında batılı toplumlarda terör eylemlerinin İslâm ile ilişkilendirilmesinde artış meydana gelmiştir. İslâm'ı referans alan terör örgütlerinin giyiniş şekli ve söylemleri, İslâm hakkında az bilgi sahibi olan batılı toplumlarda Müslüman terörist, İslâm ise terör dini algısı oluşturmuştur. Örgütlerin Kur'an'da yer alan ayetleri eksik ve yanlış yorumlamaları ve söylemlerine yansıtmaları batılı toplumlarda Müslümanların "İslâm dininde olmayanları zorla İslâm dinine sokmak istedikleri" varsayımını oluşturmuştur. Bazı Batılılara göre İslâm dini bir savaş dinidir ve kazanmak için her türlü yol meşru görülmektedir.¹⁴³ Usame bin Ladin amaca götüren her yolun mübah olduğu fikrini şu söylemiyle dile getirmektedir.

*"Birleşik Devletler'in bugün yaşadıkları, bizim onlarca yıl yaşadıklarımızla karşılaştırıldığında çok önemsiz kalır. Bizim toplumumuz 80 yıldan çok daha fazla zamandır aşağılanmayı ve utancı yaşamaktadır. Amerika ve müttefikleri Filistin, Çeçenistan, Keşmir ve Irak'ta bizi katlediyor. Müslümanların Amerika'ya misilleme yaparak saldırmaya hakları vardır. 11 Eylül saldırıları kadınları ve çocukları hedef almadı. Gerçek hedefler Amerika'nın askeri ve ekonomik gücünün simgeleri idi"*¹⁴⁴

¹⁴⁰ Oliver Roy. (1995). *Siyasal İslamın İflası*, Cüneyt A. (Çev), Metis Yayınları, İstanbul s.95.

¹⁴¹ Erdem Eren. *Ali Şeriatı Üzerine*, <http://www.aydinlikgazete.com/yazarlar/eren-erdem/12757-ali-seriati-uzerine.html>, erişim tarihi:02.02.2014

¹⁴² Fatih Beren. (2012). İnsanlar Neden Terörist Olmaz? Dağa Çıkmanın Önündeki En Büyük Engel: Bireyin Toplumlaşabilmesi, *UGT Dergisi*, C.2, S.2, s.79.

¹⁴³ Esposito, a.g.e, s.89.

¹⁴⁴ Esposito, a.g.e, s.39

Bu tip söylemler Müslüman olmayan toplumlarda Müslümanlara karşı sürekli bir teyakkuz hali oluşturmaktadır.

İslâm'ın diğer dinlere göre cihadı öne çıkararak daha fazla şiddet içerdiği düşüncesi dayanaksız bir düşüncedir. Hıristiyanlık tarihine bakıldığında Müslümanlara göre çok daha fazla insan öldürüldüğü görülecektir. Usame bin Ladin gibi istisnai şahısları İslâm'ın cihad anlayışına referans kabul etmek mesnetsiz bir düşüncedir. Zira Papa Haçlı seferlerinde Hıristiyanları kılıçla Kutsal savaşa davet etmiştir.¹⁴⁵

İslâm dininde de diğer dinlerde olduğu gibi şehitliğin çok önemli bir yeri vardır. Şehit olan kişiler, hemen şehit oldukları yere gömülmektedir. Ayet ve hadislerde şehit olan kişilerin mükâfatlandırılacağı belirtilmektedir. Birçok ayet ve hadis İslâm uğrunda ölenlerin sorgusuz sualsiz cennete gönderileceğini bildirmektedir. Şehitliğin uhrevi kazançlarını değerlendiren terör örgütleri daha çok dünyaya dair beklentileri olmayan, inançları nedeniyle kolayca etkilenebilen ve yönlendirilebilen inançlı insanları ikna edebilmekte ve eylemlerinde kullanmaktadır. Terör örgütleri militanlarına şehit olmaları halinde Yüce Allah'ın kendilerine cenneti vereceğini söylemektedir. Zira Kur'an'da Bakara Suresi'nin 154. ayetinde “ *Allah yolunda öldürülenlere ‘ölüler’ demeyin. Hayır, onlar diridirler. Lakin siz sezmezsiniz*”¹⁴⁶ denilerek şehitlerin ölmediğinden bahsedilmektedir.

Tarih boyunca cennet vaadiyle insanlar kandırılmıştır. Hasan Sabbah, Alamut Kalesi'nde oluşturduğu sahte cennette müritlerine uyuşturucu vererek onları bağımlı haline getirmiş ve fedai olarak kullanmıştır.¹⁴⁷ Şehitliğin uhrevi getirilerini kullanan örgütler, sempatizanlarına potansiyel mücahit nazarı ile bakmaktadır. İlerleyen süreçte eğitim kamplarına katılmaya ikna edilen örgüt mensuplarına mücahitliğin teorik ve pratik eğitimi anlatılmaktadır. Bu eğitim sonucunda kişiler eylem yapmak için kendilerine talimat verilen yerlere gitmektedir. Bu yerler genellikle eğitim verilen kişinin vatandaşı olduğu ülkelerdir.

Radikal örgütlerin insanların inançlarını istismar ederek harekete geçirmeye yönelik söylemlerinden bazıları şunlardır:

¹⁴⁵ Mehmet Ali Civelek. (2001). *Küreselleşme ve Terör, Saldırganlık Gerçeği*, Ütopya Yayınevi, İstanbul, s. 330

¹⁴⁶ *Kur'an*, 2. Bakara Sûresi, Ayet 154.

¹⁴⁷ Hoffer, a.g.e, s.106.

*“Eğer azab edecekseniz, size yapılan azap kadar azabediniz. Ama sabrederseniz, andolsun ki o, sabredenler için daha iyidir”*¹⁴⁸, *“Kendilerine Kitap verilenlerden Allah’a ve ahiret gününe inanmayan, Allah’ın ve Elçisinin haram kıldığını haram saymayan ve gerçek dini din edinmeyen kimselerle küçülerek elleriyle cizye verecekleri zamana kadar savaşın.”*¹⁴⁹, *“Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah’ın oluncaya kadar onlarla savaşın. İnkara son verirlerse şüphesiz ki Allah onların yaptıklarını çok iyi görür.”*¹⁵⁰, *“Küfrün önderlerine karşı savaşın. Çünkü onların yemin (diye bir şeyleri) yoktur.”*¹⁵¹, *“İman edenler Allah yolunda savaşırlar, kafirler ise tağut yolunda savaşırlar. O halde şeytanın dostlarına karşı savaşın; şüphe yok ki şeytanın kurduğu düzen zayıftır.”*¹⁵², *“Ey iman edenler! Kâfirlerden yakınınızda olanlara karşı savaşın ve onlar sizde bir sertlik bulsunlar. Biliniz ki Allah muttakilerle beraberdir.”*¹⁵³, *“O haram aylar çıktımı artık o müşrikleri nerede bulursanız öldürün, yakalayın, hapsedin ve bütün geçit başlarını tutun. Eğer tevbe edenler ve namaz kılıp zekâtı verirlerse onları serbest bırakın. Muhakkak ki Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir.”*¹⁵⁴

Bunu yanında Cihadın sadece savunma amaçlı olmadığı aynı zamanda saldırı amaçlı da olduğunu ileri sürenler bu iddialarını aşağıda belirtilen ayete dayandıırırlar:

*“Siz de, onlara karşı gücünüzün yettiği her kuvvetten ve cihad için beslenen atlardan hazırlık yapın ki, onlarla hem Allah’ın düşmanlarını, hem de kendi düşmanlarınızı, Allah’ın bilip de sizin bilmediğiniz daha başkalarını korkutasınız. Allah yolunda her ne harcarsanız onun sevabı size eksiksiz ödenir ve asla haksızlığa uğratılmazsınız.”*¹⁵⁵

İslâm dinine girdikten sonra tekrar eski dinine veya başka bir dine giren kişiye mürted denir. Bu kişiler ile de cihat etmek farzdır. İslâm dininde mürtedle ilgili ceza ve hükümler vardır. Kur’ an’ da:

*“İçinizden dininden dönüp kâfir olarak ölen olursa bunların işleri dünya ve ahirette boşa gitmiş olur. İşte cehennemlikler onlardır. Onlar orada temelli kalıcıdırılar”*¹⁵⁶

Mürtedlerin ahrette çekecekleri azap ise Kur’an-ı Kerim’de şöyle bildirilir:

¹⁴⁸Kur’an, 16. Nahl Sûresi, Ayet 125-126.

¹⁴⁹Kur’an, 9. Tevbe Sûresi, Ayet 29.

¹⁵⁰Kur’an, 8. Enfal Sûresi, Ayet 39.

¹⁵¹Kur’an, 9. Tevbe Sûresi, Ayet 17.

¹⁵²Kur’an, 4. Nisa Sûresi, Ayet 76.

¹⁵³Kur’an, 9. Tevbe Sûresi, Ayet 123.

¹⁵⁴Kur’an, 9. Tevbe Sûresi, Ayet 5.

¹⁵⁵Kur’an, 8. Enfal Sûresi, Ayet 60.

¹⁵⁶Kur’an, 2. Bakara Sûresi, Ayet 217.

*“İnkâr edip kâfir olarak ölenlerin hiç birinden, yeryüzünü dolduracak kadar altın fidye verseler bile kabul olunmayacaktır. Onlar için can yakıcı bir azap vardır. Onların bir yardımcıları da yoktur.”*¹⁵⁷

Seyyid Kutub’un, Mevdûdî ile birlikte kaleme aldığı “Cihâd” isimli kitabındaki¹⁵⁸ radikal yönleri kuvvetli söylemleri şunlardır:

*“Müslüman atıyla Cihâd meydanında savaş meydanına çıkmadan önce kendi içinde Cihâd yapar. Kendi nefsi istekleri şehvi duyguları ve kötü istekleriyle Cihâd eder. Kendi menfaatleri ve kabilesinin menfaatleri ile İslâm dışı herşeyle Cihâda çıkar. Yalnız Allah’a kulluk fikrini gerçekleştirmek, yeryüzünde Allah’ın saltanatını gasp eden putları ve putçuları yıkmak ve Allah’ın hakimiyetini sağlamak için Cihâda çıkar.”*¹⁵⁹, *“Müslüman, din tamamen Allah’ın oluncaya ve yeryüzünde hiçbir kuvvetin Allah’tan uzaklaştırma imkanı kalmayınca kadar durmadan dinlenmeden cihad edecektir.”*¹⁶⁰, *“Cihâd yeryüzünde inanç sancağını dalgalandırıp bu sancağa saldırmak cesaretini gösterenlerin daha saldırmadan başını ezmeektir”*.¹⁶¹, *İşte Allah yolunda Cihadın her zaman için geçerli sınırı: Fitne kalmayınca ve dinde tamamen Allah için oluncaya kadar onlarla savaşın emri yeryüzünde her zaman var olan pratik cahiliye karşısında İslâm’ın hareket metodunu ortaya koyar.”*¹⁶²

Seyyid Kutub düşüncelerinde toplumun devlet eliyle dönüştürülebileceğini savunmaktadır. Bu yönüyle insanlara hür bir fikir ortamının sağlanabilmesi için devletin İslamlaşması gerekmektedir. Bunun için İslami devrim gerçekleşmeli ve bu yolda bütün Müslümanların çaba göstermesi gerekmektedir.¹⁶³

İran devriminin kurucularından Ayetullah Humeyni de radikal örgütlerin fikri olarak beslendiği ideologlardandır. Müslümanları sahip oldukları güç ve servete göre mustazaf/ezilenler ve müstekbirin/zalimler diye ikiye ayırmaktadır. Ayetullah Humeyni’nin bu ilk grup olan ezilenlere karşı özel bir ilgisi vardır. Ona göre, dünyanın tüm ezilen insanların kendilerini ezenlerden haklarını almak zorundadır.

Genel anlamda radikalleşme, içerisinde bulunan terör örgütleri dini söylemleri kendi amaçları doğrultusunda değiştirerek kullanılmaktadırlar. Bunun dışında örgütler dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen zulüm, işkence adaletsizlik gibi durumları küreselleşmenin etkisinden faydalanarak örgüt

¹⁵⁷ *Kur’an*, 3. Ali İmran Sûresi, Ayet 91.

¹⁵⁸ Mevdudi- Kutub, a.g.e.,

¹⁵⁹ Mevdudi- Kutub, a.g.e., s.44

¹⁶⁰ Mevdudi- Kutub, a.g.e., s.50

¹⁶¹ Mevdudi- Kutub, a.g.e., s.51

¹⁶² Mevdudi- Kutub, a.g.e., s.64

¹⁶³ Mevdudi- Kutub, a.g.e., s.49-50

mensuplarına duyurmakta ve kendilerine propaganda malzemesi olarak kullanmaktadırlar.¹⁶⁴

3.3.3. Kabul Edilen Dini Otoritelerin Görüşü ve Dini Yaklaşımlar

İnsan öldürmek Kur' an'da “*Kim bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde temelli kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, lanetlemiş ve büyük azab hazırlamıştır.*”¹⁶⁵ şeklinde geçmektedir. Allah'a şirk koştuktan sonra ikinci büyük günah olarak sayılmıştır. Yüzyıllarca barış dini olarak görülen İslâm dininin içerisinde bulunan azınlık bir grubun terörizm faaliyetlerini cihat olarak gösteremeye kalkınması Müslümanlara yapılan bir haksızlıktır. İlahi dinlerin tamamında şiddet yasaklanmış olmasına rağmen; Hıristiyan, Musevi ve Müslüman kimliğine sahip olduğunu öne süren azınlık grupların yapmış oldukları terör faaliyetlerini dinlerin teröre destek ve onay verdiği şeklinde kabul etmek yanlıştır.¹⁶⁶

Kur' an' da suçsuz bir insanın öldürülmesini İslâm dini açısından ne kadar kötü ve kabul edilemez olduğunu gösteren ayetler bulunmaktadır.

*“Bundan dolayıdır ki, İsrailoğullarına şu hakikati hükmettik: Kim bir canı, bir can mukabilinde (kısas) veya yeryüzünde bir fesat çıkarmaktan dolayı olmayarak, öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de onu kurtarırsa, bütün insanları diriltmiş gibi olur. And olsun ki, peygamberlerimiz onlara beyyineler (apaçık ayetler, deliller, mucizeler) getirmişti. Sonra hakikaten yine içlerinden birçoğudur ki, bunların arkasından, (hala) yeryüzünde (fesat ve cinayet hususunda) muhakkak haddi aşanlardır.”*¹⁶⁷.

Kur'an'da geçen bu ayet haksız yere bir kimseyi öldürmek tüm insanlığı öldürmek olduğunu açıkça göstermektedir.

Diğer İlahi dinler gibi İslâm dininde insanlara hoşgörü ile yaklaşmayı, iyilik yapmayı, barışı, adaleti, doğru olmayı ve Allah'ın yasakladığı tüm eylemlerden uzak durulmasını öğütler. Hudeybiye Barışı incelendiğinde bu husus daha iyi anlaşılacaktır. İslâm'ın fetih olarak gördüğü Hudeybiye Barışı sulh ve barış ortamının sağlanması açısından önemlidir. Hz. Peygambere göre barış ve sulh ortamında din daha iyi anlatılacak ve insanların kalpleri kazanılacaktır. Bu anlamda Müslümanlarının öncelikli hedefi sulh yapmak olmalıdır. Mekkeli müşriklerin umre yapmaya gelen Müslümanlara izin vermemesi üzerine

¹⁶⁴ Mustafa, Kayaoğlu, Radicalization and Strain, UGT Dergisi Cilt1 Sayı2 s.30

¹⁶⁵ Kur'an, 4. Nisa Suresi, Âyet: 93

¹⁶⁶ Alkan, a.g.e., s.17-18.

¹⁶⁷ Kur'an, 5. Maide Sûresi, Ayet: 32.

imzalanan Hudeybiye Barışı sonucunda barışın en iyi yol olduğu uzun süren tartışmalar sonucunda tercih edilmiştir. Barış anlaşması yapılması yolunda müşriklerin çeşitli şekillerde zorluk çıkarmasına rağmen Hz. Peygamber barış yapma yolunda ısrarcı olmuştur.¹⁶⁸

Kur'an'da, bazı ayetlerde, İslam dinine yakınlıkları açısından Yahudiler ve Hıristiyanları aralarında ortak olan hususlar açısından birleşmeye çağırılmaktadır: *“Deyin ki: Bize indirilene de, size indirilene de inandık. Bizim Tanrımız da, sizin Tanrınız da birdir. Biz ona teslim olanlarız.”*¹⁶⁹

Allah kavimleri tek ümmet olarak değil bir çok ümmet şeklinde yaratmış ve birbirleri ile kaynaşmasını istemiştir. Bunun nedeni de Allah'ın insanların iyilikte ve güzellikte birbirleri ile yarışmaları ile insanlığın gelişmesini istemesidir. Kur'an'da bu husus;

*“Ey İnsanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık.”*¹⁷⁰, *“Her birinize bir şeriat ve yol verdik. Allah dileseydi sizleri bir tek ümmet yapardı fakat size verdiği için böyle yaptı. Öyleyse iyi işlerde birbirinizle yarışın.”*¹⁷¹.

şeklinde belirtilmektedir.

İslâm dini diğer ilahi dinler ile savaşmadan önce tüm yolların denenmesi gerektiğini emrederek sulh ve barış yolu ile çözüm yolunu esas tutar. Savaş son olarak görülmekte olup diğer insanların farklılıklarına hoşgörü ile bakılmaktadır. Zira Hz. Peygamber Mekke'nin fethini gerçekleştirdiğinde Kâbe'de vermiş olduğu ilk hutbede;

*“Benim halimle sizin haliniz, Yusuf'un kardeşlerine dediğinin tıpkısı olacaktır. Yusuf'un kardeşlerine dediği gibi ben de diyorum: "Size bugün hiçbir başa kakma ve ayıplama yok. Allah, sizi bağışlasın. O, merhamet edenlerin en merhametlisidir.”*¹⁷² *Gidiniz; sizler serbestsiniz”*¹⁷³.

demiştir.

Kalplerin fethini beldelerin fethinden önemli gören İslâm dini savaşta kaybedenlerin dinlerinin zorla değiştirilmesini

¹⁶⁸ Reşit Haylamaz, (2011), Gönül Tahtımızın Eşsiz Sultanı Efendimiz, Muştu Yayınları, İstanbul, s.488-490.

¹⁶⁹ Kur'an, 29. Ankebut Sûresi, Ayet 46.

¹⁷⁰ Kur'an, 49. Hucurat Sûresi, Ayet 13.

¹⁷¹ Kur'an, 5. Maide Sûresi, Ayet 48.

¹⁷² Kur'an, 12. Yusuf Sûresi, Ayet 92.

¹⁷³ http://tr.wikipedia.org/wiki/Mekke'nin_Fethi, erişim tarihi 03.09.2013.

“Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır. O halde kim tâğutu reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah iştir ve bilir.”¹⁷⁴

ayetiyle yasaklamaktadır ve;

“Kitap ehlinden zulmedenler bir yana, onlarla en güzel şekilde mücadele edin, şöyle deyin: "Bize indirilene de, size indirilene de inandık; bizim ilahımızda, sizin ilahınızda birdir, biz O'na teslim olmuşuzdur. Ey İnananlar! Allah için adaleti ayakta tutup gözeten şahitler olun. Bir topluluğa olan öfkeniz sizi adaletsizliğe sürüklemesin; adil olun; bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'tan sakının, doğrusu Allah işlediklerinizden haberdardır”¹⁷⁵.

ayetleriyle de başka dinlerden olan insanlara adil davranılması emredilmektedir.

Cihad, daha çok savunmaya yönelik ve zulmedenlerle mücadele şeklinde yapılmıştır. Meşru müdafaa durumunda savunma yapma bütün insanlara bireysel veya toplu olarak karşı koyma hakkı bütün hukuk sistemlerinde tanınmıştır.

“Haksızlığa uğratarak kendilerine savaş açılan kimselerin karşı koyup savaşmasına izin verilmiştir. Allah onlara yardım etmeğe elbette Kadir'dir.”¹⁷⁶, “Onlar haksız yere ve Rabbimiz Allah'tır dediler diye yurtlarından çıkarılmışlardır. Allah insanların bir kısmını diğeriyle savmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın adı çok anılan camiler yıkılıp giderdi. And olsun ki, Allah'a yardım edenlere O da yardım eder. Doğrusu Allah kuvvetlidir, güçlüdür.”¹⁷⁷, “Sizinle savaşanlarla Allah yolunda savaşın, aşırı gitmeyin; doğrusu Allah aşırı gidenleri sevmez.”¹⁷⁸

ayetlerinde belirtildiği üzere Müslümanların savaşmaları için gerekli olan şartların oluşabilmesi için haksızlığa uğramaları gerekmektedir.

Haksızlığa uğramadan belli şartlar oluşmadan Müslümanların savaşmaları caiz görülmemektedir. Ayetlerde belirtilen aşırıya gidilmeme emri ile haksız yere kimsenin canının ve malına zarar verilmemesidir. Çünkü Allah haksız yere adam öldürmek ve kan dökmeyi diğer kutsal kitaplarda haram kıldığı gibi Kur'an'da da haram kılmıştır. *“Kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayınız.”¹⁷⁹, “Kendi kendinizi de öldürmeyiniz. Çünkü Allah size pek merhametlidir.”¹⁸⁰* emirleri gereğince başkalarını tehlikeye atma hakkı bulunmayan Müslüman'ın kendisini tehlikeye atma hakkı da bulunmamaktadır. Bu yönüyle hiçbir gerekçeye dayanmayan

¹⁷⁴ Kur'an, 2. Bakara Sûresi, Ayet 256.

¹⁷⁵ Kur'an, 29. Ankebut Sûresi, Ayet 46.

¹⁷⁶ Kur'an, 22. Hacc Sûresi, Ayet 39.

¹⁷⁷ Kur'an, 22. Hacc Sûresi, Ayet 40.

¹⁷⁸ Kur'an, 22. Hacc Sûresi, Ayet 41

¹⁷⁹ Kur'an, 2. Bakara Sûresi, Ayet 195.

¹⁸⁰ Kur'an, 4. Nisa Sûresi, Ayet 29.

masum insanların öldürülmesi ve kişinin bu eylemleri gerçekleştirirken kendisini canlı bomba olarak kullanması affedilmesi mümkün olmayan insanlık suçu olarak görülmektedir.¹⁸¹ Bununla ilgili olarak;

“Bunun içindir ki, İsrâiloğulları'na: Kim bir cana kıymayan veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayan bir nefsi öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir nefsin yaşamasına sebep olursa, bütün insanları yaşatmış gibi olur hükmünü yazdık (farz kıldık). Şüphesiz ki onlara peygamberlerimiz açık delillerle geldiler. Yine de bundan sonra onların birçoğu yeryüzünde aşırı gitmektedirler.”¹⁸²

denilmektedir.

İslâm dininde saldırılara karşı savunma amaçlı silahlanmak gerekmektedir. Müslümanların her alanda kendilerini güvende his.etmeleri için devrin teknolojik üstünlüklerini sahip olmalıdır. Zira bu husus Kur'an'da;

“Ey İman edenler! Onlara karşı gücünüzün yettiği kadar Allah'ın düşmanı ve sizin düşmanlarınızı ve bunların dışında Allah'ın bilip sizin bilmediklerinizi yıldırım üzere kuvvet ve savaş atları hazırlayın. Allah yolunda sarf ettiğiniz her şey size haksızlık yapılmadan, tamamen ödenecektir.”¹⁸³ Ey iman edenler! Sabredin, düşmanlarınızdan daha sabırlı olun, cihada hazır bulunun, Allah'a karşı gelmekten sakının ki başarıya erişebilirsiniz.¹⁸⁴ Ey İnananlar! İhtiyatlı davranın, bölük bölük veya hep birden savaşa gidin ”¹⁸⁵

denilmektedir.

Cihada başvurmak için sorunların sulh ile çözümüne yönelik bütün alternatiflerin bitmiş olması gerekmektedir. Cihadın kaçınılmaz olduğu durumlarda Müslümanların topyekün savaşmaları farz olur ve cihattan kaçan veyahut ihmalde bulunan büyük bir günah işlemiş olur. Bu doğrultuda Kur'an-ı Kerim'de;

“Size ne oluyor da: "Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar, katından bize bir sahip çıkan gönder, katından bize bir yardımcı lütfet" diyen zavallı çocuklar, erkekler ve kadınlar uğrunda ve Allah yolunda savaşıyorsunuz?¹⁸⁶ İnananlar Allah yolunda savaşsınlar, inkâr edenler ise tağut yolunda harbederler. Şeytanın dostlarıyla savaşın, esasen şeytanın hilesi zayıftır.

¹⁸¹ Bekir Karlıağa. (2004). *Din, Terör, Savaş ve Global Etik İhtiyacı*, ed. Ergun Çapan (2004), *İslam'a Göre Terör ve İntihar Saldırıları*, Işık Yayınları, İstanbul, s.63.

¹⁸² *Kur'an*, 5. Maide Sûresi, Ayet 32.

¹⁸³ *Kur'an*, 8. Enfâl Sûresi, Ayet 60.

¹⁸⁴ *Kur'an*, 3. Ali İmran Sûresi, Ayet 200.

¹⁸⁵ *Kur'an*, 4. Nisa Sûresi, Ayet 71.

¹⁸⁶ *Kur'an*, 4. Nisa Sûresi, Ayet 75.

¹⁸⁷ Onlar kendileri inkâr ettikleri gibi, keşke sizde inkâr etseniz de eşit olsanız isterler. Allah yolunda hicret etmedikçe onlardan dost edinmeyin. Eğer yüz çevirirlerse onları tutun, bulduğunuz yerde öldürün. Onlardan dost ve yardımcı edinmeyin.¹⁸⁸ Düşman milleti kovalamakta gevşeklik göstermeyin. Eğer siz acı çekiyorsanız, şüphesiz onlar da sizin çektiğiniz gibi acı çekiyorlar; oysa siz Allah'tan onların beklemedikleri şeyleri bekliyorsunuz. Allah Bilendir, Hakim olandır.”¹⁸⁹

denilmektedir.

Şartlar oluştuğu durumda cihat yapan Müslümanlar hemen barışa katılmalıdırlar. Anlaşma yapıldığında Müslümanların anlaşmaya uygun davranmaları gerekmektedir. Eğer ki, düşman antlaşmaya uymuyor ve bozgunculuğa devam ediyorsa cihat için tekrar şartlar oluşmuş demektir. Bunu Kur'an;

“Onları bulduğunuz yerde öldürün. Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. Fitne çıkarmak, adam öldürmekten daha kötüdür. Mescidi Haram'ın yanında, onlar savaşmadıkça siz de onlarla savaşmayın. Sizinle savaşarlarsa onları öldürün. İnkâr edenlerin cezası böyledir. Vazgeçerlerse onları bağışlayın; şüphesiz Allah bağışlar ve merhamet eder. Fitne kalmayıp, yalnız Allah'ın dini ortada kalana kadar onlarla savaşın. Eğer vazgeçerlerse sataşmayın. Zulmedenlerden başkasına düşmanlık yoktur.¹⁹⁰ Savaş, hoşunuza gitmediği halde size farz kılındı. İhtimal ki hoşlanmadığımız şey sizin iyiliğinizdir ve ihtimal ki sevdiğiniz bir şey sizin kötülüğünüzdür. Siz bilmezsiniz, Allah bilir.¹⁹¹ Ancak, sizinle kendileri arasında anlaşma olan bir millete sığınanlar yahut sizinle savaştan veya kendi milletleriyle savaşmaktan bıkararak size başvuranlar müstesnadır. Allah dileyseydi onları üzerinize çullandırırda sizinle savaşarlardı. Eğer sizden uzak durur, sizinle savaşmaz, size barış teklif ederlerse Allah onlara dokunmanıza izin vermez.¹⁹² Diğerlerinin de sizden ve kendi milletlerinden güvende olmayı istediklerini göreceksiniz. Ne var ki fitneciliğe her çağırıldıklarında ona can atarlar; eğer sizden uzak durmazlar, barış teklif etmezler ve sizden el çekmezlerse onları yakalayın, bulduğunuz yerde öldürün. İşte onların aleyhlerine size apaçık ferman verdik.”¹⁹³

şeklinde ifade etmektedir.

İslâm dininde savaşa katılmayan ve masum olan kişilerin korunması esastır. Bu yönüyle Kur'an kadınların ve çocukların korunmasını emreder. Ayrıca esir alınan

¹⁸⁷ Kur'an, 4. Nisa Sûresi, Ayet 76.

¹⁸⁸ Kur'an, 4. Nisa Sûresi, Ayet 89.

¹⁸⁹ Kur'an, 4. Nisa Sûresi, Ayet 104.

¹⁹⁰ Kur'an, 2. Bakara Sûresi, Ayet 191-193.

¹⁹¹ Kur'an, 2. Bakara Sûresi, Ayet 216.

¹⁹² Kur'an, 4. Nisa Sûresi, Ayet 90.

¹⁹³ Kur'an, 4. Nisa Sûresi, Ayet 91.

kişilere kötü muamelede bulunulması yasaklanmıştır. Bedir Savaşından sonra esir alınanların fidye ve Müslüman çocuklara okur-yazarlık öğretmesi sonucunda serbest bırakıldığı bilinmektedir. İslâm’ da savaş hukukunda masumlar ve düşkünler her zaman korunur. Savaş sonrası esir alınanlara iyi muamele edilmesini emreder. Savaş zamanında meşru vasıtalar ile düşmanla savaşılmaya izin veren İslâm dini hoşgörüsüz olan bütün tutum ve davranışları yasaklar. Bunu göstermek amacıyla Kur’an;

*“Allah, din uğrunda sizinle savaşmayan, sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere iyilik yapmanızı ve onlara karşı adil davranmanızı yasak kılmaz; doğrusu Allah adil olanları sever. Allah, ancak sizinle din uğrunda savaşanları, sizi yurtlarınızdan çıkaranları ve çıkarılmanıza yardım edenleri dost edinmenizi yasak eder; kim onları dost edinirse, işte onlar zalimdir.”*¹⁹⁴

demektedir.

Müslümanların işgal edilen ve sömürülen ülkelerine karşı topyekûn karşı koymaları meşru görülmüştür. Fakat bu meşru mücadelenin meşru vasıtalar ile yapılması gerekmektedir. Kadınların ve sivillerin hedef alındığı, belli çıkarlar için savaşla ilgisi olmayan kişilerin öldürülmesi, bu kişilerin evlerinin arabalarının işyerlerini yakılması, rehin alınarak kaçırılması cihat olarak görülmemektedir.¹⁹⁵

Canlarıyla ve mallarıyla cihat her Müslüman’a farz kılınmıştır. Cihat vaaz ve nasihat ile yapılabileceği gibi 'kendisine biat edilmiş' bir imamın direktifleriyle silahlı olarak da yapılabilir. Bunlar dışında sıradan herhangi bir insanın liderliği altında, arabalara tuzak kurmak, büyük olasılıklar bombalar yerleştirmek çoğu zaman bu eylemleri gerçekleştirmek için canını feda etmek hem de bunları kendilerine enam verilmiş insanlara karşı yapmak cihâd değildir. cihâd açıyorum veya cihâda gidiyorum demekle Cihâd yapılmış olmaz. Cihâda karar verecek merci, siyaset bilgisi veya deneyimi olan devlet adamlarından başkaları değildir.¹⁹⁶

Kendilerine: "Elinizi savaştan çekin, namaz kılın, zekât verin" denenleri görmedin mi? Onlara savaş farz kılındığında, içlerinden bir takımı hemen, insanlardan, Allah'tan korkar gibi, hatta daha çok korkarlar ve "Rabbimiz! Bize savaşı niçin farz kıldın, bizi yakın bir zamana kadar tehir edemez miydin?" derler. De ki: "Dünya geçimliği azdır, ahiret, Allah'a karşı gelmekten sakınan için hayırlıdır, size zerre kadar zulmedilmez."¹⁹⁷ Yeryüzünde savaşırken, düşmanı yere sermeden esir almak hiçbir peygambere yaraşmaz. Geçici dünya malını istiyorsunuz, oysa Allah ahireti

¹⁹⁴Kur’an, 60. Mümtehine Sûresi, Ayet 9.

¹⁹⁵Aktan. a.g.e, s.41.

¹⁹⁶Büyükkara, a.g.e, s.227

¹⁹⁷Kur’an, 4. Nisa Sûresi, Ayet 77.

kazanmanızı ister. Allah Güçlü'dür, Hakim'dir ¹⁹⁸. *Hiçbir peygambere ganimete ve millet malına hıyanet yaraşmaz; haksızlık kim yaparsa, kıyamet günü yaptığı ile gelir, sonra, haksızlık yapılmaksızın herkese kazanmış olduğu ödenir.* ¹⁹⁹ *Allah yolunda öldürülür veya ölürseniz, size Allah'tan onların topladıklarından hayırlı bir mağfiret ve rahmet vardır.* ²⁰⁰ *Allah yolunda öldürülenleri ölü saymayın, bilakis Rableri katında diridirler. Allah'ın bol nimetinden onlara verdiği şeylerle sevinç içinde rızıklandırılır, arkalarından kendilerine ulaşamayan kimselere, kendilerine korku olmadığını ve kendilerinin üzülmeyeceklerini müjde etmek isterler.* ²⁰¹ *Kendileri savaşta yara aldıktan sonra Allah ve Peygamberin çağrısına koşanlara, hele onlardan iyilik edip sakınanlara büyük ecir vardır.* ²⁰² *İnsanlar onlara: "Düşmanınız olan insanlar size karşı bir ordu topladılar, onlardan korkun" dediler. Bu, onların imanını artırdı da: "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir" dediler. Bu yüzden kendilerine bir fenalık dokunmadan, Allah'tan nimet ve bollukla geri döndüler; Allah'ın rızasına uydular. Allah büyük, bol nimet sahibidir.* ²⁰³ *Ey inananlar! Size ne oldu ki, "Allah yolunda, savaşa çıkın" dediği zaman yere çöküp kaldınız? Oysa dünya hayatının geçimi ahirete göre pek az bir şeydir.* ²⁰⁴

Savaş, İslâm'da Müslüman yurduna tecavüz edildiğinde ve Müslümanlarca savaş yolu haricinde ki tüm yollar denendikten sonra yapacak başka bir şey olmadığı emredilir. Bu şartlar oluştuğunda da artık tüm Müslümanlara cihad farzdır ve mazeretsiz şekilde savaşa katılmayan günahkâr olur. Ayetler incelendiği anlaşılacağı üzere Kur'an'da yer alan cihad Müslümanların ezilmemesi ve haklarının gasp edilmesi için verilmiş bir ruhsattır. İslâm'ın cihad anlayışı uluslararası savaş hukuku ile örtüşmekte ve meşru müdafaa hali temel alınmaktadır.

Terörün kaynağını İslâm olarak nitelendirildiği takdirde bütün Müslümanlar ve İslâmi referanslardan yaralanan Müslüman olmayan insanların tamamı ya terörist olması gerekmekte veya en azından teröre sempati beslemesi gerekmektedir. İslâm dünyasında teröre sempati besleyen ve terörü destekleyen insan sayısı ise dikkate alınmayacak kadar azdır. İslâm dininin temeli barış ve doğru yol üzerine kurulmuştur. Eğer İslâm dininin muhtevasında terör eylemleri bulunmuş olsa idi 1500 yıllık tarihinde bunun uygulama alanları görülecekti. Aksine Müslümanlar dünyanın her yerinde zulme, eziyete, işkenceye maruz kalmış ve kendilerine karşı geliştirilen önyargı ve refleksler sonucunda güvensizlik içerisinde bulunarak

¹⁹⁸ *Kur'an*, 8. Enfal Sûresi, Ayet 67.

¹⁹⁹ *Kur'an*, 3. Ali-imran Sûresi, Ayet 161.

²⁰⁰ *Kur'an*, 3. Ali-imran Sûresi, Ayet 157.

²⁰¹ *Kur'an*, 3. Ali-imran Sûresi, Ayet 169-170.

²⁰² *Kur'an*, 3. Ali-İmran Sûresi, Ayet 172.

²⁰³ *Kur'an*, 3. Ali-imran Sûresi, Ayet 173-174.

²⁰⁴ *Kur'an*, 9. Tevbe Sûresi, Ayet 38.

yönetilmişlerdir. Müslümanların yetişmiş oldukları bu şartlar altında vereceği tepkilerin yetişmiş oldukları bu şartlardan ayrı şekilde düşünülemez.²⁰⁵ Batılı bazı ülkelerce bu kavram kargaşası kasıtlı olarak oluşturulmaktadır. El Kaide Terör örgütünün söylemelerinde kullandığı ötekileştirici üslup Müslümanların geneline yayılmaya çalışılmaktadır. Zira El Kaide örgütü söylemlerinde cihat kavramını terörizm kavramı ile beraber kullanılmaktadır. Bunu yapmasının nedeni Müslümanların gerektiğinde kullanmak zorunda oldukları meşru müdafaa haklarını kendi yöntemleri ile benzeştirerek geniş halk desteğini sağlamaktır.²⁰⁶ Filistin’de, Türkiye’de, Suriye’de, Lübnan’da El-Kaide yoktur. Müslüman ülkelerdeki şiddet bazen batıdan ithal edilen kargaşanın bir ürünü izlenimini vermektedir. Genel olarak şiddet eylemleri stratejiden yoksun ve hedefsiz gözükmemektedir oysaki terör eylemleri daha sistematik özellikler içermektedir.²⁰⁷

²⁰⁵ Ahmet Özel. (2007). *İslam ve Terör*, Küre Yayınları, İstanbul, s.117

²⁰⁶ İhsan Bal. (2006). *Alaca Karanlıkta Terörle Mücadele ve Komploları Teorileri*, USAK, Ankara, s.47.

²⁰⁷ Oliver Roy. (2003). *Küreselleşen İslam*, Haldun, B.(Çev), Metis Yayınları, İstanbul, s.23.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HİZBULLAH TERÖR ÖRGÜTÜNÜN DÜNÜ ve BUGÜNÜ

4.1. Hizbullah Terör Örgütünün Felsefi Oluşumu

Hizbullah' i faaliyetler, ortaya çıkış itibariyle İran İslâm devriminden ve onun Şiiilik eksenli düşüncesinden oldukça etkilenmişlerdir. 1979 İran İslâm Devriminin Müslümanlar üzerinde oluşturduğu akım bazı terör örgütlerince değişik şekillerde yorumlanarak yapmış oldukları faaliyetlere hız kazandırmıştır. 1979 yılında Ayetullah Humeyni tarafından gerçekleştirilen İran İslâm Devrimi pek çok Müslüman ülkede olduğu gibi ülkemizde de İslâmcı düşünen insanlar açısından stratejisi açısından çok önemsenmiştir.²⁰⁸ Özellikle 1979 devrimi sonrasında İran bölgesinde yalnız kalmamak için güvenlik kuşağı oluşturma çabalarına girmiştir. Bu kuşağın oluşturulabilmesi için gerçekleştirilen devrimin ihraç edilmesi ve ihraç politikalarının üretilmesi gerekmektedir. 1979 sonrası İran İslâm Devleti, İstihbarat kurgusunu ülkesinde gerçekleştiren Şii tandanslı İslâm rejimini diğer özellikle komşu ülkelere ihraç etme yönünde kurgulamıştır. 1989 yılında Humeyni Mihail Gorbaçov'a göndermiş olduğu mektupla Rus halkını İslâm dinine davet etmiş, bu hususta çalışmalar yapılması için İran İstihbarat Bakanı Ayetullah Muhammed Rişai' ye özel talimatlar vermiştir. Hizbullah Terör Örgütünün gerçekleştirmiş olduğu eylemler istihbarat uzmanları tarafından İran İstihbarat Örgütü SAVAMA'nın uygulamalarını aşan seviyede görülmektedir. Fakat örgüt mensuplarının ifadelerinde İran ülkesinde eğitim aldıklarını ifade etmeleri ayrıca Türkiye'nin İsrail ülkesi ile olan ilişkileri İran ülkesinin Hizbullah faaliyetleri içerisinde aktif olarak yer aldığını göstermektedir.²⁰⁹

Hizbullahın adını Kur'an-ı Kerim'deki;

“Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir kavim bulamazsınız ki onlar Allah ve Resulüne karşı başkaldıran kimselerle bir sevgi bağı kurmuş olsunlar. Bunlar ister

²⁰⁸ Ruşen Çakır. (2001). *Derin Hizbullah*, Metis Yayınları, İstanbul, s.44.

²⁰⁹ Emin Demirel. (2003). *Hizbullah*, IQ Kültür-Sanat Yay. İstanbul, s.21-22.

babaları, ister çocukları, ister kardeşleri, isterse aşiretleri olsa dahi, onlar öyle kimselerdir ki, Allah onların kalplerine iman yazmış ve onları kendinden bir ordu ile desteklemiştir. Onları altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacaktır, orada ebedi olarak kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuştur. İşte onlar Hizbullah'tır. Dikkat edin şüphesiz Hizbullah olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendisidir.”²¹⁰ ve “Kim Allah'ı, O'nun peygamberini ve inananları dost edinirse, bilsin ki şüphesiz Allah taraftarları galiplerin ta kendileridir.”²¹¹

ayetlerinden aldığı kabul edilmektedir. Ayrıca örgüt, Hizbullah adını almalarının sebeplerini sayarken örgüt içerisinde olmayan ve kendilerinden daha “Hizbullah” olarak davranan insanların olduğunu kabul etmiştir.²¹²

Türkiye’de Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan vatandaşların yapı itibari ile daha muhafazakâr ve kapalı toplum olmaları, onları Ortadoğu ve İran eksenli dini motifli yaklaşımlara daha açık hale getirmektedir. Bölgede yer alan insanların dini bilgilerinin zayıf olması, İran gibi ülkelerin propaganda faaliyetlerini kolaylaştırmıştır.²¹³

“Her gün aşure, her yer Kerbela” sloganı ile Şiilik dışında kalan İslâm anlayışlarını batıl gören İran İslâm Devrimini salt İslâmiyet anlayışı içerisinde yorumlamak mümkün değildir. İran İslâm Devrimi Fars milliyetçiliği ve Şiiliğin birleşimi ile Büyük bir Pers Devleti kurma düşüncesi içerisinde dirler. Türkiye’de yer alan grupların büyük bir kısmı Sünni inancına sahip olmalarına rağmen, Sünni ülkelerin herhangi bir devrim gerçekleştirememiş olması yüzünden kendilerine devrim gerçekleştirme de metot olarak İran İslâm Devletini görmektedirler. Ülkemizde Şiilik inancı yaygın olmaması İran İslâm Devriminin ülkemizde yayılmasının önünde büyük bir engeldir. İran bu sorunu ülkemizde Şiilik faaliyetlerini yaymak yerine Sünnilik anlayışının sorgulanmasına yönelik yayınların artırılması sağlayarak gerçekleştirmeye çalışmaktadır.²¹⁴

Hizbullah terör örgütü dini yüzeysel olarak algılama ve yüzeysel yorumlanan ayetlerle hareket etme noktasında “Haricilere” benzetilmektedir. Yapmış olduğu katliamlara adını duyurmuş olan İslam’ı referans alan ilk terör örgütü Hariciler, dini yorumlamada çok katı ilkeleri kendisine referans almıştır. Şiddeti üst derecede

²¹⁰ *Kur’an*, 58. Mücadele Sûresi, Ayet 22.

²¹¹ *Kur’an*, 4. Maide Sûresi, Ayet 56.

²¹² M. Hüseyin Yılmaz, vd. (2011). *Hizbullah Ana Davası Savunmalar*, Dua Yayıncılık, İstanbul, s.139.

²¹³ Gültekin Avcı. (2008). *Enrikalar Ağında Kürt Buhranı*, Öcalan-PKK-Hizbullah-Devlet-ABD. Metropol Yay. İstanbul, s.138

²¹⁴ Demirel, Hizbullah, s.7.

kullanan Hariciler örgütlerine son derece bağlıdırlar. Bu yönü ile Hariciler, radikalleşme sürecini tamamlanmış birçok örgüt mensubunu bünyesinde barındırmıştır. Hariciler İslâm'daki ilk terörist eylemleri yapan örgüttür. Hz. Ali ile Hz. Muaviye arasında meydana gelen Siffin Savaşı'nda Hz. Ali ordusu içerisinde yer alan Hariciler Hz. Ali'nin ve Hz. Osman'ın Allah'ın hükmü ile hükmetmemelerini bahane ederek dışta kalmışlar ve Hariciler ismini almıştır. Haricilere göre Allah'ın vermiş olduğu hükümle hükmetmek kaydı ile Müslümanların imama uymaları gerekmekte idi.²¹⁵ Zira hangi hükmün Allah'ın hükmünü ortaya koyacak bir bilgidен yoksun olan Hariciler kendilerine göre dar bir İslâm çerçevesi oluşturmuş ve İslâm'ın hoşgörü ruhunu kabul etmemiştir. Olabildiğince katı uygulamalar oluşturan tarihte “haruri” diye bilinen ilk hariciler; “*Hüküm ancak Allah'ındır.*”²¹⁶ ayetini çarpıtarak kendilerinden olmayan Müslümanlarla savaşmışlardır. Bu ayet Kur-an'ı Kerim'in bütün olarak ifade ettiği mana dışında yorumlanarak, karşı tarafı tekfir etme (kâfir saymak) için kullanılmıştır.²¹⁷ Örgüte yönelik gerçekleştirilen operasyonlarda ele geçirilen Hüseyin Velioğlu'nun el yazısı ile göndermiş olduğu notlarda örgüt dışında düşünen ve hareket eden herkesin kâfir olarak adlandırıldığı görülmektedir.²¹⁸ Zira Örgüt mensupları örgüte katılmadan önce kendilerinden bahsederken “Müslüman olmadan önce” “İslâmiyet'e girmeden evvel” gibi tanımlamalar kullanarak örgütün İslâm dininin tek temsilcisi olduğunu kabul etmeleri bu anlayışı doğrulamaktadır. Bu sayede örgüt diğer Müslümanları ötekileştirmede ve radikalleşme sürecinde önemli bir adım atılmaktadır.²¹⁹

Hariciler için insanların mümin veya kafir olarak belirleme hususunda en önemli kıstas tarihte “Hakem” olayına karşı gösterilen tutumdur. Zira Hakem hadisesine kadar Müslümanların arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklara siyasi anlaşmazlık gözü ile bakan Hariciler, Siffin savaşı sırasında bu tutumlarını değiştirmiştir. Siffin savaşında Hz. Ali'nin Muaviye orduları savaşında Muaviye tarafı yenilmek üzereyken bir siyaset hilesi olarak, savaşmamayı, ihtilafı bir hakeme götürmeyi teklif etmiştir. Hz. Ali bunun hile olduğunu anlamasına rağmen teklifi kabul etmiştir. Hariciler kısa bir süre sonra Kur'anı Kerim'deki “*Allah'ın hükmü ile*

²¹⁵ Albert Hourani. (1997). *Arap Halkları Tarihi*, Alagan, Y.(çev.), İletişim Yayınları, İstanbul, s.49; Tayyar Arı. (2004). *Geçmişten Günümüze Ortadoğu, Siyaset, Savaş ve Diplomasi*, Alfa Yayınları, İstanbul, s.44

²¹⁶ *Kur'an*, 6. Enam Sûresi, Ayet 62.

²¹⁷ Hikmet Zeyveli. (1996). *Kelime*, Ağustos 3, s.24.

²¹⁸ Emin Demirel, (2003). *Hizbullah*, s 18

²¹⁹ S. Özeren vd. (2000). “Terör Örgütlerinde Militan Kimlik Profili: Türkiye’de Hizbullah Örneği.” *Terörün Sosyal Psikolojisi*, UTSAM Yayınları, s.139-165.

hükmetmeyenler, işte onlar kâfirlerdir”²²⁰ ayetini temel alarak, hakeme müracaat etmeyi kâfirlik olduğuna inanmışlardır. Zira Hariciler kendileri için de önce hakeme müracaat ederek kâfir olduklarını sonra tövbe ederek tekrardan mümin olduklarını kabul ediyorlardı. Hakemin hükmü ile hükmetmeyi kabul edenler kâfir ise, o zaman hem Hz. Ali ve taraftarları hem de Muaviye ve taraftarları kafirdiler ve onları öldürmek gerekiyordu.²²¹ Harici terörü, İslâm’ın getirmiş olduğu temel prensiplerin Bedeviler tarafından tam olarak kavranamamasından kaynaklanmıştır. Çöl hayatının sert ve sade şartlarında göçebe olarak yaşayan bedeviler, İslâm’ın kentleşme sürecinde değişen yapıyla alakalı olarak ortaya çıkan yeni kurumlar ile ilgili yeni yapıyı bilmiyorlardı. Şehir hayatının yeni tarzını İslâm’dan uzaklaşma olarak görmüşler ve eski yapıda yer alan çöl hayatının basitliği içinde dini hayata katılmak ve müdahale etmek istemişlerdir.²²² Bedevilik anlayışını terk edemeyen Hariciler uyum sağlayamadıkları İslâm medeniyet anlayışı içerisine girmemek ve kavim anlayışlarını bırakmamak için Kur-an ayetlerini dar bir şekilde yorumlayarak birçok terör eylemi düzenlemiştir.²²³

Genel anlamda Hizbullah İslâm dünyasında etkili olan Seyyit Kutub, Said Nursi gibi din adamlarının kar getiren söylemlerini kendilerine rehber ettiklerini görmekteyiz. Hizbullah’ın felsefesinde; “Kendilerinden olmayan Müslümanları kafir ve münafik etiketiyle ötekileştirme”, şiddetin sınırlarını aşan vahşete dayalı katliamlar yapma, bu hareketlerinde de meşru ve “din adına” olduğuna inanmışlık vardır. Dini kavramların ve öğretilerin istismarına yönelik bu Hizbullah ideolojisi “Frankeştayn İdeoloji” olarak da adlandırılmaktadır.²²⁴ Hizbullah Terör örgütü bu yönüyle İslâm’ı referans alan örgütlerden olan Hariciler ile kaynakları kullanma anlamında paralel bir ilişki içerisinde olduğu görülmektedir.²²⁵

Hizbullah ismini ilk telaffuzu 1973 yılında İran İslâm devriminin öncülerinden birisi olan ve hapisanede ölen Ayetullah Mahmut Gaffari’ nin “ Bir tek parti vardır; o da Hizbullah’(Allah’ın Partisi) tır. O bir ruh gibidir; her yeredir veya hiçbir yerde değildir.” sözleriyle olmuştur. 1979 İran İslâm devriminin ardından Humeyni Mahmut Gaffari’ nin oğlu Hadi Gaffari’ yi bu örgütün başına geçirmiştir.

²²⁰ *Kur’an*, 4. Maide Sûresi, Ayet 44.

²²¹ Taha Akyol. (2000). *Hariciler ve Hizbullah*, 3. Baskı, Doğan Kitapçılık, İstanbul, s.13.

²²² Akyol, a.g.e., s.59.

²²³ Akyol, a.g.e., s.19.

²²⁴ <http://www.turksam.org/tr/a2289.html> . (18.09.2012)

²²⁵ <http://gundem.bugun.com.tr/hizbullahi-besleyen-faktor--haberi/139659>, erişim tarihi 24.10.2011

Lübnan Hizbullah'ının temelleri de bu yapı ile atılmıştır.²²⁶ Zira Lübnan Hizbullah'ı ile Türk Hizbullah'ı arasında herhangi bir bağlantı bulunmamakla beraber her iki örgütte İran ülkesinin etkileri görülmektedir.

Örgüt Hizbullah'ın kuruluş sebebini “Tarihsel Süreç” ve “İslâmi Yükümlükler” olmak üzere iki başlık üzerinden açıklamaktadır. Tarihsel süreci açıklarken Hizbullah terör örgütü Türkiye Cumhuriyet'inin kuruluş yılından 1950 yıllara kadar insanlar üzerinde baskılar kurarak tepeden inmece yaklaşımları ile milletin dini ve diyanetini hor gördüğünü, yapılan Tevhid-i Tedrisat kanunu, Tekke ve Zaviyelerin kaldırılması, harf inkılabı, ezanın Türkçe okunması, anayasaya 1937 yılında Laiklik ilkesinin eklenmesi, Şeyh Said'in idam edilmesi, Şapka kanunu, İskilipli Atıf'ın şapka kanunu çıkmadan evvel yazmış olduğu “Frenk Mukallitliği” isimli kitabından dolayı idam edilmesi ve hilafetin kaldırılması gibi inkılapların milleti diniden soyutlamak amaçlı yapıldığını ve Laik zümrenin Müslümanlara savaş ilan ettiğini vurgulamıştır. İkinci sebep olarak görülen “İslâmi Yükümlükleri” ise dinin emirleri gereği ezilen Müslümanların cemaatleşmesi gerekliliğini vurgulayarak Hizbullah örgütünün neden cemaatleştiğini Kur' an' dan alınan ayetler eşliğinde açıklamaya çalışmıştır.²²⁷

Örgüt, Hizbullah'ın Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kurulmasını sadece hareketin bu bölgelerde ortaya çıkması ile açıklamakta ve örgütün içerisinde Zaza, Türk ve Çeçen gibi çeşitli milletlerden insanların Hizbullah içerisinde yer aldığını belirtmektedir. Bunun yanı örgüt hiçbir şekilde menfi milliyetçilik akımlarından uzak durduğunu Allah'ın insanları sadece birbirleri ile tanışmaları için farklı ırklarda yarattığını belirtmiş fakat Laik Türkiye Cumhuriyeti tarafından bölgede bulunan Kürt halkını asimilasyon politikasını da görmezden gelemeyeceklerini belirtmektedir.²²⁸

Hizbullah'ın fikir oluşumu terminolojide “Hizbullahi Yol” veya “Hizbullahi Düşünce” olarak geçen fikirler esas alınmıştır.²²⁹ Bu terminolojide cihad kavramı hoşgörüyü içerisinde barındırmamaktadır.²³⁰ Türkiye Cumhuriyeti toprakları örgüt mensuplarınca Dar'ul Harb olarak görülmektedir. Örgüt mensuplarına göre bir yer ya Darü'l-Harb yada Darü'l-İslâm'dır. Başka bir seçenek bulunmamaktadır. Dolayısıyla

²²⁶ Faik Bulut-Mehmet Faraç. (1999). *Kod Adı: Hizbullah*, Ozan Yayıncılık, s.35

²²⁷ Yılmaz, vd., a.g.e., s.115-134.

²²⁸ Yılmaz, vd., a.g.e., s.140-143

²²⁹ Ali Korani. (1992). *İslami Mücadelede Hizbullahi Yol*, Bengisu Yayınları, İstanbul, s.14.

²³⁰ Demirel, a.g.e., s.19

Hizbullah bayrağını dalgalanmadığı her yerde cihad yapılabilir. Örgüt şiddetin her türlüünü kullanarak topraklarını kâfirlerden korumayı amaçlar.

Genel olarak dini motifli terör gruplarının örgütlenme modelleri ile ideal devlet yapılanması fikri birbirine benzerlik göstermektedir. Hizbullah Terör Örgütü’ de diğer İslami örgütler gibi Mısırlı yazar Abdulkadir Udeh’ ten etkilenmiş, lider ve şuara biçimine uygun şekilde tasarlanmıştır. Oluşturulacak liderlik ve şuara kaynağını Kur’an’dan almalıdır. Aksi takdirde meşruiyetini kaybetmiştir. Oluşturulacak içerisinde halktan olan kişiler rahatlıkla yer alabilmektedir.²³¹

Güvenlik güçleri tarafından örgütün internet sitesi olarak kabul edilen www.huseynisevda.net. adlı internet sitesinde M.Zeki Güney isimli yazıda Örgüt Nebevi Hareketini benimsediğini kabul etmiştir. Örgüt bu internet sitesinde;

“Hizbullahi Hareketin öncüleri, Nebevi Hareketi esas almışlardır. ve model olarak işe başladılar. Resullullah(sv)’ın takip ettiği metodun tabiatı, özellikleri, ilke ve prensipleri ne ise aynıları esas alınarak yoğun bir faaliyetin içerisine girildi. Özel alaka, ilgilenme, davet, tebliğ ve Darul Erkam süreçleri takip edildi. Bu metodun tabiatı, ilke ve prensipleri, mesaj ve hedefleri açık, belli ve berraktır. Gayesi; tevhidin yani ilayı kelimetullahın hâkimiyeti, kulların kullara kul olmaktan kurtarılıp sadece ve sadece Allah’a kul olmalarını sağlamaktır... Mazlumlara, mustazaflara, ezilenlere ve hakları elinden alınanlara gerçek kurtuluş yolunu göstermektir... Zalimlere, tağutlara, müstekbir ve ceberutlara karşı Tevhid bayrağını yükseltmektir. Yüce Allah’ın insanlara tanıdığı her türlü hak ve özgürlükleri temin ve güvence altına almaktır. İnanç özgürlüğü önündeki engelleri ortadan kaldırmaktır. Hak ve adalete dayalı bir düzeni kurmaktır.

Bu metodun tabiatında şirk ve cehalet düzeni ile şirk ve cehalet değerleri üzerinde uzlaşma yoktur. Hoşgörü adı altında evrensel mesajını törpüleme, yontma, budama ve yumuşatma yoktur. Tevhid ilkelerinden taviz verme yoktur. Zaman, ortam ve şartlara göre esas ana ilkelerinde değişime gitme, tepkilere göre revize etme, baskı, zorluk ve manilere karşı bir kısmını bırakıp bir kısmını tutma yoktur.

Bu metot ve onun temel ilke ve prensiplerine bağlı kalındığı müddetçe hep ileriye, hep tekâmüle doğru gidilmiştir. Aslından zerre kadar sapma baş gösterdiğinde ise gerileme ve tedenni baş göstermiştir. Hizbullahi hareket, Nebevi Hareket Metodunu anlamış, benimsemiş ve kendisine model edinmiştir.”²³²

ifadeleriyle Nebevi Hareketi hakkında anlamış oldukları görüşleri ortaya koymuştur.

Nebevi Hareket metodunda Hz. Peygamberin Mekke ve Medine döneminde ki yaşantılarını çıkarları doğrultusunda tekrardan şekillendiren Hizbullah Terör Örgütü kendilerini “mustazaf”(ezilenler), kendinden olmayan zalim olanların kurmuş

²³¹Demirel, a.g.e., s.44

²³²<http://huseynisevda.biz/news.php?readmore=293>, Hizbullahi Harekatın Vasıfları-3; 27.10.2013

oldukları düzeni de “tağuti” olarak ifade etmişlerdir. Mustazafların haklarını alabilmeleri ve insanlığın tekrardan Asr-ı Saaadet dönemine döndürmek için tebliğ-cemaat-cihad metodunu seçmişlerdir.²³³ Tebliğ genel olarak; örgütün ideolojisini ve amaçlarını hem örgüt elemanlarına anlatmak hem de yeni kazanacağı insanlara anlatmak için bir araçtır. Tebliğ açık ve gizli propaganda faaliyetleriyle yürütülür. İslâm esaslarına dayanan bir devletin kurulması ve hayatın tüm alanlarında İslâm esaslarına uygun yaşanacağı ve buna karşı duranlarla da mücadele edilmesi gerektiği yönünde tüm insanlığa davet vardır. Halka tebliğ görevini yürütecek olanların yetiştirilmesi gizli tebliğ aşamasını oluşturur. Yetiştirilen insanların halka açıkça tebliğde bulunması ise açık tebliği oluşturur. Açık tebliğ ile örgütün genişlemesi amaçlanır. İslâmiyet’in ilk zamanlarında ki sıkıntılarında dolayı yapılan gizli tebliğler ve Medine döneminde İslâm’ın yayılması ve sıkıntıların azalması sonrası yapılan açık tebliğ örnek alınır. Örgüt legalleşme faaliyetlerinden önce tebliğ faaliyetlerini oldukça gizli yürütmekteydi. Güvenliklerinden emin oldukları durumlarda ancak tebliğ yapılmaktaydı. Tebliğ aşamasında örgütün amaçladığı olgu insanlara cihat duygusunu ortaya koymadan sade ve doğrudan tebliğ yapmaktır. Bu yüzden yapılan tebliğler sadece cami, ev veya kitapevi bünyeleri içerisinde yapılmakta idi. Muhatabı ile baş başa kalan örgüt mensubu dini basit ve sade şekilde anlatılmaktadır. İslâm dininde tebliğ hakkında;

“Peygamber’e düşen ancak tebliğdir.”²³⁴ Dinde zorlama yoktur.²³⁵ Rabbin isteseydi, yeryüzündekilerin hepsi mutlaka inanırdı. O halde sen mi insanları, inanmaları için zorlayacaksın?²³⁶ Hikmetle ve güzel öğütle Rabbinin yoluna çağır ve onlarla en güzel biçimde mücadele et. Kuşkusuz Rabbin, işte yolundan sapanları en iyi bilen O’dur ve yola gelenleri de en iyi bilen O’dur.”²³⁷

ayetleri bulunmaktadır.

Kuruluş yıllarında tebliğ faaliyetlerini dolaylı tebliğ vasıtaları aracılığı ile yürütmeyen Hizbullah terör örgütü dolaylı tebliğ vasıtaları olan internet siteleri, gazete televizyon, dernek, hazırlık kursları gibi vasıtaları 2003 yılından sonra aktif olarak kullanmaya başlamıştır²³⁸. Örgütün ilk dönemi esnasında yasal alanda tebliğ yapmamasının en önemli nedeni örgüt lideri Hüseyin Velioğlu’nun vermiş olduğu

²³³ Demirel, a.g.e., s.42

²³⁴ Kur’an, 4. Maide Sûresi, Ayet 99.

²³⁵ Kur’an, 2. Bakara Sûresi, Ayet 256.

²³⁶ Kur’an, 10. Yunus Sûresi, Ayet 99.

²³⁷ Kur’an, 16. Nahl Sûresi, Ayet 125

²³⁸ Özeren, a.g.e, s.151

sıkı talimatlar olduğu bilinmektedir²³⁹. Yapılan bu tür aktiviteler örgüt tarafından tebliğ olarak görülmeye başlanması legal alanda faaliyet yapma arzu ve hevesini artırmıştır. Bu alanda faaliyet gösteren örgüt mensupları sade ve sıradan bir hayat yaşadıklarını vurgulamaktadırlar. Sade ve sıradan yaşayan insanlara devletin müdahale etmesini gösteren örgüt mensupları muhataplarında ortaya çıkan acıma duygusundan yararlanmaya çalışmakta ve örgüte birçok eleman devşirmektedirler.²⁴⁰

İkinci safha olan cemaat aşamasında camiler, mescitler ve Kur'an kursları kullanılmaktadır. Buralarda Kur'an-ı Kerim, siyer hadis tefsir gibi dersler okutulmakla beraber bu esnada örgütün ihtiyaç duyduğu eleman ihtiyacını karşılayacak profildeki kişilerin örgütü kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu dönemde örgütün eğitim, mali, sosyal ve ekonomik konularda kadrolaşması esas alınmaktadır. Cemaatleşme aşaması Nebevi hareketin Mekke döneminin son zamanlarına denk gelmektedir²⁴¹.

Son aşama ise cihat aşamasıdır. Cihadın İslâm felsefesindeki önemi büyüktür. Cihat küçük ve büyük olmak üzere ikiye ayrılır. Büyük cihat, insanı kendi nefsi ile yaptığı mücadeledir ve tarikat gibi yapılanmaların benimsediği cihat şeklidir. Küçük cihat ise eylemsel olarak savaştır ve terör örgütleri bunu istismar etmektedirler. Hizbullah, bu psikolojiden yararlanarak askeri kanat mensuplarına cihat adı altında cinayetleri işletmiştir. Bu safhada aşamalar halinde halkı büyük eylemlerle sokağa dökmeyi, devlete karşı silahlı mücadeleye girmeyi, devletin kurumlarını ele geçirmeyi ve İslâm devletini kurmayı amaçlamıştır. Örgütün geçmişi incelendiğinde ne kadar acımasızca infazlar gerçekleştirdiği görülecektir.

Hizbullah terör örgütü cihad anlayışını kendi manifestosunda;

“madde 4–Hizbullah Cemaati; ‘Emr-i bil maruf ve nehy-i anilmünker’ görevini fert ve cemaat bazında güç ve imkânına göre yerine getirmekle kendisini sorumlu bilir. İlayikelimetullah doğrultusunda yürütülen tüm faaliyetleri cihad olarak kabul eder ve bu kapsamda değerlendirir.

madde 5–Hizbullah Cemaati; içinde bulunduğu ortam ve şartları gözeterek, faaliyetlerinde ihtiyaç duyduğu ve çağın gerektirdiği her türlü meşru vasıtayı kullanır. İslâmi hedeflere ancak meşru vasıtalarla ulaşılması gerektiğine inanır. Gayri İslâmi yol ve vasıtalara teves.ül etmez. Hedef, yol ve yöntemlerinde nebevi çizgiyi esas alır.

²³⁹ Çakır, a.g.e., s.17

²⁴⁰ Bulut-Faraç, a.g.e., s.94.

²⁴¹ Diyarbakır DGM Hizbullah Ana Davası İddianamesi

*madde 6–Hizbullah Cemaatinin çalışmaları yoğunluklu olarak Kuzey Kürdistan olmakla birlikte, faaliyet alanı tüm Türkiye’dir.”*²⁴²

şeklinde açıklamıştır.

4.2. Türk Hizbullahı’nın Oluşumu, İlim ve Menzil Grupları ile PKK’yla Mücadeleleri.

1970 yıllarda Mısırda hızla ivme kazanan İhvan hareketinin ülkemizde etkileri İran İslâm Devriminin gerçekleşmesi ile başka bir boyut kazanmıştır. Bu faaliyetlere Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan insanların sempati duyması, İslâmcı söylemlerin ülkemizde yaygınlaşmasına sebep olmuştur. Ülkemizde İslâmcı örgütlenme faaliyetleri ilk etapta kitapevleri bünyesinde başlamıştır. Yine o dönemlerde dini kitap ve yayınların satıldığı kitapevleri bünyesinde örgütlenme faaliyetleri başlamıştır. Diyarbakır’daki Abdulvahap Ekinci’ye ait olan Vahdet Kitabevi bu anlamda ilk faaliyetleridir. Bu toplantılara katılan isimlerden birkaçı Hüseyin Velioğlu, Edip Gümüş, Fidan Güngör, Mansur Güzelsoy, Ubeydullah Dalar, Mehmet Ali Bilici’dir. Bazı anlaşmazlıklar neticesinde Fidan Güngör ve grubu ayrılarak Menzil Kitabevini, Hüseyin Velioğlu ve arkadaşları da İlim Kitabevini kurmuşlardır.²⁴³ “Hüseyin Velioğlu Vahdet Kitabevi’nden ayrılmasına neden olarak Abdulvahap Ekinci’nin, Müslüman Kardeşler Teşkilatı’nın belli dönem liderliğini yapan Seyyid Kutup ‘un kaleme aldığı "Fi Zilali'l-Kur-an" (Kur’an’ın Gölgesinde) isimli esere saygısızlık etmesini göstermiştir.²⁴⁴ Zamanla birbirinden çeşitli fikri ve siyasi nedenlerden dolayı ayrılan Hizbullah Terör örgütü zamanla kurmuş oldukları kitapevlerinin isimlerini almışlardır. Ayrıca resmi kayıtlara göre Hizbullah adının ilk duyulduğu olay Güneydoğuda oluşan bu gruplardan ayrılan bir grubun İstanbul Kasımpaşa’da kurduğu Kasımpaşa Hizbullah’ı olarak bilinen oluşumdur. İstanbul’da gerçekleştirdikleri 19 gasp eyleminin ardından bu örgütün tüm üyeleri yakalanmıştır.²⁴⁵

Menzil grubu Türkiye Cumhuriyeti’nin mevcut yapısının laik, demokratik ve sosyal bir hukuk devleti olmasından dolayı ülkeyi darü'l-harp olarak görmektedir. Devlet eliyle yapılan camiler ve mescitlerde namaz kılınamayacağını bu yüzden cami ve mescit çalışmalarına son verilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. İslâm’da hedefe

²⁴² <http://huseynisevda.biz/Dokumanlar/Hizbullah-Manifestosu.pdf>: (21.05.2013)

²⁴³ Bulut-Faraç, a.g.e., s.120.

²⁴⁴ Demirel, a.g.e., s.62

²⁴⁵ Mehmet Faraç. (2001). *Batman’dan Beykoz’a Hizbullah’ın Kanlı Yolculuğu*, Güniz yayıncılık, İstanbul, s.16

kademe kademe gidilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu yönüyle mevcut durumu Hz. Muhammed'in Mekke durumuna benzetmişlerdir. Kurtarılmış bölge elde edilinceye kadar silahlı mücadeleye kalkışılmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Aksi takdirde devlet ile ters düşeceklerini ve sonucunda mevcut ilerlemenin son bulacağını iddia etmişlerdir. Menzil grubu PKK terör örgütünün bölgede yaşattığı zulüm ve çatışma ortamının halkın Hizbullah'a katılımını hızlandırdığını savunmuştur. Bu yönüyle PKK terör örgütü ile herhangi bir çatışmaya girilmemesi ve sabırlı davranılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca bölgede PKK ile devlet arasında bir tercihte bulunulmayacağını zira her iki gücünde kâfir oldukları belirtilmiştir. Menzil grubu dini model olarak İran İslâm Devrimi örnek alınmasını ve Şii-Sünni kardeşliğinin kurulması gerektiği belirtmiştir.²⁴⁶ Örgüt her ne kadar bölgede PKK'nın eylemlerinin halkı Hizbullah'ı destekleme noktasında desteklediğini belirtmiş olsa da İlim grubunun yapmış oldukları eylemler durumu PKK lehine çevirmiştir.²⁴⁷

Fidan Güngör, "Teoriden Pratiğe İslami Hareket" isimli kitabında bu durumu şu ifadelerle vurgulamaktadır;

*"İslâmi hareketlerin gözetilmesi gereken en önemli ilkelerinden birisi de merhaleciliktir. Müslümanlar, her konuda olduğu gibi, bu konuda da önce Allah'ın ayetlerine sonra da Rasulullah'ın pratiklerine ve uygulamalarına bakarlar. Rasulullah'ın hareketi, birçok merhaleden geçtikten sonra devlet aşamasına gelmiştir. Hareketin gelişme sürecinde önemli dönemler, Allah'ın ayetleri ile belirlenmiş ve yönlendirilmiştir. Dönemlerden her biri özümsemeden, yaşanmadan, gereken doygunluğa ulaşmadan bir diğerine geçilmemiştir. Her bir dönemin farklı özellikleri, kendine has davet ve tebliğ usulü vardır. Ve bu dönemin gücü ile mütenasıptir."*²⁴⁸

İlim grubunun ayrılık nedenleri üzerine Menzil grubu üyelerine yönelik infaz hareketleri başlamıştır. Bu infaz hareketinden evvel Menzil grubu üyeleri münafık olarak ilan edilmiştir. İlim grubu tebliğ faaliyetlerinin camilerde ve mescitlerde devam etmesi gerektiğini mevcut hali ile devletin bütün imkanlarından yararlanılması gerektiğini gerekli olan "kurtarılmış bölge" oluşturma anlayışının Menzil grubunun belirttiği gibi hicret ederek değil de silahlı mücadele ile elde edilmesi gerektiğini, bu yönüyle cihat aşamasının sürekli olarak aktif olarak kullanılması gerektiğini savunmuştur.²⁴⁹ Menzil grubunun savunduğu aktif cihat yapmama fikri İlim grubu tarafından PKK'ya yakınlık olarak görülmüştür. Bu örgüte

²⁴⁶ Hizbullah Ana Davası İddianamesi

²⁴⁷ "Hizbullah'ın Eylemleri PKK'ya yaradı" Başlıklı yazı. Belde Gazetesi; 17.07.2007

²⁴⁸ Fidan Güngör. (1992). *Teoriden Pratiğe İslami Hareket*, İstanbul, Günizi Yayıncılık, s.19-20.

²⁴⁹ Hizbullah Ana Davası İddianamesi

karşı meşru müdafaa hakkı kullanılmalı, lider konumundaki şahıslara yönelik suikastlar düzenlemek suretiyle örgütü lidersiz bırakarak dağılması sağlanmalıdır. PKK ile mücadele ederken kâfir devlet İslâm davasına hizmet edecek şekilde kullanılmalı ve mevcut düzenle işbirliği yapılarak güven telkin edilmelidir. Örgüt İran İslâm Devriminin İslami bir devrim olmanın yanında daha çok Acem milliyetçiliği ve onun paralelinde Şia hareketi olarak görmektedir. Bu yönüyle İran İslâm Devrimi yerine kendilerine Sünni Müslüman Kardeşler ekolünü örnek almaktadır. Menzil grubu ile bu yönüyle ayrılmaktadırlar.²⁵⁰

İlim grubunun münafık olarak adlandırdığı Menzil grubu hakkında bu ifadeyi kullanmasındaki gerekçeyi “Kendi Dilinden Hizbullah” adlı eserinde şu şekilde açıklamıştır.

“Kur’an-ı Kerim ve Peygamberimizin hadislerinde nifak ve münafıklar konusu genişçe zikredilmiş olup, konuyla ilgili ayet ve hadislerde münafıkların özellikleri, amelleri, karakterleri, tavır, düşünce ve hareket tarzları hususunda önemli izahatlar yapılmıştır. Aynı şekilde, Peygamberimiz döneminde ve sonrasında yaşanmış nifak olayları ve bu olaylara sebep olan münafık kişilikler hakkında İslâmi kaynaklarda detaylı bilgiler verilmiştir. Ayet ve hadislerde Müslümanların bunları tanıyıp yaşanan olaylardan ders ve ibret almaları ve nifak tuzağına düşmemeleri için gerekli uyarılar yapılmış, bu beladan sakınabilmeleri için dikkat edecekleri hususlar, uyacakları önemli kural ve ölçüler beyan edilmiştir. Biz burada fıkıh ve itikad kitaplarında nifak ve münafıklarla ilgili detaylı olarak yapılan tarif ve sınıflandırmaları tekrar etmeyeceğiz. Her ne kadar bizim burada örneklendirip üzerinde duracağımız ve izah edeceğimiz nifak çeşidinin itikada taalluk eden tarafları varsa da, genel olarak söz konusu olan grubun, ameli uygulama ve pratiklerini esas alıp bunlara münafık dediğimiz için, konumuza ve tarifimize uygun düşen nifak çeşidi ameli nifaktır.” Menzil grubu hakkında söyleyeceklerimiz gerçeği yansıtmayan ve kesin bilgiye dayalı olmayan dedikodu, duyum ve rivayetlere değil, tam aksine Cemaatin bu grupta bir dönem yaşadığı birliktelik süreci boyunca ve bu süreç sonrasında yaşanan olaylara, kesin ve kat’i bilgi ve kanıtlara dayanmaktadır. Bu grubun tarihçesini, Cemaatle birliktelik sürecinin nasıl başladığını, bu süreç boyunca sergiledikleri tutum, davranış ve pratik uygulamaları, bu birlikteliğin son bulmasına neden olan söz ve eylemleri, birliktelik sürecinin son bulmasıyla meydana gelen gelişmeler, ihtilafların çatışmaya dönüşmemesi için Cemaat tarafından yapılan girişimler, çatışmaların nasıl ve neden başladığı, çatışmaların sebep olduğu zararlar, çatışmaların neticesi ve ulaşılan nokta gibi önemli olayları ve gelişmeleri detaylıca izah edip, bu grubun seyir çizgisini göz önüne sererek tanıtmaya çalışacağız. Bu grupta yaşanmış bütün olayları tüm detaylarıyla en ince noktasına kadar bu kitapta dile getirmek mümkün değildir. Çünkü böyle uzun bir süreç içerisinde

²⁵⁰ Çakır, a.g.e., s.73

*yaşanan bütün olayları detaylarıyla izah etmeye kalkışırsak, konuyla ilgili başlı başına geniş hacimli bir kitap yazmak gerekecek. Bundan dolayı burada sadece kısaca ve öz olarak, bu grubun sebep olduğu önemli olayları gelişim seyrine göre ana hatlarıyla açık ve anlaşılır bir şekilde izah etmeye çalışacağız. Böylece bu gerçekleri okuyup gören herkes bu gruba niçin nifak grubu dediğimizi, bunlara bu ismi takmakta haklı olup olmadığını, eğer böyle bir vasıflandırmayı hak etmişlerse bu nifakın İslâm'ın tarif ettiği hangi nifak çeşidine uygun düştüğüne kendileri karar verecekler. Bu açıklamalarımızla her şeyin net bir şekilde anlaşılmasını ve gerçeklerin ortaya konulup İslami kamuoyunun aydınlanmasını amaçlamaktayız. Çünkü, anlatacağımız bu gerçekler geçmişte yaşadığımız ve yeterince zarar gördüğümüz olaylarla ilgili olup, bugün bizim için kapanmış ve sorun olmaktan çıkmıştır. Bunun için, bu konuyu gündeme getirmemizde Müslümanları bilgilendirmenin dışında hiçbir niyet ve kastımız yoktur. Dileğimiz bu gerçekler okunduktan ve görüldükten sonra nifak grubunun gerçek mahiyetinin ve iç yüzünün bütün Müslümanlar tarafından anlaşılmasıdır. Böylece, bugüne kadar yanlış bilgilendirme veya bilgisizlik sonucu, Cemaate karşı söz, tavır ve davranışlarıyla zulüm ve haksızlık yapmış olan insanların hatalarını anlayıp bu hata ve yanlışlarından dönmeleridir.*²⁵¹

Son zamanlarda legal alanda faaliyet gösteren İlim grubu toparlanma sürecinde bulunduğundan dolayı çatışma oluşturacak açıklamalardan kaçınarak Menzil grubu ile girilen mücadele hakkında Müslümanlar arasında fitne oluşturacağını düşünerek kaçınmaktadır. Menzil Grubunu İlim Grubuna göre yenilikçi ve dünya görüşlerine daha açıktır.²⁵² Zira güvenlik güçleri tarafından yakalan örgüt militanlarının vermiş olduğu bilgilerde Fidan Güngör'ün Hüseyin Velioğlu'na göre dini bilgi ve hitabet konusunda üstün olduğu değerlendirilmektedir. Bilgi birikiminin yüksek olduğu Menzil grubu Hüseyin Velioğlu'nu geri plana itmesi, örgütün lideri olma noktasında İlim grubunu rekabete itmiştir.²⁵³ Bu süreç çerisinde İlim ve Menzil grupları arasında herhangi bir barış gerçekleşmemiştir. 1992 yılında Menzil grubu ileri gelenlerinden Übeydullah DALAR İlim grubu tarafından öldürülmüştür. Barış görüşmelerinin yapılacağı 24.11.1993 günü İlim grubu Menzil Kitabevi'ni ve Fidan Güngör'ün sahibi olduğu Fidan Ticaret'i silahlı saldırıda bulunmuş Fidan GÜNGÖR yara almadan kurtulmuş iki oğlu yaralanmış ve iş yerinde bulunan Mehmet KAVUT ise ölmüştür. Bu olaylardan sonra Menzil Grubu bildiriler yayınlamış, İlim Grubunu "Hizbu'l-Zulüm (Zulüm Partisi)" ilan etmiştir.²⁵⁴ Menzil

²⁵¹ http://huseynisevda.biz/viewpA.g.e.php?pA.g.e_id=61Münafıklar Kendi Dilinden Hizbullah: (03.11.2013)

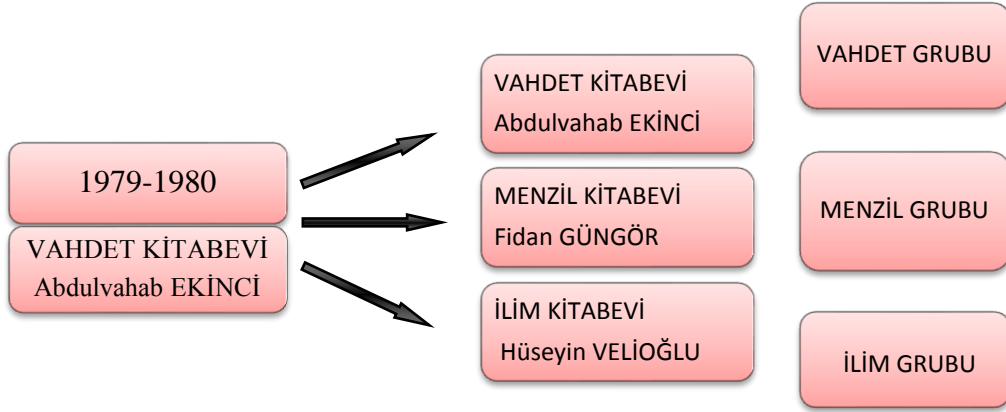
²⁵² Çakır, a.g.e., s.74

²⁵³ Demirel, a.g.e., s.64

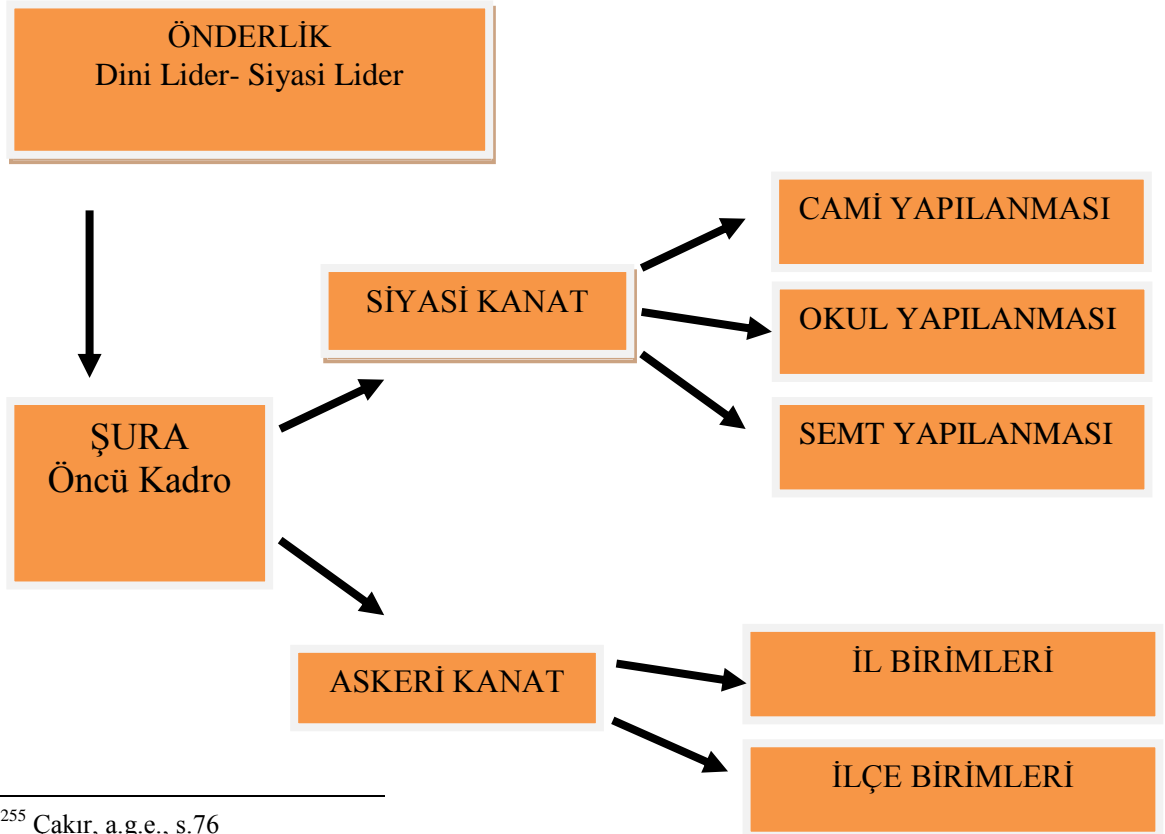
²⁵⁴ Demirel, a.g.e., s.67

Grubu lideri Fidan GÜNGÖR'ün 1994 yılı kaçırılması ve yerine geçen Molla Mansur Güzelsoy'un İran'da 1996 yılında vefatı üzerine Menzil grubu dağılma sürecine girmiş ve Menzil grubu üyeleri İlim grubuna katılmıştır.²⁵⁵

*Şekil 1: Hizbullahın Grupları*²⁵⁶

*Şekil 2: Hizbullah İlim Kanadının İlk Oluşumu*²⁵⁷

²⁵⁵ Çakır, a.g.e., s.76

²⁵⁶ Demirel, a.g.e., s.305.

²⁵⁷ Demirel, a.g.e., s.301.

Hizbullah'ın Güneydoğu'da Batman, Diyarbakır ve Mardin üçgenine sıkışmış olmasını ideolojik olarak yayılmasını engellemiştir. Bu amaçla örgüt 1995 yılından itibaren yoğun bir çalışma içerisine girmiştir. İdeolojik olarak bölge halkının dindar olmasından yararlanan örgüt karşısında başka bir grubun olmaması faaliyetlerini hızlandırmıştır. Bölgenin diğer bir gücü olan PKK' terör örgütü Kürdistan İmamlar Birliği ve Kürdistan Dindarlar Birliği gibi yapılar kurarak bölge halkının Hizbullah'a kaymasının önüne geçmek için çalışmalar başlatmıştır.²⁵⁸

1991 yılına kadar aralarında herhangi bir çatışma olmamasına rağmen her iki grup da birbirine karşı hasımane duygular beslemekte ve otorite kurmaya çalışmaktaydılar. PKK militanlarının Nusaybin Hizbullah ileri gelenlerinden Molla Sabri Karaaslan ve eşini öldürmesiyle başlayan hesaplaşma 03.12.1991 günü İlim militanlarının misilleme olarak İdil ilçesinde PKK yanlısı olarak bilinen Mihail Bayro'yu öldürmesiyle hız kazanmıştır. Okullarda ve sokak aralarında taşlı, sopalı, satırlı ve silahlı saldırılarla devam eden bu çatışma durumu sonucunda 800 den fazla kişinin öldüğü kabul edilmektedir.

PKK, Hizbullah örgütünü devletin kurmuş olduğunu öne sürerek örgütü "Konturhizbul" ve "Hizbulvahşet" olarak, Hizbullah örgütü ise PKK'yı "Partiya Kâfirin Kürdistan" (Kürdistan Kâfirler Partisi) olarak adlandırmıştır.²⁵⁹ Hizbullah örgütünün kurulmasıyla birlikte PKK'nın hareket alanı kısıtlanmış ve iki örgüt sık sık karşı karşıya gelmiştir. Örgüt kendi internet sitesinde yayınlanan "Kendi Dilinden Hizbullah" isimli kitabında PKK ile girilen mücadeleyi kısaca 1992 yılına kadar bölgede PKK'nın Devleti diz çöktürdüğünü ve gayet başarılı bir siyaset uyguladığını bu üstünlüğünü cemaat ile çatışmaya girerek kaybettiğini, Bu kaybın temel sebebinin PKK'nın parti ve örgüt arasında köprü olarak görev yapan milis güçlerinin Hizbullah ile girmiş oldukları çatışmalar sonucunda öldürülmesi ve buna paralel olarak örgütün dağ kadrosuna adam devşirememesi olduğu ayrıca bu süreç sonucunda güçsüz kalan dağ kadrosuna desteğini azaltan bölge halkının yönünü güvenlik güçlerine

²⁵⁸ Bulut-Faraç, a.g.e., s.83.

²⁵⁹ Demirel, a.g.e, s.71

yöneltmesinin ardından örgüte yönelik şiddetli operasyonlar yapılmaya başlanmış ve örgüt eski gücünü kaybettiği şeklinde açıklanmıştır.²⁶⁰

PKK Hizbullah örgütü tarafından;

“PKK, Kürt sorunu eksenli, Marksist-Leninist ideolojik temelli olarak Kuzey Kürdistan’da ortaya çıkan Kürt örgütlerinin en belirgin olanıdır. Kürtleri temsil hakkını ve Kürt sorununu kendi inhisarında gören, günümüze kadar bu sorunun sırtından varlığını sürdüren ve bu doğrultuda siyaset yapan PKK’nin, ortaya çıktığı günden şimdiye kadar ki mücadele pratiğine bakılacak olursa, Kürt halkını temsil etmekten, haklarını savunmaktan ve sorunlarına çözüm bulmaktan çok uzak olduğu görülecektir. Bu parti, gayr-ı İslami ideolojisi bir yana, uzun süreli mücadelesinde takip ettiği yanlış politika ve stratejiler ile uyguladığı gayr-ı insani taktikler neticesinde, Müslüman Kürt halkının özgürlüğü ve kurtuluşu doğrultusunda bir başarı gösteremediği gibi, halkın toplumsal yapısına, değerlerine, inanç ve kültürüne de büyük darbeler vurmuştur. Kürt halkının haklı talepleri hususunda samimiysiz, kaypak ve ilkesiz bir seyir çizgisi izlediği, Kürt halkının özgürlüğü ve bağımsızlığı gibi bir endişesinin olmadığı bugün geldiği noktada daha net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Derinlemesine bir inceleme ve araştırmaya gerek duymadan, sadece PKK’nin mücadele seyrinde bugün ulaştığı son nokta olan Kemalist çizgideki duruşunu, TC’nin hizmetine girmek ve şulamlık payesini elde etmek için can atışını ve bu doğrultudaki yoğun çabaları göz önünde bulundurulursa, bugüne kadar kendi inhisarında gördüğü ve sözde mücadelesini verdiği Kürt halkının davası hususunda ne kadar samimiysiz olduğu ve şimdiye kadar Kürt sorununu kendi ilhadi ideolojisine ve örgütsel çıkarlarına nasıl malzeme yaptığı açıkça görülecektir. PKK’nin enternasyonalizm, komünizm ve sosyalizmden ulusalcılık ve milliyetçiliğe, oradan liberalizm ve laikliğe, oradan demokratik cumhuriyete ve Kemalizm’e, oradan da Amerika ve İsrail muhipliğine baş döndürücü bir hızla geçiş ve atlayışı, ortama ve şartlara göre renkten renge bürünmesi, gömlek değiştirir gibi isim ve program değişikliği yapması, gününbirlik oportünist bir politika izlemesi, çizgisiz, kaypak ve ilkesiz bir parti olduğunu açıkça göstermektedir. PKK’nın içine girdiği bu durumun ve geldiği noktanın bizce pek şaşılacak bir yanı yoktur. Eğer sorun sadece PKK’yi bağlayan ve ilgilendiren bir sorun olsaydı, fazla önemsemez ve üzerinde durmaya değer bir sorun olarak görmezdik. Ancak, meseleyi önemli kılan PKK’nın bütün bu ihanetine, teslimiyetçi ve işbirlikçi tutumuna rağmen, bazı güç odaklarının Kürt sorununu PKK’ye endekslemeye çalışmalarıdır. Bu güç odakları ısrarla PKK’yi Kürt halkının tek temsilcisi ve Kürt sorununu da PKK’nin tekelinde göstermek için özel çaba harcamaktadırlar. Kürt halkının büyük çoğunluğu tarafından sevilmeyen ve kabul görmeyen PKK’nin, bu şekilde bilinçli olarak Kürt sorunuyla eşanlamlı anılması ve gündemde tutulması, Kürt halkına yapılan büyük bir haksızlık olduğu gibi, Kürt davasına da ihanettir. Bununla, Kürt halkının haklı talep ve isteklerinin içi boşaltılarak,

²⁶⁰ http://huseynisevda.biz/viewpA.g.e.php?pA.g.e_id=72; (05.11.2013)

meşru mücadelesi asli mecrasından uzaklaştırılmak istenmektedir. Bu doğrultuda sahnelenen senaryolar, Kürt halkının ne kadar vahim ve ciddi bir durumla yüz yüze olduğunu göstermektedir. PKK çeyrek asırdır sözde Kürdistan'ın bağımsızlığı, Kürt halkının özgürlüğü ve kurtuluşu uğruna; Emperyalizme, sömürgeciliğe, zulüm ve adaletsizliğe karşı mücadele adı altında on binlerce Kürt insanını peşinden koşturup dağlarda savaştırdı. Aralarında binlerce masum ve günahsızın da bulunduğu binlerce insanın ölümüne sebep olan ve bölgeyi kan gölüne dönüştüren PKK'nin bu savaşının, Kürtlerin kurtuluşu ve Kürdistan'ın bağımsızlığıyla bir ilgisinin olmadığı Apo'nun yakalanmasıyla daha net bir şekilde ortaya çıktı. Apo, işbirlikçi ve teslimiyetçi tavrını şahsıyla sınırlandırmayıp, PKK'yi de peşinden sürükleyerek, Kemalist rejimin milis gücü haline dönüştürme sürecini başlattı. Böylece, Kürt sorununu bugüne kadar kendi ilhadi ideolojilerine malzeme yapanlar, şimdi de şahsi çıkarları ve siyasi ikballeri için bir araç ve pazarlık unsuru olarak kullanmak istemektedirler. Müslüman Kürt halkının gözü önünde gerçekleşmekte olan bu ihanet, zillet ve onursuzluk durumu, Apo ve partisinin gerçek mahiyetini ve içyüzünü net bir şekilde ortaya koyduğu gibi, halkın PKK gerçeğini tüm çıplaklığıyla görüp tanınmasını da sağlamaktadır.”²⁶¹

şeklinde tanımlamaktadır.

Bunun yanında örgüt üyeleri son günlerde Abdullah Öcalan'ın “Kürt Kahramanı” olarak adlandırılmasından oldukça rahatsızdır. Örgüt kendi internet sitesinde 09.11.2009 tarihli “Kürt Halk Önderi/İbrahim Fırat başlıklı yazıda bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Rejimin kirlî propagandalarından dolayı halkın çoğunun tanıyamadığı Hizbullah rehberi Hüseyin Velioğlu mütevaziliği, erdemi, dindarlığı, tavizsizliği ve kahramanlığıyla meşhurdur. Ömrü boyunca zulmedenlere karşı mücadele etti. Kürtlere hıyanet etmedi. Hedeflerini menfaat uğruna satmadı. Teslimiyeti kabul etmedi. Son nefesine kadar direnip hedefleri uğruna şehadete yürüdü. Son yıllarda ortalıkta Kürd halk önderi (!) teraneleri dolaşmaya başladı. PKK'nin Kürd halk önderi (!) Kürd önderleriyle karşılaştırıldığında önlerinde çok küçük kalmakta. Onların taşıdığı özelliklerden hiçbirini taşımamaktadır. Şahsını kurtarmak için hiçbir şeyi feda etmekten kaçınmamakta. Her mevsimde hedeflerinin üstüne çizgiler çizmekte ve yeni hedefler tayin etmekte. Tamamıyla kibir ruhlu, İslâm düşmanı olup hayatı tavizlerle dolu karmaşık bir kişiliğe sahip. Bağımsız Kürdistan söylemleriyle rejimin baskısı altında ezilen Kürtleri harekete geçirip dağlara kaldırttı. TC'nin eline düştükten sonra her şeyden vazgeçti. Kendisinin bile anlamadığı “Demokratik Cumhuriyet” sloganını piyasaya sürdü. Eskiden düşmanı olduğu Atatürk'ün hayranları arasına katıldı. Bunda o kadar ileri gitti ki devletin bazı yetkililerini Atatürk'ü anlamamakla ve ona hıyanet etmekle suçladı. Devleti sürekli övdü. Devlete hizmet etmeye hazır olduğunu her fırsatta dile getirdi. Bağımsız Kürdistan hayali Atatürkçülüğe dönüş yaptı. Federasyona bile

²⁶¹ http://huseynisevda.biz/viewpA.g.e.php?pA.g.e_id=85; (11.12.2013)

ateş püskürdü. Devletin üniter yapısının sağlanması için bir vatandaş olarak her türlü fedakârlığı yapacağını defalarca deklere etti. Kürt halkının dini değerlerine dil uzatmaktan geri durmadı. Bazen kendisini Kürtlerin peygamberi ilan etti. Devleti överken Kürtlere hakaretler yaptı. Yillardır Kürtlerin canını yakan orduyu övmekten geri durmadı. Kürt halk önderinin (!) hayatı cinayetlerle doludur. Bütün bunlara rağmen PKK'yı ve Kürt halkının geleceğini Apo'nun affedilip zindandan çıkmasına bağlamanın mantığını kavramak oldukça güç. Kürtler, hedeflerini küçük menfaatler uğruna feda edenlerin peşine nasıl takılabilirler? Özgürlük hedefi uğruna binlerce gencini teslim ettikleri birinin hıyanetine nasıl göz yumabilirler? Yakılıp yıkılan binlerce köy, hayatını kaybeden, işkencelere tabi tutulan ve cezaevlerinde ömür çürüten binlere rağmen bu teslimiyet neden? PKK'yı savunanların kendilerini sorgulama zamanı gelmedi mi? Bir halkın hayatını zindana çeviren şahsın Kürt Halk Önderi (!) olarak nitelendirilmesi hangi mantığın ürünü?"²⁶²

Hizbullah ile PKK arasında 30 mart 1993 yılında Kürdistan İslami Hareketi lideri Şeyh Osman ile Kuzey Irak Hizbullah lideri Ethem Barzani tarafından imzalanan barış anlaşması ile çatışmalar son bulmuştur.²⁶³ Aksiyon Dergisinin internet sitesinde Gamze POLAT-Ufuk HİÇYILMAZ 06.05.2005 tarihli PKK C-4'leri Hizbullah'a veriyor isimli haberde Hizbullah'a yönelik operasyonda Beykoz'da yakalan örgüt yöneticisi Edip GÜMÜŞ' ün başını çektiği grubun PKK ve diğer sol örgütler ile işbirliği içerisinde olduğu ve silahlı eylem yapmak için bu örgütlerden lojistik malzeme temin ettiği iddia edilmektedir.²⁶⁴ Örgüt'ün PKK ile çatışmama sürecinin bozulması durumu 03.11.2013 günü Batman'da Hüdapar üyesi bir grubun bir düğünde bildiri dağıtmasının BDP taraftarlarınca engellenmesi üzerine tekrar gündeme gelmiştir.²⁶⁵

Örgüt daha sonraki yıllarda "Hicret" adı altında Türkiye'nin batı illerine doğru bir göç hareketine girişmiştir. Bilindiği üzere Hicret Hz. Muhammed'in peygamberliğinin Mekke'den Medine'ye yapılan baskılar ve bu baskılara karşı koyacak nüfus ve gücü elde etmek amaçlı olarak ayrılmasıdır. Mekke döneminde Müslümanlar cihad faaliyetlerini sabırla, şefkatle ve dille gerçekleştirmişlerdir.²⁶⁶ Yapısal olarak benzemese de sürecini İslâm tarihi sürecine benzetmek isteyen Hizbullah Terör Örgütü de hicret faaliyetine girişmiştir. Hizbullah (İlim) terör örgütü 1995 yılında Menzil Grubu ve PKK ile girmiş olduğu mücadeleden zaferle çıkması üzerine gücünü ülke genelinde yayma ihtiyacı

²⁶² <http://huseynisevda.biz/news.php?readmore=812>; (06.11.2013)

²⁶³ Demirel, a.g.e, s.71

²⁶⁴ <http://www.aksiyon.com.tr/aksiyon/haber-14008-34-pkk-c-4leri-hizbullaha-veriyor.html>: (08.11.2013)

²⁶⁵ <http://sozcu.com.tr/2013/gundem/dugunde-hizbullah-pkk-catismasi-399785/>: (08.11.2013)

²⁶⁶ Kollektif, a.g.e, s.44

hissetmiştir. Ayrıca örgütün güçlenmesi üzerine güvenlik güçleri tarafından örgüt yöneticilerine yönelik operasyonlara başlanması örgütü zor durumda bırakmış ve “Hicret” batıya açılım politikasını benimsemiştir. Örgüt lideri Hüseyin Velioğlu 1995 yılından Diyarbakır’dan örgütün arşivini alarak sırası ile Mardin, Mersin, Konya ve İstanbul illerinde örgütü yönetmeye devam etmiştir.²⁶⁷ Zira Örgütün 1992 yılında Ege Üniversitesi İletişim Fakültesinde meydana gelen basit bir öğrenci eyleminin dışında batıda faaliyeti bulunmamaktaydı²⁶⁸

Hizbullah terör örgütü “Hicret” faaliyetleri sırasında Hz. Peygamberin Nebevi metodolojisi dışına çıkarak güçlenmiş oldukları bölgelerden ayrılmış farklı bir hicret anlayışı içerisine girmiştir. Bu aşamada örgüt öncelikli olarak deşifre olmuş veya yakalanması muhtemel örgüt mensuplarını bölgeden uzaklaştırmıştır. Bu eylemler içerisinde örgüt Vasat grubunu oluşturarak Gaziantep’e göç etmiş “Hicret” grubunu oluşturarak da Adana ve İçel, daha sonra Bursa ve İstanbul illerine göç etmiştir. Marmara’da da teşkilatlanan örgüt ileriki süreçte topyekûn cihat için düğmeye basmıştır.

Hicret süreci içerisinde yapılacak tüm faaliyetler belli bir plan doğrultusunda yapılmış ve gizliliğe azami şekilde dikkat edilmiştir. Gerçekleştirilen hicret faaliyetleri esnasında örgüt kendi içinden tasfiye etmek isteği elamanları ajanlıkla suçlayarak infaz etmiştir. İnfazlar örgütün “sığınak” olarak adlandırdığı yerlerde yapılmıştır. Bu sığınaklar hem örgütün kurulduğu doğu illerinde hem de örgütün yeni konumlandığı batı illerinde inşa edilmiştir.²⁶⁹ Sığınaklarda sorgulanan örgüt mensuplarının büyük bir kısmı yapılan işkencelere dayanamayıp ajan olduklarını itiraf etmiştir. Kontrolsüz şekilde büyüyen örgüt bir şekilde kontrol altına alınma amaçlı olarak mensupları ajan olarak suçlanarak infaz edilmiştir. Örgüt lideri Hüseyin Velioğlu’nun yapılan sorguları bizzat takip ettiği ve sormak istediği soruları örgüt elemanlarına ilettiği bilinmektedir. Yapılan bütün sorgular kameralara çekilmiş ve örgüt lideri Hüseyin Velioğlu’na iletildiği değerlendirilmektedir.²⁷⁰

1995’ten sonra güvenlik güçlerinin düzenlemiş oldukları operasyonlar sonucu yakalanan örgüt militanlarından alınan ifadeler, örgütün hücre evlerinden elde edilen arşiv belgeleri ve örgütsel dokümanlar ve sayıları çok az da olsa Abdulbaki Öz ve

²⁶⁷ S. Özeren, vd., a.g.m., s.148

²⁶⁸ Hikmet Çiçek, Hangi Hizbullah, Kaynak Yayınları, İstanbul Mayıs 2000, s.82

²⁶⁹ Faraç, *Batman’dan Beykoz’a Hizbullah’ın Kanlı Yolculuğu*, s.77-95

²⁷⁰ Çakır, a.g.e., s.91

Abdülaziz Tunç gibi itirafçıların verdiği bilgiler sonucunda Hizbullah terör örgütünün çökertilmesi amacıyla yoğun çalışmalar başlatılmıştır.²⁷¹

Hizbullah terör örgütünün medyada daha çok yer bulmasını sağlayan ve büyük sansasyonlara yol açmış olan iki kaçırma olayı Konca Kuriş ve İzzettin Yıldırım'ın kaçırılarak sorgulandıktan sonra infaz edilmesi olaylarıdır.

İlk olarak Konca Kuriş 16 Temmuz 1998 günü eşi Orhan Kuriş yanında olduğu halde 3 örgüt üyesi tarafından Mersin'deki evinin önünden kaçırılmıştır. Basında "Feminist İslâmcı" olarak tanınan Konca Kuriş bir miktar Hizbullah'ın içerisinde yer almış daha sonra bağını kesmiştir. Kadın hakları konusunda yapmış olduğu açıklamalar ile örgütten birçok kişinin ayrılmasına sebep olan Konca Kuriş'in sorgusu sırasında ki son sözlerinin "Ben bir Hizbu'l-İslâm'ım, yaşasın Hizbullah" olduğu belirtilmiştir.²⁷² Örgüt Konca Kuriş' in öldürülmesi ile ilgili olarak CNN Türk muhabiri Göksel Göksu'nun Mustazaf-Der Genel Başkanı ve Hizbullah ana davası avukatlarından Hüseyin Yılmaz ile yapmış olduğu 19.01.2011 tarihli röportajda Konca Kuriş'in 28 Şubat sürecinde medyada sıklıkla yer alan Yaşar Nuri Öztürk, Zekeriya Beyaz gibi isimler ile birlikte İslâm kamuoyunu sulandırmak için Özel Harp Dairesi tarafından görevlendirildiği yapılan sorgular sonucunda itiraf ettiğini belirtmiştir.²⁷³

Hizbullah terör örgütünün ses getiren ve kamuoyunda büyük yankılar oluşturan diğer kaçırma olayı Zehra Eğitim ve Kültür Vakfı başkanı İzzettin Yıldırım'ın kaçırılıp öldürülmesidir. Hizbullah'ın eylemlerine açıkça karşı çıkan ve benimsedikleri yolun yanlış olduğunu öne süren Yıldırım'ın faaliyetleri bölgede Hizbullah'ın eleman devşirmesinin önünde ki en büyük engel olarak görülmekte idi. İzzettin Yıldırım diğer Nur Cemaatlerinden farklı olarak Said Nursi'nin Kürtçülük konusunda ki görüşlerinin sansürlendiğini belirtiyordu. Ayrıca Said Nursi'nin vasiyet olarak bıraktığı Mısır'da ki El Ezher üniversitesine muadil olarak oluşturmak istediği Medresetü'l-Zehra isimli bir üniversitenin açılması için bölgede teşkilatlanmıştır. Hüseyin Velioğlu'nun talimatıyla kaçırılan ve bizzat Velioğlu tarafından sorgulandıktan sonra infaz edilen İzzettin Yıldırım'ın İslami kesimdeki önemli rolü ve medyanın olayı tüm ayrıntılarıyla gündeme getirmesi tüm dikkatleri örgüt

²⁷¹ Faraç, *Batman'dan Beykoz'a Hizbullah'ın Kanlı Yolculuğu*, s.95-104

²⁷² Çakır, a.g.e., s.82

²⁷³ <http://www.milliyet.com.tr/gonca-kuris-neden-olduruldu/guncel/haberdetay/20.01.2011/1341564/default.htm>; (11.11.2013)

üzerinde yoğunlaştırmıştır.²⁷⁴ Yıldırım'ın son sözleri ise “Borçlu olduğum kişiler var, öldükten sonra bu kişilere borcum ödensin.” olmuştur. Bu sözleri üzerine sorguyu yapan Velioğlu, Yıldırım'ın el yazısıyla bir vasiyetname hazırlamasına izin verdikten sonra infaz ettiği Beykoz'daki evde ele geçirilen kasetlerden anlaşılmıştır²⁷⁵.

4.3. 17 Ocak 2000 Beykoz Operasyonu ve Sonrasında Hizbullah'ın Durumu

Emniyet Genel Müdürlüğü 1995 yılından itibaren Hizbullah terörü üzerinde yoğunlaşmış ve örgütü çökertmek için birtakım seri ve planlı operasyonlara gerçekleştirmiştir. Yapılan bu operasyonların etkili bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan en büyük faktör PKK terör örgütünün bölgede gücünü yitirmesi ve güvenlik güçleri tarafından kontrol altına alınmasıdır.²⁷⁶ 1999 yılında itirafçılar Abdülbaki Öz ve Abdülaziz Tunç'un ve ele geçirilen örgüte ait belgelerden Mardin'de örgütün üs olarak kullandığı ve Hüseyin Velioğlu'nun da 6 yıl ikamet ettiği 3 katlı binaya düzenlenen operasyon ve buradan elde edilen bilgiler örgütün çözülmesi noktasında büyük katkılar sağlamıştır. Hizbullah itirafçısı Abdülaziz Tunç'un ifadesinde ve gazeteci Ruşen Çakır ile yaptığı röportajında örgütün bu binayı 5-6 yıl kadar ana karargâh ve bilgi işlem merkezi olarak kullandığı, kendisinin de 1,5 yıl bu evde kalarak örgütün arşivleme faaliyetlerine yardımcı olduğunu bu süreç içerisinde hiç dışarı ile irtibatının olmadığını belirtmiştir.²⁷⁷ Hizbullah Terör örgütü için arşivlenme örgütün idare edilmesinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Tunç'un vermiş olduğu bilgiler sayesinde Mardin'de örgütün yirmi bin sayfalık arşivi ortaya çıkartılmıştır. Çıkartılan bu arşiv sayesinde güvenlik güçleri Hizbullah'ın Türkiye'nin bütün bölgelerinde teşkilatlanmış olduğu gerçeğini öğrenmiştir.²⁷⁸

Diyarbakır, Batman, Mardin, Şanlıurfa illerinin terörle mücadele ve istihbarat birimlerinden toplanan veriler ışığında Diyarbakır merkezli olmak üzere kurulan “Hizbullah Koordinasyon Merkezi”nde örgüte ilişkin uzman ekiplerin çalışmalarıyla “Hizbullah Bilgi Bankası” ve “Hizbullah haritası” oluşturulmuştur. Oluşturulan raporlar ilgili birimlere gönderilerek bilgilendirilmeler yapılmıştır. Hazırlanan

²⁷⁴ Çakır, a.g.e., s.83-84

²⁷⁵ <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/printnews.aspx?DocID=-127332>, erişim tarihi:13.11.2013,

²⁷⁶ Bal, Hizbullah Örneği Çerçevesinde Polisin Terör Operasyonları ve Terörle Pro-aktif Mücadele, s.53-68.

²⁷⁷ Çakır, a.g.e., s.183.

²⁷⁸ Bal, Hizbullah Örneği Çerçevesinde Polisin Terör Operasyonları ve Terörle Pro-aktif Mücadele, s. 53-68.

raporlarda örgütün hicret faaliyetleri hakkında bilgiler yer almıştır.²⁷⁹ Örgüt lideri Hüseyin Velioğlu'nun talimatı ile kaçırıldığı düşünülen işadamlarının kredi kartları ile İstanbul'da alışveriş yapılması güvenlik güçlerinin ilgisini çekmiştir. Yapılan alışverişlerden birinde örgütün Beykoz'da bir eve çelik kapı sipariş vermesi ile 17 Ocak Beykoz operasyonuna başlanılmıştır. Yapılan bu operasyonda örgüt lideri Velioğlu öldürülmüş arşiv sorumlusu Cemal Tutar ve Şura üyesi Edip Gümüş yakalanmıştır. Güvenlik güçleri gerçekleştirilen bu operasyonda Velioğlu'nun Beykoz'da bulunduğunu bilmemektedir. Dönemin Emniyet Genel Müdürü Kazım Abanoz'un talimatı ile kurulan bir birim örgütün baskında yok etmeye çalıştığı bilgisayarlara yüklü bulunan örgüt arşivini geri getirmiştir.²⁸⁰ Örgüt yapılan operasyonun rastlantı icabı yapıldığını çünkü polis operasyonlarının yapısı itibari ile eş zamanlı, keşif ve gözleme dayanması gerektiğini fakat bu operasyonda anlık gelişmeler üzerine kurgulandığını ve içeriğinde belirtilen hususların bulunmadığını, güvenlik güçlerinin sayı ve teçhizat olarak yetersiz olduğunu fakat yapılan operasyonun örgüte büyük zarar verdiği belirtmektedir.²⁸¹

Hüseyin Velioğlu'nun öldürülmesi, örgütün üst düzey yöneticilerinin çoğunun yakalanması ve düzenlenen yüzlerce operasyon ile binlerce örgüt militanı hakkında dava açılması ile Hizbullah terör örgütüne büyük darbe vurulmuştur. Bu gelişmelerden sonra İsa Altsoy, Sulhattin Ürük, Hacı Bayancık, Mehmet Sudan, Haşim Alabalık, Mehmet Ali Alabalık, Metin Üslen, Murat Aktaş, Hacı İnan, Enver Kılıçaslan gibi örgütün üst düzey yöneticilerinin yakalanarak, örgüte nihai darbenin vurulması için çalışmalar başlatılmıştır. Örgütün yeni lideri olarak görülen ve Almanya'da olduğu tahmin edilen İsa Altsoy ve diğer üst yöneticiler hem örgütü yeniden toparlayabilmek hem de öldürülen liderleri Hüseyin Velioğlu'nun intikamını almak için çeşitli hazırlıklar yapmaya başlamıştır. Bu amaçla örgütün gündem oluşturacak bir suikast yapması ihtimali üzerinde durulmaktaydı ve örgütün çökertilmesi sürecinde en büyük paylardan birisine sahip olan Diyarbakır Emniyet Müdürü Ali Gaffar Okkan önde gelen hedeflerden biriydi. Okkan Hizbullah'ı bir "casuslar şebekesi" olarak nitelendirmekteydi. Örgütün hücre evlerinden birisinde Okkan'a yönelik ayrıntılı suikast planları çıkmasına rağmen Okkan böyle bir suikasta ihtimal vermemiş ve "Yapmayı çok isterler ama yapamazlar çünkü kontrolümüz

²⁷⁹ Faraç, a.g.e., s. 106-119.

²⁸⁰ Demirel, a.g.e., s.113-116

²⁸¹ http://huseynisevda.biz/viewpA.g.e.php?pA.g.e_id=37; (25.11.2013)

altındalar.” yorumunu yapmıştır. Eylül 2000’de yaptığı bu açıklamanın ardından 24 Ocak 2001 hava karadığı esnada evine dönmekte olan Gaffar OKKAN ve beraberindeki özel kalem müdürü ve koruma polisleri toplam 6 güvenlik görevlisi çapraz ateşe tutularak şehit edilmişlerdir.²⁸² Yapılan eylem Uğur Mumcu’nun ölüm yıldönümünde yapılması, 20 kişinin katılması, eylem tarzı açısından örgüt mensuplarınca mesaj vermek amacı ile eylemde kullanılması uygun olmamasına rağmen kullanılması, eylemin Hizbullah tarafından gerçekleştirildiğini göstermekte idi.²⁸³ Aksiyon dergisinin internet sitesinde “Ahmet Güner” tarafından yapılan “Şimdi Huzurlarınızda Hizbullah” isimli haberde devletin Silvan İlçesine giremediği 1995-1996 yıllarında buraya girerek infazlar gerçekleştiren Hizbullah örgütü mensupları tarafından Gaffar Okan’a yönelik suikast gerçekleştirildiği belirtilmiştir.²⁸⁴ Mehmet Faraç, Gaffar Okkan’ın şehit edilmesinden beş gün önce yazmış olduğu yazıda örgütün henüz tam olarak bitirilemediğini iki sebebe dayandırmıştır. Bunlardan biri hala örgütün üst düzey yöneticilerinden İsa Altsoy, Sülhettin Ürük, Hacı Bayarcık gibi örgüt yöneticilerinin hala yakalanamamış olmasıdır. Diğer unsurda Diyarbakır polisi tarafından kimlikleri belirlenen tetikçi olarak adlandırılan 26 örgüt mensubuna hala ulaşılamamış olmasıdır.²⁸⁵ Zira örgüt açıklamalarında Gaffar Okan’a yönelik eylemi Hüseyin Velioğlu’nun intikamı olarak yaptıklarını beyan etmiştir.²⁸⁶

Güvenlik güçleri tarafından 17.01.2000 ile 18.05.2000 tarihinde Diyarbakır Özel Güvenlik Mahkemesi kapsamında bulunan illerde ele geçirilen silah ve sanık miktarı şu kadardır.

24.03.2007 günü Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, terör örgütü Hizbullah adına, 1992–1994 yılları arasında 71 adam öldürme, 90 adam yaralama, çok sayıda bombalı saldırı, adam kaçırma ve sorgulama eylemlerini gerçekleştirdikleri gerekçesiyle 13 yıldır yargılanan ve 20’si hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilen 34 sanık ile ilgili 1100 sayfalık gerekçeli kararında Hizbullah/İlim ve Menzil gruplarının amacının, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde, şer’i hükümlerle yönetilen bir “Kürt İslâm devleti” kurmak olduğunu belirtmiştir.²⁸⁷ Ayrıca güvenlik güçleri tarafından örgüte yönelik gerçekleştirilen operasyonlarda 17

²⁸² <http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/58964.asp>; (27.11.2013)

²⁸³ Çakır, a.g.e, s. 65.

²⁸⁴ <http://www.aksiyon.com.tr/aksiyon/haber-7300-34-simdi-huzurlarinizda-hizbullah.html>: (27.11.2013)

²⁸⁵ <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=73>: (27.11.2013)

²⁸⁶ <http://www.haberler.com/hizbullah-in-kahreden-gaffar-okkan-gerekcesi-haberi/>; (21.09.2007).

²⁸⁷ <http://www.sabah.com.tr/2007/03/24/gnd92.html>; (24.02.2012).

Ocak-18 Mayıs 2000 tarihleri arasında yakalanan sanık ve mühimmat miktarı şunlardır.²⁸⁸

Gözetim altına alınan sanık sayısı: 1789

Öldürülen Militan: 17(erkek)-2(bayan)

Uzun namlulu silah: 91

Kısa namlulu silah: 372

Uzun namlulu şarjör: 221

Kısa namlulu şarjör: 283

El bombası: 681

Uzun namlulu silah mermisi: 28204

Kısa namlulu silah mermisi: 8847

Av tüfeği: 22

Lav silahı: 3

El bombası fünyesi: 617

Havan: 1

Sığınak: 47

Hücre evi: 11

Dinamit lokumu: 9

Otomatik saat: 12

Kanas dürbünü: 3

Roketatar dürbünü: 8

TNT kalıbı: 7

Roketatar mühimmatı: 145

Roketatar sevk fişeği: 128

Kasatura: 51

Hücum yeleşi: 15

Kütüklük: 36

Tabanca kılıfı: 42

Şarjör kılıfı: 8

Gaz maskesi: 1

Bilgisayar: 6

Kamera: 3

²⁸⁸ Diyarbakır DGM Hizbullah Ana Davası İddianamesi

16 Mart 2007 günü Başbakanlık Müsteşarı Ömer DİNÇER başkanlığında toplanan Başbakanlık Takip Kurulu'nda Hizbullah masaya yatırılmış, örgütün Güneydoğu'da yeni bir stratejiyle yeniden yapılanma çabalarının olduğu ve devletin buna karşı ne tür tedbirler alacağı tartışılmıştır. Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, MİT Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Diyanet İşleri Başkanlığı'nın temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen bu toplantıda MİT ile emniyet istihbaratının hazırladığı rapor sunulmuştur. Raporda Hizbullah'ın kamuoyuna sempatik görünmek amacıyla TV kanalı kurduğu, Diyarbakır'da hastane açılması çalışmaları yaptığı, aşevleri lise ve üniversite öğrencileri için pansiyon açılması gibi projeler geliştirdiği, yoksullara yardım kampanyaları, hastaların kan ihtiyacını karşılamak için çalışmalar yürüttüğü, kurban derisi gibi organizasyonlar düzenleyerek Filistin'de zulme uğrayanlar ile Diyarbakır ve Batman'da sel felaketinde zarar görenlere karşı yardım kampanyaları oluşturduğu hususları ele alınmıştır.²⁸⁹

Hizbullah'ın sivil toplum kuruluşları (STK) aracılığıyla legal bir görünüm kazanarak toplum nezdinde daha saygın bir konuma gelmeyi ve sempatizan kitlesini genişletme çabaları içinde olduğu kanısına varılmaktadır. Hizbullah birçok yerde Mustazaf Derneği çatısı altında Batman'da Umut-Der, Gaziantep, Diyarbakır, Elazığ ve Van'da Toplumsal Hakları ve Değerleri Koruma, Eğitim, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Toplum-Der) çatısı altında faaliyet gösterdiği iddia edilmektedir. Dernekler faaliyetleri çerçevesinde gazete, dergi ve yardım kuruluşları da bulunmaktadır. Bu faaliyetleri içerisinde bölgedeki varoş olarak adlandırılan bölgelerde gıda, kırtasiye ve para yardımı gibi faaliyetler yer almakta ve bu sayede örgütün bölgede kaybetmiş olduğu itibar tekrardan ayağa kaldırılmaya çalışmaktadır. Örgüt hakkında www.yeniaktuel.com adlı internet sitesinde Sezin Özsel isimli yazarın "Şimdi Almanya'dan da "Müjde"leniyorlar" isimli haberinde şu ifadeler yer verilmiştir;

"Birbiri ardına yapılan operasyonlarla yüzlerce militanı tutuklanan Hizbullah şimdi kılık değiştirdi. Hizbullahçılar silahlı mücadeleyi reddeden İslâmi grupların içlerine sızıyor, Said-i Nursi, Prof. Dr. Esat Coşan, Fethullah Gülen, Süleyman Hilmi Tunahan gibi geniş kitlelere mal olmuş İslâmcı liderlerin kitaplarını okuyorlar. Almanya'da Yeni Müjde dergisini yayınlayan örgüt, Diyarbakır'da üniversiteye hazırlık dershanesi işletiyor, çocuk dergisi çıkartıyor. Geçen hafta Ankara'da yapılan bir

²⁸⁹ <http://www.milliyet.com.tr/Siyaset/HaberDetay.aspx?aType=HaberDetayArsiv&KategoriID=4&ArticleID=192181&PA.G.E=1>: (27.11.2013)

operasyon ile gündeme gelen Hizbullah'ın, yakalanan belgeler ışığında 2008 fotoğrafı bir hayli renkli. 17 Ocak 2000'de, İstanbul Beykoz'da Hizbullah'a karşı ilk operasyon gerçekleştirildi. Bu operasyonda örgütün lideri Hüseyin Velioğlu öldü. Velioğlu ile birlikte de Hizbullah'ın merkez arşivi deşifre oldu. Bu bilgiler ışığında Şırnak'tan Ankara'ya, Diyarbakır'dan Konya'ya kadar pek çok ilde eşzamanlı operasyonlar gerçekleştirildi. Örgüt bu operasyonlardan sonra neredeyse yok olmak üzereydi. Hizbullah aldığı ağır darbeden kurtulmak, bozulan imajını düzeltmek için bu defa taktik değiştirdi. Legal faaliyetlere yönelen Hizbullah, lider kadrosunu yurtdışına taşıdı. Örgüt yurtdışında Türklerin yoğun olarak yaşadığı ülkeleri hedef seçti. Şimdi Almanya, İsviçre, Fransa, Hollanda, Avusturya gibi ülkelerde faaliyet gösteriyor. Avrupa grubunun başında ise Hizbullah'ın günümüzdeki lideri İsa Altsoy var. Altsoy'un yanı sıra Ali Demir, Erdoğan Kığın ve Bilal Atmaca Hizbullah'ın Avrupa'da yaşayan üst düzey lider kadrosu. Hizbullah, Avrupa'da 2000'de gerçekleştirilen operasyonla bozulan imajını, dağılan kadrolarını toparlama peşinde. O yüzden de şiddetten son derece uzak bir profil çiziyor. Ders grupları oluşturuyor, düğün, cenaze gibi sosyal içerikli ziyaretler yapıyor. CD ve kasetler satıyor. Ancak bunları yaparken ders grupları, tıpkı Türkiye'de olduğu gibi diğer grupları tanımıyor, örgütten başlarındaki imam dışında da kimseyi bilmiyor. Hizbullah bu arada Avrupa'da dergi de yayınlıyor. Daha önce Müjde ismiyle yayınladıkları derginin başında Ali Demir var. Demir aynı içerikli dergiyi şimdi Yeni Müjde adıyla çıkarıyor. Dergi Avrupa'nın tüm ülkelerinde satışa sunuluyor. Hizbullah'ın Almanya'da Kültür ve Araştırma Merkezi, "Kompas.e e.V." derneği ile Vahdet Bürosu bulunuyor. Avrupa'da bu faaliyetleri bulunan örgüt Türkiye'de de boş durmuyor. Güneydoğu Anadolu başta olmak üzere tüm Türkiye'de hızla örgütleniyor. Bunun için de en başta Mustazaflar Derneği'ni kullanıyor. Hizbullah'ın etkinlik alanı sadece Mustazaflar Derneği ile sınırlı değil. Örgüt 33 derneği kontrol altında tutuyor. Umut-Der (Muhtaçlar İle Dayanışma Derneği), İkra-Der (İkra Eğitim, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği), İhya Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği, Bilge Kültür Eğitim Sağlık ve Dayanışma Derneği, Şefkat Eli-Der (Şefkat Eli Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği), Akdeniz Kültür İlim Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Anadolu İlim, Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Anadolu-Der), Toplumsal Dayanışma ve Şura Derneği (Şura-Der) bu derneklerin en belli başlıları. Örgütün üç tane de kitabevi var; Seyran Reklam, Özlem ve Dua isimlerinde. Seyran Reklam, Güneydoğu Anadolu'da, Bingöl'de yayıncılıkla uğraşiyor. Özlem ve Dua ise İstanbul'da İslâmcı yayınevleri arasında yer alıyor. Mustazaflar Derneği adını, Danimarka'da yayınlanan Hz. Muhammed karikatürlerinden sonra duyurdu. Dernek Diyarbakır'da on binlerce insanın katıldığı büyük bir miting düzenlenmesine öncülük etmişti. Büyük şehirlerde ise ramazan aylarında kurduğu iftar çadırları, yardım paketleri ile ortaya çıktı. Hizbullah Bingöl'de BİL, Diyarbakır'da ise As İntegral dershanelerini işletiyor. Bu dershanelerde özellikle lise çağındaki öğrencilere ulaşan örgütün bir de haftalık gazetesi var; Doğru Haber. Kısa dönemlik

hedefleri arasında gazeteyi günlük hale getirmek ve bir televizyon kanalı kurmak var. 35 bin dolara satın alınan Çağrı FM'de örgütün denetiminde yayın yapıyor. Ancak güvenlik güçlerine göre asıl hedefleri ülke çapında yayın yapacak bir televizyon kanalına sahip olmak. Türkiye'de yayın yapan, İnzar dergisi de örgütün yayın organları arasında. 19 bin tiraja sahip derginin bir de çocuk eki var. Hizbullah, sadece üniversiteye hazırlık dersaneleriyle yetinecek gibi gözüküyor. Diyarbakır'da bu yıl faaliyete geçecek bir özel okulunda inşaatı sürüyor. Hizbullah eskiden olduğu gibi Kürt kartına oynamaya devam ediyor. Düzenlenen etkinliklerde özellikle Kürtçe konuşuyor, cenazelerde Kürtçe mevlit ve kasideler okuyorlar. İnzar dergisinde de Kürt Gerçeği adlı bir diziyi yayına soktu Hizbullah. Bu konudaki ilham kaynakları ise iddialarına göre İmam Humeyni: "Dünya ve ahiretleri heba olmaya doğru giden, kendileri hakkında İmam Humeyni'nin 'Ümmetimin yetimleri' dediği Müslüman Kürt halkına daha çok sahip çıkmamız, Kur'an'a ve İslâm'a dönmeleri için gecemizi gündüzümüze katmamız gerekmektedir." Güneydoğu'da 1990'lı yılların ortalarına kadar yaşanan faili meçhulleri, satırlı cinayetleri, Kürt milliyetçiliği ile tanınan şahıslara yönelik suikastları hatırlayınca İnzar'da yayınlanan yazı oldukça şaşırtıcı."²⁹⁰

12 Şubat 2006 Pazar günü Diyarbakır İstasyon Meydanı'nda onbinlerce kişinin "Peygambere Saygı Mitingi"nde bir araya gelip Hz. Muhammed karikatürlerini protesto etmesi ve 16 Nisan 2006 Pazar günü, yine Diyarbakır'da, Atatürk Stadı'nda yapılması planlanıp kapasitesi yetersiz olduğu için İstasyon Meydanı'na alınan "Peygamber'e Sevgi" toplantısına yine onbinlerce kişinin katılması bunun en çarpıcı örneklerinden birisi olmuştur.²⁹¹ Bölgede ki halkın dine olan duyarlılığından dolayı bu katılımlar günden güne artmaktadır. Taraf gazetesi yazarı Önder Aytaç tarafından 22.02.2010 tarihinde "Diyarbakır ve Kürt Hizbullah'ı" adlı yazıda örgütün legal faaliyetleri tarafından düzenlenen "Evindarén Péxember Platformu" (Peygamber Sevdalıları Platformu) tarafından organize edilen "Mewluda Muhammedi" etkinliğine yaklaşık 80-100 bin kişi katıldığı bildirilmiştir.²⁹²

4.4. Hizbullah Terör Örgütünün Eleman Profili

Radikal İslâm ya da diğer fundamentalist hareketlere giren insanların içerisinde ileri derecede eğitim almış kimselerin olduğu bilinmektedir. Bunun sebebi eğitim almalarına rağmen bazı kişilerin toplum tarafından kendilerine yeteri kadar fırsat verilmediğini düşünmektedir ve hayal kırıklığına uğramaktadır. Bu insanları hayal kırıklığına iten sebepler içerisinde globalleşme ve batının kültür alanını

²⁹⁰ <http://www.yeniaktuel.com.tr/tur104-2,176@2100.html>; (27.11.2013)

²⁹¹ <http://www.rusencakir.com/Default.aspx>; (15.02.2012).

²⁹² <http://www.taraf.com.tr/onder-aytac/makale-diyarbakir-ve-kurt-hizbullahi.htm>; (27.11.2013)

üzerindeki hakimiyeti sıralanabilir.²⁹³Bu yönü ile örgütler için bahsettiğimiz yetersiz eğitim ve yetersiz din bilgisi gibi olgular üniversite okumuş, üstün tahsil almış kişiler içinde geçerlidir.

Hizbullah terör örgütünde örgüt üyelerinin aile yapıları incelendiğinde;

- Bu ailelerin genelde Kürt kökeni olduğu - Örgütü PKK' ya alternatif olarak gördüğü, büyük bir kısmının Mardin, Diyarbakır ve Batman nüfusuna kayıtlı olduğu.
- Çok çocuklu ailelerden geldikleri,
- Dar gelirli veya orta gelirli ailelerden geldikleri,
- Adli Sicillerinin temiz olduğu,
- Ailelerinin İslami kuralları dikkate alan, muhafazakâr yapıda oldukları görülür.

Örgüt mensuplarının birçoğu orta ve lise dengi okullardan mezundur. Az da olsa üniversiteli mevcuttur. Başlangıçta dini bilgiye ağırlık verildiğinden dolayı eğitim seviyesine çok da önem verilmediği görülür. Üniversiteliler genelde tebliği çalışmalarına, orta yahut lise dengi mezunları ise askeri kanat faaliyetlerine katılırlar.

Örgüt mensuplarının yaşları 1937 doğumludan 1979 doğumlulara kadar geniş bir yelpaze içinde yer alır. Son dönemlerde ise ağırlıklı olarak 1970-1974 doğumlular mevcuttur.²⁹⁴

Eğitim düzeyi düşük olan bu gençleri örgüt ergenlik çağında kazanmaktadır. Örgüt Bölgede ki ailelerin çok çocuklu olmasından ve ergenlik psikolojisinden yararlanarak bu kişileri örgüte devşirmektedir. Örgütün askeri kanat mensuplarının %57 14-17 yaş aralığında bulunmaktadır. Yine örgütün silahlı kanat mensuplarının %73 lise, %7 üniversite,%9ilkokul ve %9ortaokul mensubudur.²⁹⁵ Buradan da anlaşılacağı üzere örgüt silahlı eylemlerini eğitim düzeyi düşük olan mensuplarına yaptırmaktadır.²⁹⁶

Bölgede örgütün eleman devşirmesini kolaylaştıran devletin yanlış politikaları da bulunmaktadır. Bölgenin eğitim konusunda geri kalmış olması işsizlik oranının diğer bölgelerde yaşayan vatandaşlarımıza göre daha fazla olması, devletin ibadethanelerde yeteri kadar etkin olması Hizbullah'ın eleman kazanma sürecini

²⁹³ Samuel Huntington. (2001). "Medeniyetler Savaşta mı?", *ABD, Terör ve İslam*, Demirhan, A. (der.), Vadi Yayınları, İstanbul, s.149

²⁹⁴ Avcı, a.g.e., s.162.

²⁹⁵ Özeren, a.g.e., s.151

²⁹⁶ Hikmet Çiçek. (2000). *Hangi Hizbullah*, Kaynak Yayınları, İstanbul, s.135

kolaylaştırmıştır.²⁹⁷ Örgüt 2000 yıllara kadar camileri üst olarak kullanmıştır. Ülkemizde bulunan insanların camilere karşı hassas olmasından faydalanan özellikle akşam ve yatsı namazlarının sonunda camilerde tebliğ faaliyetlerini sürdürmüştür.²⁹⁸ Devlet tarafından eğitim düzeyi az olan kişileri kadrolu imam ve müezzin olarak atanması bölgede Hizbullah'ın camilerde kolay bir şekilde teşkilatlanmasını sağlamıştır.²⁹⁹ Bunun yanı sıra örgüt bölgede "Melle" olarak adlandırılan, bölge halkı ile birinci dereceden ilişkiler kurabilen kişilerin etkinliklerinden yararlanmıştır.³⁰⁰ Cami faaliyetleri hakkında örgüt "hüseynisevda.com" adresinde Abdullah Hocaoğlu adıyla yazılan "Dünü ve Bugünüyle 17 Ocak Süreci Kemalist Rejimin 17 Ocak Sürecine Kadar Hizbullahi Harekete Karşı Yürüttüğü Kirli Savaş" adlı yazı dizisinin 20.01.2009 tarihli dördüncü yazısında cami faaliyetlerinin nasıl kullanıldığına yönelik şu ifadeler kullanılmıştır.

"Böylesi geçmişi olan rejim, Hizbullahi hareketin tanınmasıyla birlikte yoğun istihbari faaliyetlere başlayarak hareketi deşifre etmek istemiştir. Karşılarında, açıktan savaşan ve silah kullanan bir yapı olmadığından cemaatin açık faaliyet alanı olan camilere yönelen rejim güçleri, camilerde Ku'ran-ı Kerim dersi veren çocuk yaştaki gençleri gözaltına alarak işkenceden geçirmeye, zindanlara doldurmaya başlamıştır. Yıllardır kendisini Müslüman gösteren, camilerin açık olduğunu iddia eden bir rejimin aynen otuzlu yıllardaki gibi camilere kilit vurmaya kalkması ve Kur'an dersi verenlerin terörist muamelesine tabi tutulması, rejimin gerçek yüzünün göstergesidir"³⁰¹ "

Rejimi ortadan kaldırmayı hedefleyen terör örgütlerinin başarıya ulaşması için azami olarak gizliliğe riayet ederek illegal olarak örgütlenmeleri gerekmektedir. Mevcut olan bu örgütlenme merkez yapı (çekirdek kadro), silahlı birim ve propaganda biriminden oluşur. Lider kadronun içerisinde bulunduğu genellikle eğitilmiş isimlerden oluşan merkez kadro kararların alınması yönetim stratejisinin belirlenmesi gibi hususlardan sorumludur. Silahlı birim örgütün şiddet unsurunu gerçekleştiren birimdir. Propaganda birimi Legal ve illegal alanlarda örgüte elaman kazandırma amaçlı olarak propaganda yapan birimdir.³⁰² Tabloda da görüldüğü üzere Hizbullah Terör örgütünün yapılanması tam bu doğrultuda meydana gelmiştir.

²⁹⁷ Özeren, vd., a.g.m., s.153-159

²⁹⁸ Hizbullah Ana davası İddianamesi, Hazırlık 2000/143

²⁹⁹ Kemal Lale, *State, Authority and Turkish Hizbullah*, (09.01.2007),

http://todayszaman.com/columnistDetail_getNewsById.action?newsId=124273; (28.11.2013)

³⁰⁰ Özeren, a.g.e,158

³⁰¹ Abdullah Hocaoğlu. Dünü ve Bugünüyle 17 Ocak Süreci-4-

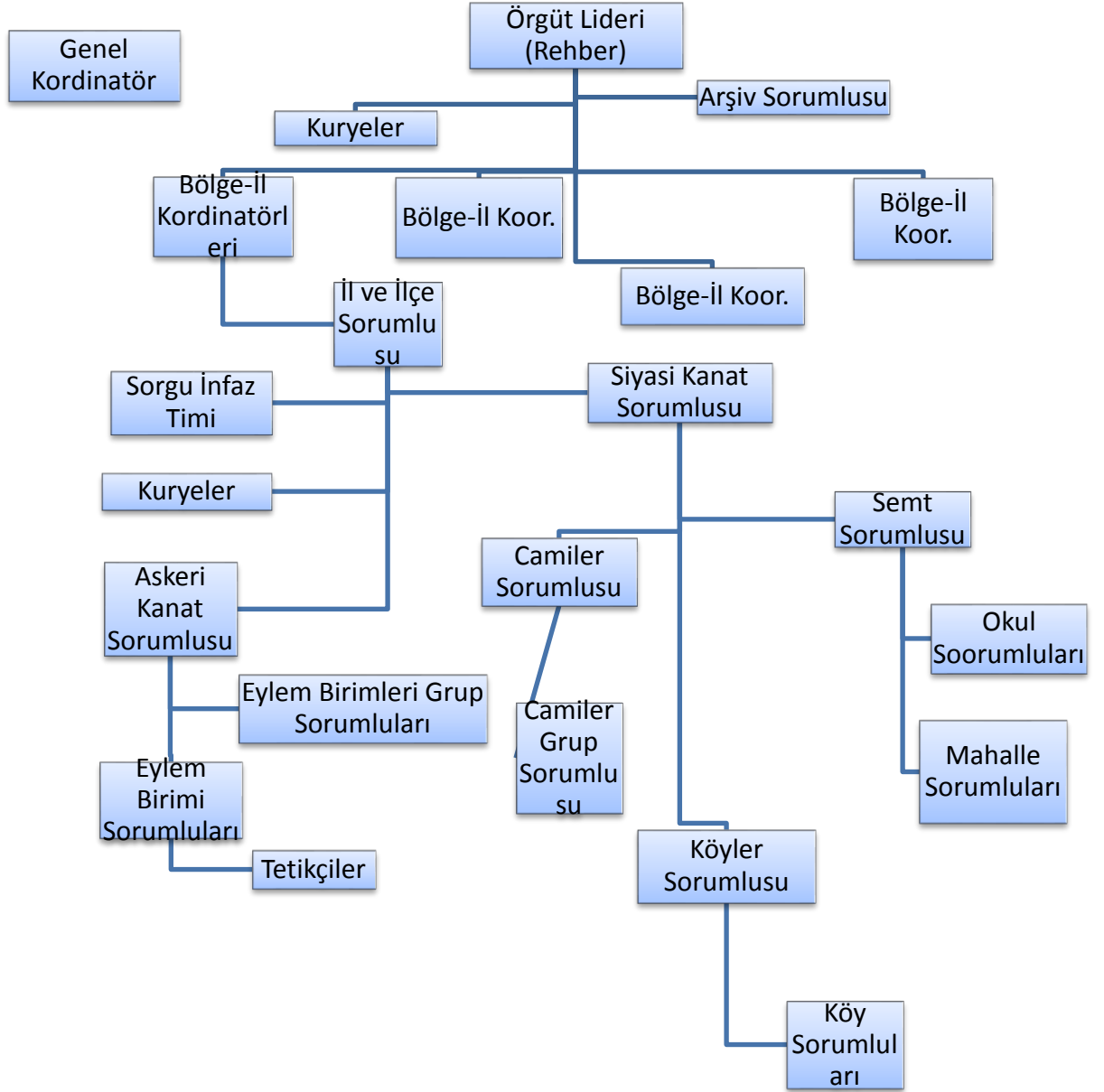
<http://huseynisevda.biz/news.php?readmore=623>: (21.02.2009)

³⁰² Dilmaç, a.g.e., s.360.

Birbirinden habersiz işleyen kuryeler ve her derecede örgüt liderine bağlı yapılar legal ve illegal amaçlı faaliyetler yürütmüştür.

10. Şekil 3: Örgütlenme Şeması³⁰³

³⁰³ Demirel,a.g.e., s.299.

SONUÇ

1980’li yıllarda Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizdeki kitapevleri etrafında kümelenen ve İslâmi anlayışın şiddet yoluyla, cihatla yerleştirilmesi düşüncesini taşıyan hareketlerin din kisvesine bürünmesi ile Türkiye dini istismar eden terör örgütleri ile tanışmıştır. 1979 İran İslâm devriminin beraberinde getirdiği hava, İhvan-ı Müslimin (Müslüman Kardeşler), İslâmi Cemaat gibi Radikal İslâmcı hareketlerin etkileri, Selefî İslâm yorumunun yaygınlık kazanması, Hasan el Benna, Seyyid Kutup, Mevdudi, Humeyni, Ali Şeraiti gibi yazarların yazdıkları kitaplar ve oluşturdukları düşünce sistematiğinin etkisiyle İslâmi düşüncenin şiddete başvurularak yayılması ve cihatçı mantık diğer İslâm ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de kendisine belli bir taban bulmuştur. Hizbullah terör örgütü bu tabandan istifade ederek Türkiye’deki anayasal düzeni silah zoruyla değiştirerek yerine Şer’i esaslara dayalı bir Kürt İslâm devleti kurmak amacıyla yola çıkmış ve “Hizbulşeytan” olarak nitelediği ve cahili sistemin temsilcileri olarak gördüğü kişilere ve gruplara yönelik silahlı saldırılarıyla faaliyetlerine başlamıştır.

İlk hedef olarak PKK terör örgütünü kendisine hedef seçen örgüt girdiği kanlı çatışmalar neticesinde her iki terör örgütünden yüzlerce kişinin ölümüyle sonuçlanmış bir süreç başlamıştır. Ardından diğer Hizbullah terör örgütü olan Menzil grubuyla çatışmalar başlamış ve Hizbullah İlim grubunun Menzil grubunu tasfiye etmesiyle bölgede tek güç olma amacıyla olan örgüt daha da güç kazanmıştır.

1995 yılına gelinene kadar “önce PKK sonra devlet” stratejisini benimseyen Hizbullah örgütünün üs.ü olarak kabul edilen Silvan ilçesinin Yolaç köyüne güvenlik güçlerince düzenlenen operasyonun ardından devlet-Hizbullah çatışması başlamıştır. Yakalanan örgüt mensupları ve az sayıda itirafçının ifadeleri doğrultusunda Mardin ilinde Hizbullah lideri Hüseyin Velioğlu’nun da 6 yıl ikamet ettiği, örgütün ana üs.ü ve bilgi işlem merkezi olarak kullandığı eve yapılan baskın ile 20.000 sayfaya yakın örgüt arşivi ele geçirilmiş ve örgütün çözülmesi için çalışmalar başlatılmıştır. Örgüt bu aşamadan sonra “hicret” adı altında Gaziantep, Şanlıurfa, Mersin, Adana, Bursa, Düzce, Kocaeli gibi Batı illerinden başlayarak İstanbul ile devam eden “Batı’ya açılım ve yaygınlaşma” sürecini başlatmıştır. Hedefini 2000’li yıllara kadar önce İstanbul ardından tüm Türkiye’de örgütlenerek İran benzeri bir İslâm devleti kurma olarak tespit eden örgüt bu doğrultuda çalışmalara yoğunluk vermiştir.

17 Ocak 2000’de polisin Hizbullah militanlarını takibi sonucunda Beykoz’daki bir villaya ulaşılmış, tüm Türkiye’nin televizyonlardan canlı olarak

izlediği ve Hizbullah lideri Hüseyin Velioğlu'nun ölü, örgüt üst düzey yöneticileri Edip Gümüş ve Cemal Tutar'ın sağ olarak yakalanmasıyla sonuçlanan operasyon gerçekleştirilmiştir. Daha sonradan bu evin örgütün yeni karargâhı ve bilgi işlem merkezi olduğu anlaşılmıştır. Evde bulunan bilgisayar disketleri ve hafızalarından binlerce örgüt mensubuna ait özgeçmiş raporları ve diğer örgütsel dokümanlara ulaşılmıştır. Daha önceden Diyarbakır merkezli olarak oluşturulmuş olan “Hizbullah Bilgi Bankası” ve “Hizbullah Haritası” yeni bilgiler doğrultusunda güncellenerek tüm Türkiye çapında Hizbullah yapılanmalarını ortaya çıkarmak ve terörün kökünü kazımak için seri ve planı operasyonlara başlanmıştır. Binlerce örgüt militanı silahları ile birlikte yakalanmış ve “domuz bağı” olarak bilinen yöntem de dâhil olmak üzere işkence edilerek öldürülmüş yüzlerce insanın cesetleri “mezar evler” den çıkarılmıştır. Ayrıca sığınaklardan sağ durumda onlarca insan kurtarılmıştır. Dağılma aşamasına gelmiş olan örgüt toparlanmak ve öldürülen liderlerinin intikamını almak amacıyla 24 Ocak 2001 günü Diyarbakır Emniyet Müdürü A.Gaffar OKKAN ve beraberindeki 5 polisi son derece organize ve iyi planlanmış bir suikastla şehit etmişlerdir.

Bundan sonraki süreçte Hizbullah'ın, sivil toplum kuruluşu görüntüsünde legalleşme yoluna giderek taban kazanmaya çalışma, yoksullara, Filistin'e yardım adları altında para toplama, Kurban bayramında deri toplama, Ramazan bayramında yemek dağıtma ve iftar çadırları kurma, okul çağındaki çocukların kalem, defter, kitap ihtiyaçlarını karşılama, Kutlu Doğum haftasına yönelik etkinlikler düzenleme gibi çeşitli uygulamalarla yeni bir strateji ve yeni bir anlayışla varlığını sürdürmeye çalıştığının ipuçlarını edinmekteyiz. 20.000 kişiye yakın şahsın Hizbullah ile militan ve sempatican seviyelerinde ilişki kurduğu ve 25 yıla varan deneyimiyle Hizbullah'ın tamamen bittiğini söylemenin safdillik olacağı, müstakil bir terör örgütü olarak devam edebileceği gibi El-Kaide gibi radikal dini motifli örgütlerin Hizbullah'ı taşeron olarak kullanabileceği ihtimalinden hareketle bu yeni dönemde daha dikkatli ve tetikte olmak gerekmektedir.

Geleneksel olarak İslâm'ı yaşayan ve mütedeyyin olarak nitelenen vatandaşlar ile şiddeti kendisine yol olarak seçmiş terör örgütleri ayrımının titiz bir şekilde yapılması, insan hakları ve demokrasinin temel ilkeleri çerçevesinde insanların dini düşünce ve kanaatlerini legal yollardan ifade etmelerine imkân tanınması ve halkın desteğinin kazanılmasının yeni dönemde dini motifli terör örgütleriyle mücadele açısından olmazsa olmazlar arasında olacağı garantisindeyiz.

Hizbullah ve diğer din eksenli terör örgütlerine katılım sebeplerinin başında din bilgisi eksikliği gelmektedir. Dini hassasiyet, düşük din bilgisi ile birlikte değerlendirildiğinde bölge insanının, bilinç düzeyi düşük dindarlık yaşadığı ve doğal olarak da dini söylemlerle gelen terör örgütü propagandalarına açık olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Nitekim doğru dini bilginin eksikliği, terör örgütleri tarafından eleman kazanma noktasında istismar edilen en önemli noktalardandır. Araştırma bulgularına bakıldığında; her 100 örgüt elemanından 95'inin dini bilinçli yaşamadığı görülmektedir. Doğru ve sağlıklı dini bilgiye formel mekanizmalar aracılığıyla ulaşımın mümkün olmadığı durumlarda oluşan bu boşluk, Hizbullah terör örgütü gibi dini istismar eden örgütler tarafından kolaylıkla doldurulmaktadır.

Sağlıklı dini bilgiye ulaşımın kısıtlı olduğu durumlarda boşluğun örgüt elemanlarınca doldurulduğunu ve kişilerin motive edilerek çeşitli eylemlerde kullanıldıkları bilinmektedir. Dini konularda bireylerin bilgisizlikleri, kişilerin kolayca kandırılabilmesine ortam sağlamakta ve terör örgütleri de seçilmiş ve manipüle edilmiş ayetlerle, bireyleri kendi ideolojileri doğrultusunda besleyerek eylem yapabilecek seviyeye getirmektedir. Özellikle Hizbullah terör örgütü, Kur'an kursları ve camileri propaganda çalışmalarını için araçsal mekânlar olarak kullanmış, camileri kendi kontrolü altında tutmak için çalışmalar yapmıştır. Bu durum bölgeden bir kişi ile yapılan bu mülakatta şu şekilde belirtilmiştir; "Yapılması gereken şey şu; dindar insanı, örgütün kışkacından kurtarmak. Yani örgütten başka alternatifi yoksa adamın dini yaşama ve dini anlatma noktasında, Hizbullah terör örgütünden başka bulunduğu bölgede alternatif bulamıyorsa, örgütün ağına otomatik olarak gidiyor zaten." Devletin dini hizmet götüremediği ve geleneksel otoriteyi kıramadığı bölgelerde Hizbullah terör örgütü daha fazla taban kazanmıştır.

Hüseyin Velioğlu'nun ölümünden sonra Hizbullah terör örgütünün boşalan liderlik koltuğuna İsa Altsoy'un getirildiği bilinmektedir. İsa Altsoy örgütün stratejisini ve hedeflerini anlattığı "Kendi Dilinden Hizbullah" adlı kitap ile 17 Ocak 2000 tarihindeki Beykoz operasyonu sonrasında devlet merkezli propaganda faaliyetleri ile kamuoyunda örgüte yönelik sistemli bir karalama kampanyasını başlattığını dile getirmiştir.

Kitapta 1970'li yıllarda örgütün kuruluş süreci ile gelişimi örgüt bakış açısıyla anlatılmıştır. 1979-1991 yılları arasında yaşanan olaylar ele alınmış ve örgütün stratejisinin belirlenmesi açısından Kuruluş, Tebliğ ve Cemaat aşamalarının nasıl olması gerektiği anlatılmıştır. 1991-1995 yılları arasında meydana gelen olaylar

neticesinde PKK ile yaşanan çatışmalar ile Menzil grubu ile anlaşmazlıkların nedenleri anlatılmıştır. Örgütün yeni dönemde Avrupa merkezli faaliyetleri anlatılmış ve Avrupa’da örgütün stratejilerine yer verilmiştir. Kendi içinde bulunan hainler ile hesaplaşılması ve ajanların temizlenmesi gerektiği dile getirilmiştir. Kitapta yer alan bölümlerde örgütün İran rejimine sempati duyduğu fakat bu sempati neticesinde de örgütün hiçbir şekilde İran ile bağlantısı olmadığı iddia edilmiştir.

Sonuç olarak söylenebilir ki tarihsel süreçte İslam Dünyasında kökü çok eskilere dayanan bir takım siyasi hadiselerin günümüze yansımaları pek çok defa ayrılıkları destekler mahiyette olmuştur. Haricilerden başlamak üzere birbirlerini “Kafirlikle” itham eden teşekküllerin, zaman içerisinde bu söylemlerini eyleme dönüştürerek bir terör şebekesi haline geldikleri görülmektedir. Bu hareketlerin günümüze bir yansıması şeklinde algılanabilecek olan Hizbullah Terör Örgütü’nün kullandığı jargonun da aynı minval üzere olduğu görülmektedir. Sadece gayrimüslim devletlerle değil Türkiye Cumhuriyeti gibi halkı Müslüman olduğu halde devletinin “kâfir” olduğunu iddia ettikleri devletlere karşı kendilerince mücadele etmektedirler. Bu mücadele esnasında özellikle halkı kendilerine karşı bilinçlendirmeye çalışan ve devlet-halk kucaklaşmasını sağlayan aydın ve bürokratlara karşı giriştikleri suikast saldırılarıyla uzun süre gündemi meşgul etmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin bu ve benzeri örgütlerle mücadelesi uzun yıllardan beri devam etmektedir. Bu örgütlerin önünü kesmenin yegâne yolu devletin vatandaşların dini tam ve doğru olarak öğrenmelerini sağlamasıdır.

KAYNAKÇA

A. Yazılı Kaynaklar

- 12.04.1991 tarih ve 3713 Kanun No'lu "Terörle Mücadele Kanunu'nun 1. Maddesi (T.M.K).
- 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun"220. Maddesi (T.C.K).
- Abdülkadir bin Abdülaziz, (Tarihsiz) *Ülkelerin Hükümleri*, Davet ve Cihat Serisi, İkinci Adım, 1. Kitap, www.davetvecihad.com.
- AKBAR, A. (2007). *İslâm'a Yolculuk*, Kapaklıkaya, İ (çev.), Ufuk Kitapları, İstanbul.
- AKTAN, H. (2004). "Kur'an ve Sünnet Işığında Terör ve İntihar Eylemleri", Ergün Çapan (der.), *İslâm'a Göre Terör ve İntihar Saldırıları*, Işık Yayınları, İstanbul, s.37-56.
- AKYOL, T. (2000), *Hariciler ve Hizbullah*, 3. Baskı, Doğan Kitapçılık, İstanbul.
- ALKAN, N. (2002). *Gençlik ve Terörizm*, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi Şube Müdürlüğü, Ankara.
- ALKAN, N.(2013). *Gençlik ve Radikalizm Terör Örgütlerinde Kimlik İnşa Süreçleri*, Kara Kutu Yayınları, İstanbul.
- ARI, S.-ARSLAN, O. (2005). *Uluslararası İlişkiler ve Din; Tanrı Tarafsız mı?*, Platin Yayıncılık, Ankara.
- ARI, T. (2004). *Geçmişten Günümüze Ortadoğu, Siyaset, Savaş ve Diplomasi*, Alfa Yayınları, İstanbul.
- ARIBOĞAN, D. Ü. (2003), *Tarihin Sonundan Barışın Sonuna Terörizmi Anlamak ve Anlamlandırmak*, Ankara: Timaş Yayınları, s. 78.
- AVCI, G. (2008). *Entrikalar Ağında Kürt Buhranı, Öcalan-PKK-Hizbullah-Devlet-ABD*. Metropol Yay. İstanbul.
- BAHARÇİÇEK, A. (2000). "Radikalleşmenin Önlenmesi ve Terörle Mücadele Üzerinde Demokratikleşmenin Rolü". *Terörün Sosyal Psikolojisi*, UTSAM, Ankara, s.25-38.
- BAL, İ. (2006). "Türkiye'nin Terörle Mücadele Deneyimi: Hizbullah Terör Örgütü Örneği", *Terörizm*, Bal, İ. (Ed.), USAK, Ankara s.25-47.
- BAL, İ. (2006). *Alaca Karanlıkta Terörle Mücadele ve Komploları*, USAK, Ankara.
- BAL, İ. (2008). Hizbullah Örneği Çerçevesinde Polisin Terör Operasyonları ve Terörle Pro-aktif Mücadele, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.2, S.5-6, s.53-68
- BAŞKAYA, F. (2005). *Kavram Sözlüğü & Söylem ve Gerçek*, Özgür Üniversite Yayınları, Ankara.
- BAYRAKTAR, B. (2007). *HAMAS*, Karakutu Yayınları, İstanbul.
- BEREN, F. (2012). İnsanlar Neden Terörist Olmaz? Dağa Çıkmanın Önündeki En Büyük Engel: Bireyin Toplumlaşabilmesi, *UGT Dergisi*, C.2, S.2, s.79.
- BODUR, H. E. (2004). "Orta Asya'da Militan İslâmcı Hareketler ve Vahhabilik", *Dini Araştırmalar Dergisi Din Özel Sayısı*, C.7, S.20, s.195-204.
- BODUR, H. E. (2003) "Vahhabi Hareketi ve Küresel Terör", *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Y.1, S.2, Kahramanmaraş, s. 7-20.

- BULUT, F.-FARAÇ, M. (1999). *Kod Adı: Hizbullah, Türkiye Hizbullahı'nın Anatomisi*, 3. Baskı, Ozan Yayıncılık, İstanbul.
- Büyük Laurese Sözlük ve Ansiklopedisi*, C.22, Milliyet Yayıncılık, İstanbul.
- BÜYÜKKARA, M. A. (2007). 11 Eylül'le Derinleşen Ayrılık: Suudi Selefiye ve Cihadi Selefiye, *Dini Araştırmalar Dergisi Din Özel Sayısı*, C.7, S.20, s.205-234.
- CİVELEK, M. A. (2001). *Küreselleşme ve Terör, Saldırganlık Gerçeği*, Ütopya Yayınevi, İstanbul.
- CLUTTERBUK, R;(1994) *Terrorism in an Unstable World*, Routledge Pres. London.
- COMMINS, D.9 D. (1993). *Osmanlı Sariyesinde Islahat Hareketleri*, Yöneliş Yayınları. İstanbul
- ÇAKIR, R. (2001), *Derin Hizbullah-İslâmcı Şiddetin Geleceği*, Metis Yayıncılık, İstanbul.
- ÇİÇEK, H. (2000). *Hangi Hizbullah*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- DALAR, M. (2010). “Mısır’da Müslüman Kardeşler Hareketinin Demokrasi Anlayışı ve Sisteme Etkisi”, *Alternatif Politika*, S.1, İstanbul, s.48-73,
- DAVUTOĞLU, A. (2002). *Küresel Bunalım*, Küre Yayınları, İstanbul.
- DEMİREL E.(2005) *Türkiye de El Kaide Unsurları*. IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- DEMİREL, E. (2003). *Hizbullah*, IQ Kültür-Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- DEMİREL, E. (2002). *Taliban, El-Kaide ve Paylaşılamayan Ülke Afganistan*, IQ Kültür-Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- DİLMAÇ, S.(2004). “Global Tehdit: Terörizm ve Türkiye’ ye Etkisi”, *Polis Dergisi, Terörle Mücadele Özel Sayısı*, EGM Matbaası, S. 40, Ankara, s. 357-367. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcılığınca 2000/143 hazırlık sayılı, 24.05.2000 tarihli Hizbullah Ana Davası iddianamesi.
- ECER, A. V. (2001). *Tarihte Vehhabi Hareketi ve Etkileri*, Ankara.
- EKİCİ, N. vd. (2012), “İdeoloji ve Örgütsel Yapının Örgüte Eleman Kazanma Üzerindeki Etkisi: Türkiye’ de DHKP/C ve Hizbullah Örneği”, *UGT Dergisi*. C.1, S.1, s. 54-55
- ERKAL, M. (2007). *Yol Ayrımındaki Ülke*. Derin Yayıncılık, İstanbul.
- ERKMEN, S. (2001). 11 Eylül Terörizmin Yeni Miladı, *Stratejik Analiz Dergisi*, C:2, S.18, s. 5-16
- ESPOSİTO John L. (2003). *Kutsal Olmayan Savaş İslâmcı Terör*, Turgan, H.Ö. (çev.), Bilimsel Kitaplar Serisi, Oğlak Yayıncılık, İstanbul.
- FARAÇ, M. (2001). *Batman'dan Beykoz'a Hizbullah'ın Kanlı Yolculuğu*, Güniz yayıncılık, İstanbul,
- FARAÇ, M. (2004), *İkiz Kuleler'den Galata'ya El Kaide*, Günizi Yayıncılık, İstanbul,
- FİĞLALİ, E. R., (1980). *Çağımızda İtikadi İslâm Mezhepleri*, Selçuk Yayınları, İstanbul.
- Fransız Terörle Mücadele Kanunu*, Madde:16.
- GİDDENS, A. (1994). *Modernliğin Sonuçları*, Kuşdil, E. (çev.),Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- GÜNGÖR, F. (1997). *Teoriden Pratiğe İslâmi Hareket*, Fıtrat Yay., İstanbul.
- HALLİDAY, F. (2001), “Bin Ladin’in Ötesi”, *ABD, Terör ve İslam*, Demirhan, A. (der.), Vadi Yayınları, İstanbul.
- HANÇERLİOĞLU, O. (1996). *Felsefe Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul

- Hasan El-Benna. (1969), Kongre Risalesi, Karcioğlu, A. N. (çev.), Dava Yayınları, İstanbul.
- HAYLAMAZ, R.(2011). *Gönül Sultanımız Efendimiz*, Muştı Yay. İstanbul.
- Hizbullah Örgütleri,(1996) *İlim-Menzil*. EGMİDB Yay. Haziran.
- HOFFER, E. (2011). *Kesin İnançlılar*, Günür, E.(çev.), Platon Yayınları, İstanbul.
- HOURANI, A. (1997). *Arap Halkları Tarihi*, Alagan, Y.(çev.), İletişim Yayınları, İstanbul.
- HUNGTİNGTON, S. (2001). “Medeniyetler Savaşta mı?”, *ABD, Terör ve İslam*, Demirhan, A. (der.),Vadi Yayınları, İstanbul.
- İbrahim El-Beyyûmî Gânim. (1999). “Hasan el-Benna”, *DİA*, TDV, İstanbul, c.16, İstanbul, s.307-310.
- İbrahim M. Ebu Rabia. (2001). *İslâmi Hareketin Entelektüel Kökenleri*, Demirci, M. A. (çev), Yöneliş Yayınları, İstanbul.
- İngiliz Terörle Mücadele Kanunu, Madde:20.
- KARLIAĞA, B. (2004), “Din, Terör, Savaş ve Global Etik İhtiyacı”, *İslam’a Göre Terör ve İntihar Saldırıları*, Çapan, E. (Ed.), Işık Yayınları, İstanbul, s.57-78.
- KILIÇ, D. (2004). *Tespihin İpi Koptu*, IQ Kültür-Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- KOCA, F., (1999). “Takuyiddin İbn-i Teymiyye”, *DİA*, C.20, TDV, İstanbul, s.391-405.
- KOLLEKTİF. (2004). *Cihad ve Terör*, Zafer Yayınları, İstanbul.
- KOMİSYON. (2005). *Türkçe Sözlük*, TDK, Ankara.
- KONGAR, E. (2002). *Küresel Terör ve Türkiye*, Remzi Kitabevi. İstanbul.
- KORANI, A. (1992). *İslâmi Mücadelede Hizbullahi Yol*, Bengisu Yayınları, İstanbul.
- KORKMAZ, G. (1999), *Terör ve Medya İlişkileri*, EGM Basımevi, Yayın No: 1999-1, Ankara.
- KUTUB, S. (1982). *Yahudi İle Olan Savaşımız*, Arslan Yayınları, İstanbul.
- KUTUB, S. (1993), *Cihan Sulhu Ve İslâm*, Arslan Yayınları, İstanbul.
- LASZLO, R.(1993), *Tarihte Türklük*, 3. Baskı, TKAE, Ankara.
- MACİT, N. (2006). *Küresel Güç Politikaları, Türkiye ve İslâm*, Fark Yayınları, Ankara.
- MARDİN, Ş. (2004): *İdeoloji*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- MARSHALL, G. (2003). *Sosyoloji Sözlüğü*, Akinhay, O.-Kömürcü, D. (çev.), Bilim-Sanat Yayınları, Ankara.
- Mevdûdî-Seyyid Kutub,(2004), *Cihat*, Dünya Yayınları, İstanbul.
- Muhammed Ebu Zehra, (2004). *Mezhepler Tarihi*, Kaya, S. (çev.), Şura Yayınları, İstanbul.
- NAPOLEONİ, L. (2003), *Modern Cihat*, Domaniç, N.-Avhan, N. (çev.), Bulut Yayınları, İstanbul.
- ALKAN, N.(2001), *Gençlik ve Terörizm*, TEMÜH, EGM Yayınları, Yayın No:9, Ankara,
- ÖRGÜN, F.(2001); *11 Eylül, Küreselleşen Terör ve Medya*, Hatay Polis Dergisi, Y.5, S.5, Hatay.
- ÖZEL, A. (2007), *İslâm ve Terör*, Küre Yayınları, İstanbul.
- ÖZEREN, S. (2005). *Hezbollah in Turkey*, University of North Texas Press, Texas.
- ÖZEREN S. vd. (2000). “Terör Örgütlerinde Militan Kimlik Profili: Türkiye’de Hizbullah Örneği.” *Terörün Sosyal Psikolojisi*, UTSAM Yayınları, s.139-165.
- ÖZERKİMEN, N. (2004), “Terör Terörizm ve Radikal İslâmcı Terör”, *Ankara Üniversitesi Dil Ve Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C.44 S.2., ss.247-265.

- ÖZERVARLI, M. S. (1999), “Selefiyye”, *DİA*, TDV, İstanbul, c.36, s. 399-402.
- ROY, O. (1995). *Siyasal İslâmın İflası*, Akalın, C. (çev.), Metis Yayınları, İstanbul.
- ROY, O. (2003). *Küreselleşen İslâm*, Bayrı, H. (çev.), Metis Yayınları, İstanbul.
- SEVİNÇ, B. (2012). “İntihar Bombacısı ve Ölümüm Rasyonelleştirilmesi”, *UGT Dergisi*, C.3, S.1, s.70-73.
- TARIK ALİ, (2002). *Fundamentalizmler Çatışması*, Yılmaz, A. (çev.), Everest Yayınları, İstanbul.
- TAVAS, T. (2000). “Terörizm: Psikolojisi ve Hedefleri”, Özdağ, Ü-Öztürk, O.M.(Ed.), *Terörizm İncelemeleri*, ASAM Yayınları, Ankara, s. 16-28.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, (2000), “2 Şubat 2000 Tarihli TBMM Hizbullah Raporu.
- WILKINSON, P. (1974), *Political Terrorism*, Mc Milan, Newyork.
- WILKINSON, P. (2002), “Terörist İdeolojiler ve İnançlar”, *Silinen Yüzler Karşısında Terör*, Güzel, C. (haz.), Ayraç Yayınevi, Ankara, s.180-189.
- YILMAZ, M. (2003), *Mafdal, Radikal Sağın İsrail Dış Politikasına Etkisi*, Zaman Kitap, İstanbul.
- YILMAZ, M. H., vd. (2011). *Hizbullah Ana Davası Savunmalar*, Dua Yayıncılık, İstanbul.
- YÜCE, A. (2010). “Dini Maskeli Terörün Din Tahripçiliği”, *Terörün Sosyal Psikolojisi*, Sever, M., vd. (der.), Polis Akademisi Yayınları, Ankara, s.115
- ZEYVELİ, H. (1986), “Kur’an ve Sünnet Üzerine”, *Kelime*, Ağustos S.3, s.24-28.

B. İnternet Kaynakları

- http://www.kontrgerilla.com/mansetyazdir_tek.asp?haber_no=2250; (08.10.2011).
- Özeren, Süleyman (2011), “*Hizbullah Gerçeği*” [http://www.aktifhaber.com/ iste-hizbullah-gercegi- 385402h.htm](http://www.aktifhaber.com/iste-hizbullah-gercegi-385402h.htm); (03.10.2011).
- <http://www.aksam.com.tr/yeterki-bir-polis-olsun,-50-sivilin-onemi-yok--0179h.html>; (03.10.2011).
- Dumanlı, E., “*Yolun Sonu Gözüküyor*”
<http://www.zaman.com.tr/yazar.do?yazarno=1030>; (04.10.2011).
- LALE K. (2007). *State, Authority and Turkish Hizbullah*,
http://todayszaman.com/columnistDetail_getNewsById.action?newsId=124273;
(28.11.2013)
- HOCAOĞLU, A. “Dünü ve Bugünüyle 17 Ocak Süreci-4-”
<http://huseynisevda.biz/news.php?readmore=623>; (21.02.2009)
- ERDAL, M. (tarihsiz). Seyyid Kutub, Yeni Ümit Dergisi (e-dergi),
<http://www.yeniumit.com.tr/konular/detay/seyyid-kutub>; (05.05.2012).
- John Voll. (2007). A Sufi Salafi Connection: Sh. Abdul Wahab and Muhammad Hayyat el-Sindi, <http://www.suhaibwebb.com/islam-studies/a-sufi-salafi-connection-sh-abdul-wahab-ra-and-imam-al-sindi-ra-dr-john-voll/>; (16.04.2014)
- <http://www.zehirli.org/pkk/yillik-geliri.html>; (11.10.2011).
- <http://www.turansam.org/makale.php?id=1277>; (05.05.2012).
- <http://www.turksam.org/tr/a2289.html>; (18.09.2012).
- <http://arsiv.hurriyetim.com.tr/hur/turk/00/01/20/turkiye/06tur.htm>; (15.02.2012).
- <http://arsiv.hurriyetim.com.tr/hur/turk/00/01/20/turkiye/10tur.htm>; (15.02.2012).
- <http://www.sabah.com.tr/2007/03/24/gnd92.html>; (24.02.2012).
- <http://www.mehmetfarac.com/belgeb.asp?select=548>; (15.02.2012).
- <http://www.rusencakir.com/Default.aspx>; (15.02.2012).
- <http://www.milliyet.com.tr/2007/03/16/siyaset/siy06.html>; (15.02.2012).
- <http://www.yeniortam.org/belge20.html>; (25.02.2012)

<http://www.enfal.de/sosyalbilimler/m/054.htm>: (15.02.2012)..

EKLER

Ek 1- Hizbullah Sözlüğü

Âlim/Ulema: Din adamı, örgütün dini lideri.

Amel: Eylem, iş, davranış.

Ameliyat: Eylem, öldürme, suikast.

Biat: Lidere ve örgüte bağlılık yemini.

Cahili Düşünce: Şeriat ve İslâm dışı her türlü fikir akimi.

Cahili Sistem: Şeriat esaslarına göre yönetilmeyen ve mutlaka mücadele edilmesi gereken geleneksel veya çağdaş rejimlerin tümü.

Diyet: Cezalandırılan kişilerden alınan haraç.

Emir: Örgüt başkanı, sorumlusu.

Ehli Cemaat: Şeriatçı topluluk mensubu.

Fetva: Örgüt yöneticileri tarafından alınan eylem kararı.

Hizbulşeytan: Şeytan partisi, şeytan yandaşı, özelde Hizbullah karşıtı herkes.

Hicret: Kâfir sayılan diyardan göçmek, Müslümanlar için güvenilir sayılan kurtarılmış bölge kurmak, devlet oluşturma aşaması.

Müztez'af: Ezilen kitleler, mazlum Müslümanlar

Şura: Hizbullah hareketinin merkez komitesi, yürütme ve denetleme kurulu³⁰⁴.

³⁰⁴ Faraç, a.g.e., s. 219-220.

ÖZGEÇMİŞ

1985 yılında Bilecik'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini Tekirdağ'da ve liseyi Ankara Polis Koleji'nde tamamladı. 2007 yılında Polis Akademisini bitirdi ve 2008 yılında Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 2014 yılında "Hizbullah Terör Örgütü" adlı tez çalışmasıyla yüksek lisans eğitimini tamamladı. Evli ve bir çocuk babası olan yazar, orta derecede İngilizce bilmektedir.

VİTEA

He was born in 1985 in Bilecik. He finished elementary and secondary school in Tekirdağ and high school in Police College in Ankara. He finished Police Academia in 2007 and He started to master's degree in the Department of History of The Institute of Social Sciences in University of Gaziantep at 2008. He completed master's degree in 2004 with his thesis work which is named "Hezbollah Terrorist Organization". The Author moderately speaks English who is married and has a child.